

20x

logeren &
fietsen
langs water

Behoort niet meer tot de
collectie van de
Openbare Bibliotheek
Beveren

lannoo

983

Erwin De Decker & Ward Van Look

20x

logeren &
fietsen
langs water

lannoo

inhoud

13. 05. 2008

VOORWOORD	4
OVERZICHTSKAART	6
EVEN PRAKTISCH	8
10 STREKEN, 20 FIETSTOCHTEN, LEUKE WEEKENDJES WEG	
1. BACHTEN DE KUPE De kustpolders achter de IJzer	10
• Nieuwpoort: langs de IJzer en het kanaal naar Veurne (34 km)	17
• Diksmuide: langs de IJzer en de Lovaart (49 km)	21
2. BRUGSE OMMELAND Tussen Brugge en de Zeeuwse polders	26
• Sluis: langs de Damse Vaart (34 km)	33
• Damme: Napoleon, Leopold en Schipdonk (47 km)	37
3. GENTSE LEIESTREEK De Leie in de Gentse achtertuin	42
• Sint-Martens-Latem: de Gouden Rivier ten voeten uit (33 km)	49
• Deurle: een oude Leiearm tussen moderne kanalen (40 km)	53
4. BOVEN-SCHELDE De Schelde tussen Gavere en Kluisbergen	58
• Kluisbergen: de Schelde en een vleugje Vlaamse Ardennen (28 km)	65
• Gavere: de Schelde en de Zwalm (38 km)	69
5. SCHELDELAND De Schelde van de Durme en de Dender	74
• Hamme: langs de Schelde en de Durme (34 km)	81
• Dendermonde: langs de Schelde en de Dender (36 km)	86

6.	NETELAND De Kleine en de Grote Nete in de Antwerpse Kempen	92
	• Kasterlee: langs de Kleine Nete en het Kempisch Kanaal (37 km)	99
	• Herentals: de Grote Nete in een kanalendriehoek (41 km)	104
7.	MAASLAND De Maas als grillige grens met Nederland	108
	• Maasmechelen: langs de Maas, het Julianakanaal en de Zuid-Willemsvaart (43 km)	115
	• Dilsen-Stokkem: tussen de Maas en de Zuid-Willemsvaart (28 km)	121
8.	L'ESCAUT De Scheldevlakten in Henegouwen	126
	• Bon-Secours: oude mijnsproen en ingeslapen kanalen (32 km)	133
	• Péruwelz: grensoverschrijdende waterwegen (41 km)	138
9.	LA MEUSE De Maasvallei én een vleugje Condroz	144
	• Hoei: langs de Andenelle, de Maas en de Hoyoux (30 km)	151
	• Thon-Samson: langs de Samson en de Maas (44 km)	155
10.	LA BOTTE DU HAINAUT De laars van Henegouwen	160
	• Merbes-le-Château: toeren langs de Samber en de Tûre (27 km)	167
	• Cerfontaine: rond de stuwmeren van L'Eau d'Heure (40 km)	172

LEGENDE KAARTEN	176
COLOFON	176

voorwoord

Water is leven en water is genot! Daarom biedt deze reisgids je speciaal uitgestippelde fietsroutes en uitgekozen logeeradressen in de mooiste rivierlandschappen van België.

In het verleden hebben de vele waterlopen in de Lage Landen mee de groei van onze welvaart bepaald. Veel steden danken hun ontstaan en hun economisch belang aan hun strategische ligging aan een rivier of een stroom. Eeuwenlang werden goederen en personen over het water vervoerd. Rivieren boden bovendien een bescherming tegen al of niet vermeende vijanden en vormen ook nu nog de grenzen tussen provincies of landen.

Door de evolutie van het transport is het economische belang van veel waterlopen de jongste jaren afgenomen. Enkel de grote stromen lijken nog op te kunnen tegen de concurrentie van het weg- en het spoorwegverkeer.

Rivieren, beken, krekens, vijvers en andere waterpartijen bepalen het uitzicht van het landschap. Na de menselijke ingrepen in de loop van de rivieren en de watervervuiling van de voorbije decennia hebben we gelukkig opnieuw het belang en de schoonheid van het water ontdekt. In steden en op het platteland zijn de laatste jaren grote inspanningen geleverd om de waterlopen te saneren en te herwaarderen. Grachten en kanalen die ooit gedempt werden, worden opengelegd en zorgen voor een leefbaardere stad. De oevers van rivieren en kanalen hebben door de aanleg van verkeersvrije wandel- en fietspaden of watersportfaciliteiten een recreatief karakter gekregen. Fauna en flora in en langs het water herstellen zich.

Serene meren, traag stromende rivieren of kabbelende beken zijn niet alleen essentiële aspecten van het milieu en het landschap, ze zorgen ook voor rust en vakantieplezier. Daarom laten we je in deze gids proeven van het genot van een vakantie aan de waterkant via originele fietsroutes door de mooiste rivierlandschappen van België. Bij elke route hebben we twee logeeradressen uitgezocht, zodat je onbekommerd zelfs een paar dagen na elkaar kunt fietsen.

De tochten zijn zo gekozen, dat elke gemiddelde fietser, in zijn eigen tempo, kan genieten van de uitzonderlijke landschappen. Voor het verblijf gingen we op zoek naar bijzondere hotelletjes en bed & breakfasts die meestal vlak aan het water liggen en zo het vakantiegevoel alleen maar versterken. Alle logeeradressen dragen fietsers een warm hart toe en hebben voor hen vaak speciale voorzieningen. Daarnaast bieden de geselecteerde logiezen ook verrassingen op het vlak van gastronomie, wellness en/of inrichting.

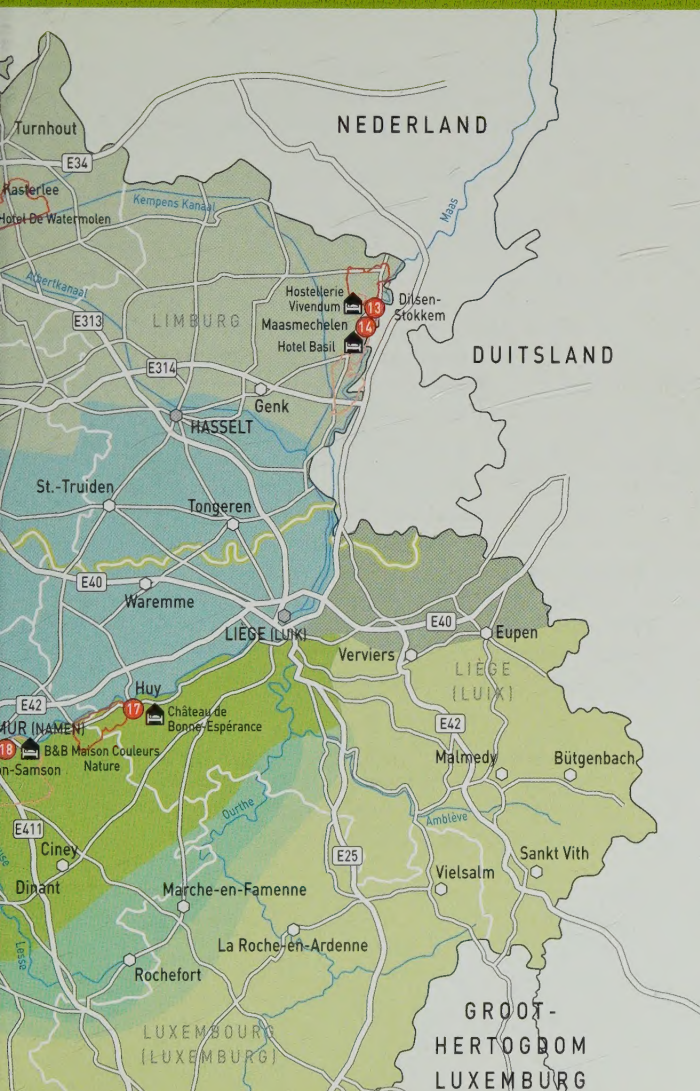
Verwacht in deze gids dus verblijfsadressen voor elke smaak en beurs in combinatie met tochten door verschillende regio's en uiteenlopende landschappen. Bij de Frans-Belgische grens rond Doornik laten we je genieten van de jeugdige Schelde in een grensoverschrijdend natuurgebied. Rond Oudenaarde baant de stroom zich een weg door de Vlaamse Ardennen en rond Dendermonde ligt de trage Schelde majestueus in het landschap. Bij Gent vormt de meanderende Leie een uniek decor voor kunstenaarsdorpjes. In West-Vlaanderen brengen we je door de weidse vlaktes van de IJzerpolders en langs de historische Damse Vaart. In het stroomgebied van de Maas kozen we pittoreske routes bij de Nederlands-Belgische grens en rond de oude stad Hoei. In de Kempen voert de Nete ons door de bossen, en in de 'laars' van Henegouwen fietsen we tussen bos en water rond de meren van L'Eau d'Heure.

Welke route je ook kiest, we hopen dat je met volle teugen geniet van een paar dagen vakantie langs het water.

overzichtskaart

- BINNEN-VLAANDEREN
- KEMPEN
- LEEMSTREEK
- LAND VAN HERVE
- CONDROZ
- FAGNE-FAMENNE
- CALESTIENNE
- ARDENNEN
- LORRAINE

Bachten De Kupe

- 1 Nieuwpoort (34 km)
- 2 Diksmuide (49 km)

Brugse Ommeland

- 3 Sluis (34 km)
- 4 Damme (47 km)

Gentse Leiestreek

- 5 Sint-Martens-Latem (33 km)
- 6 Deurle (40 km)

Boven-Schelde

- 7 Oudenaarde (28 km)
- 8 Gavere (38 km)

Scheldeland

- 9 Hamme (34 km)
- 10 Dendermonde (36 km)

Neteland

- 11 Kasterlee (37 km)
- 12 Herentals (41 km)

Maasland

- 13 Dilsen-Stokkem (28 km)
- 14 Maasmechelen (43 km)

L'Escaut

- 15 Bon-Secours (32 km)
- 16 Péruwelz (41 km)

La Meuse

- 17 Huy (30 km)
- 18 Thon-Samson (44 km)

La Botte du Hainaut

- 19 Merbes-le-Château (27 km)
- 20 Cerfontaine (40 km)

even praktisch

Per streek kun je terugvallen op een technische steekkaart. In één oogopslag staat te lezen welke reisweg je het best kunt volgen tot je logiesadres, welke fietskaarten je nog kunt raadplegen, waar je informatie kunt inwinnen over de streek en over fietsverhuur en vooral waar je onderweg lekker kunt gaan eten.

LOGEREN EN FIETSEN

Het is altijd handig dat je logiesadres zo dicht mogelijk bij de uitgetekende fietsroute(s) ligt, want dat bespaart je een extra verplaatsing. Van de 20 geselecteerde B&B's of hotelletjes liggen er maar liefst 14 op de route zelf of op korte fietsafstand ervan. In 7 van de 10 streken moet je slechts voor 1 van de 2 trips een autoverplaatsing doen. Alleen voor het Brugse Ommeland en de Gentse Leiestreek kun je zo op de fiets stappen. In Henegouwen en Namen echter zul je voor alle fietsroutes telkens de fietsen moeten vervoeren. Daar bedraagt de afstand tussen logies en start maximaal 26 km, terwijl de te overbruggen afstand in de Vlaamse regio's schommelt tussen 5 en 16 km.

GOED BEWEGWIJZERD!

...dankzij de toeristische federaties van West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Antwerpen en Limburg, want zij zijn er in geslaagd om over bijna heel Vlaanderen een web te spinnen van knooppunten. Op elk van die punten kun je kiezen tussen twee of meer trajecten. Bij elf van de veertien Vlaamse tochten vind je bij de technische steekkaart de te volgen volgorde van knooppunten. Ook op het fietskaartje zijn ze aangeduid. Maar niet alleen de provinciale fietsnetwerken zijn het werk van de toeristische federaties, ook de bordjes van drie themaroutes (Scheldevalleiroute, De Pillecynroute en de Reuzenroute) doen nog altijd dienst en maken fietsen door Vlaanderen aangenaam en plezierig.

FIETSEN HUREN?

Ter plaatse fietsen huren kan gemakkelijk zijn. Er zijn echter 3 streken waar het toch moeilijk is om zonder fiets op weekend te vertrekken, namelijk in het Neteland, La Meuse en La Botte du Hainaut. In Bachten de Kupe, het Scheldeland en L'Escaut ben je voor je fietsmeerdaagse verplicht te kiezen voor één enkel logies dat vlak bij de route ligt.

KAARTEN KIJKEN

De kaartjes bevatten een hoop informatie over de streek en over de aard van de tocht. Zo merk je onmiddellijk aan de speciale icoontjes waar de twee logiesadressen zich juist bevinden. Verkeersvrije gedeeltes zijn aangeduid met een kartellijn en de aanlooproutes vanuit het logies zijn met een stippellijn gemarkeerd. Elke tocht is bovendien ingedeeld in 5 of 6 delen. Dat is niet alleen overzichtelijk, maar vooral gemakkelijk als je iets wilt opzoeken in de wegbeschrijving. De voornaamste bezienswaardigheden zijn op de kaartjes als icoontjes getekend én in de tekst met vet. Ten slotte kunnen ook kruissymbolen van kerken en kapellen je helpen bij je oriëntatie onderweg.

BIJZONDERE EETADRESJES

Leuk fietsen en lekker eten gaan heerlijk samen tijdens een fietsweekend. Per fietstrip hebben we minstens 1 eetgelegenheid gekozen met een bijzonder karakter of een aparte uitstraling. Onze voorkeur ging daarbij speciaal uit naar een etablissement aan het water, bijvoorbeeld een taverne in een oud brughuis of een restaurant in een voormalige watermolen. Maar het kan ook een brasserie zijn in voormalige paardenstallen van een kasteel of in een historisch pand in een stad.

VERKEERSVRIJ - VERKEERSARM

Fietsen langs jaagpaden is zowel in Vlaanderen als in Wallonië synoniem met zorgeloos fietsplezier, want verkeersvrij. In Henegouwen en Namen loopt dit aandeel op tot gemiddeld 61 %, voor Vlaanderen bedraagt dit 53 %. In amper 7 van de 20 routes blijft het verkeersvrije aandeel onder de helft. Maar er is meer: de provinciale fietsnetwerken lopen meestal langs rustige, landelijke wegen of verkavelingswegen waar je hoogstens een boer op zijn tractor kruist. Dat is mooi meegenomen.

Deze gids is met de grootste zorg samengesteld. Alle gegevens zijn ter plekke zorgvuldig gecontroleerd door beide auteurs. Maar ze liggen niet voor eeuwig vast. Bordjes kunnen sneuvelen als gevolg van wegenwerkzaamheden of een wegwijzer kan onzichtbaar worden door een ongesnoeide haag. Het zou voor ons dan ook een grote hulp zijn, mocht je wijzigingen of fouten melden aan:

Uitgeverij Lannoo, 20x logeren en fietsen langs water, Kasteelstraat 97, 8700 Tielt,

 redactie.toerisme@lannoo.be.

1. Bachten

DE KUSTPOLDERS ACHTER

Uitwaaien
in de oneindigheid
van de polders
met zeewinden
in je nek.

Het land 'Bachten de Kupe' (achter de IJzer) is een uiterst dunbevolkt gebied waar nauwelijks 1,42 inwoner per hectare woont, de stadsbevolking van Veurne, Nieuwpoort en Diksmuide meegeteld. In de ruimtelijke rust tussen de IJzer en de Lovaart fiets je door

vrijwel onbewoonde gebieden waar iedere ingezetene van landbouw of veeteelt leeft. De IJzer stroomt slechts 45 km op Vlaams grondgebied en is meteen onze kleinste stroom, maar in 'den Grooten Oorlog' toonde hij zich de dapperste onder de Belgen. Overal fiets je trouwens langs gedenktekens aan die modderoorlog die alles wat rechtstond, verwoestte.

de Kupe

DE IJZER

Onze logiestips: De stad Diksmuide, midden in de polders, heeft zwaar geleden tijdens de Eerste Wereldoorlog, maar het nabijgelegen **Hotel Viconia**, de historische en grote kasteelhoeve bij de IJzer, is al jaren een trefpunt voor fietsers.

De al even historische stad Lo-Reninge ligt langs de IJzer en de Lovaart. In **B&B Cadans** draagt een weldoende massage bij tot pure verwennerij in het piepkleine centrum van de deelgemeente Pollinkhove.

Onze fietstips: Fietsers houden als vanzelf halt bij een brug over water. Wel, aan de kanaalbrug in Wulpen kun je heerlijk verpozen of picknicken op een slim bedacht oeverterras, weliswaar zonder café, maar wel met een praatje tussen collega-fietsers. Bij je langere omzwerving langs IJzer en Lovaart is Fintele een droomhalte zowat halfweg. Je kunt er niet alleen de hoopietebrug uitproberen, maar ook even de beentjes strekken in een mooi ingericht plantsoen aan de samenvloeiing IJzer-Lovaart.

Massage in de dorpsschool

B&B CADANS

In Lo lijkt niets wat het is: het stadhuis is een restaurant, de brouwerij is een bezoekerscentrum, een 'hooipiete' is een brug en de school is een bed and breakfast.

De kleine middeleeuwse stad aan de IJzer en de Lovaart is vandaag vooral bekend vanwege de kaas en de lekkere koekjes die Jules Destrooper hier al decennialang produceert. Dat is echter niet de enige reden waarom Lo de titel van Luilekkerstad verdient. Een rijk verleden en het weidse polderlandschap in de omgeving maken van de stad een interessante bestemming om een paar dagen te onthaasten.

Wie vindt dat het in Lo al rustig is, zal in de deelgemeente Pollinkhove helemaal verbaasd staan van de stilte. Het kleine dorp ligt aan de monding van de Lovaart in de IJzer. Bij het oude sassencomplex kun je bij het terras van restaurant *Hooipiete* een merkwaardige brug bewonderen. Een *hooipiete* is een houten brug met losse planken die vroeger door de boeren gebruikt werd om het hooi over de rivier te vervoeren.

Dat de tijd in Pollinkhove niet is blijven stilstaan, bewijst Sarah Verhaege. Zij is na een omweg van Koksijde over Gent in Pollinkhove terechtgekomen. 'Soms mis ik de stad wel, maar ik waardeer onder tussen de rust en het dorpsleven hier', zegt Sarah, die haar nieuwe stek toevallig ontdekte toen ze op zoek was naar het juiste huis om een bed and breakfast in te richten.

B&B Cadans, Pollinkhovestraat 39, 8607 Pollinkhove (Lo-Reninge)

☎ 058 62 07 15, 🌐 www.cadans-bb.be

💶 70 euro per nacht per kamer, ontbijt inbegrepen.

In de vroegere dorpschool biedt ze sinds kort gastenkamers die je een goed gevoel geven. Dat laatste moet je letterlijk nemen, want een verblijf in Cadans kun je combineren met een individuele lichaamsverzorging. Geen klassieke manure of pedicure, maar aangepaste massages, huid- en gezichtsbehandelingen. Sarah houdt niet van de termen wellness en schoonheidsinstituut. Bij haar gaat het om volledige lichaamsverzorging die zowel vrouwen als mannen weer in Cadans' brengt. Het leuke is dat ze de tijd neemt voor haar gasten en elke verzorging op maat is. In Cadans kun je dus zeer goed een flinke wandeling of fietstocht combineren met een paar uur genieten van een weldoende behandeling die bijdraagt tot een gezond en vitaal lichaam.

Het karaktervolle huis is mooi gerenoveerd en hedendaags ingericht. Het verzorgingsgedeelte is volledig afgescheiden van de twee comfortabele gastenkamers op de eerste etage. De knusse inrichting van zowel de kamers als de grote badkamer werkt net zoals de massages relaxerend. B&B Cadans staat voor stedelijk genieten in een fraai kader waar je heel snel tot rust komt.

In Cadans kun je een flinke wandeling of fietstocht combineren met een paar uur genieten van een weldoende behandeling.

Bewogen tijden

KASTEELHOEVE VICONIA

De historische hoeve *Viconia* ligt aan de rand van een natuurgebied in Stuivekenskerke, een van de kleinste dorpen van Vlaanderen. Zowel het dorp als de hoeve heeft turbulente tijden gekend, maar nu overheersen rust en stilte.

De vreemde naam *Viconia* is afgeleid van de norbertijnenabdij van Vicogne de Raisme in Noord-Frankrijk. In de 12de eeuw exploiteerden de monniken hier in de buurt van Diksmuide al een grote hoeve met kapel, brouwerij en bakkerij. Nadat ze in de 18de eeuw verdreven waren, werd

het terrein verkocht en de boerderij verpacht. Een van de vleugels werd door een familie uit Roubaix gebruikt als buitenverblijf. Door verbouwingen kreeg dat vakantiehuis de allure van een kasteel – de Fransen roemden het trots

Naast *Viconia* begint een beschermd natuurgebied met een rijke fauna en flora.

Kasteelhoeve **Viconia**, Kasteelhoevestraat 2, 8600 Stuivekenskerke (Diksmuide)

☎ 051 55 52 30. 🌐 www.viconia.be

🍽 vanaf 100 euro per nacht per persoon, ontbijt en avondmaal inbegrepen.

Château Vicogne. In 1914 werd de hoeve het toneel van het oorlogsgeweld: *Viconia* werd ingenomen door de Duitse troepen en ingericht als een voorpost. Aan de toegangspoort herinnert een monument aan die periode. De hoeve was de enige plaats waar de Duitsers over de IJzer geraakt zijn. Na vier jaar aanhoudend oorlogsgeweld bleef alleen nog een ruïne over. De Franse familie liet de gebouwen slechts gedeeltelijk herstellen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog beperkte de Duitse bezetter de schade tot het leegmaken van de wijnvoorraad.

Toen de familie Dekeyne op het einde van de jaren 1960 het goed kocht, heeft ze *Viconia* snel opengesteld voor hoevetoerisme. De huidige generatie Dekeynes heeft de hoeve volledig gerenoveerd en omgevormd tot een hotel dat geliefd is bij fietsers en rustzoekers.

De grote toegangspoort met kantelen dateert nog uit de tijd van de norbertijnen. De binnenplaats is een gezellig terras geworden, dat net als het restaurant enkel door hotelgasten gebruikt wordt. *Viconia* telt 23 kamers die over de gebouwen verspreid liggen. De standaardkamers zijn eenvoudig maar netjes ingericht in een landelijke stijl. De nieuwe kamers bieden iets meer comfort. De oude koeienstal is gerecycleerd tot hotelbar. Een moderne constructie verbindt ze met het restaurant. Elke dag wordt er één menu voorgesteld op basis van wat het seizoen te bieden heeft. Verwacht geen gekunstelde of trendy keuken, maar wel heerlijke en traditionele gerechten met verse ingrediënten en streekproducten. 's Ochtends wacht hier een uitgebreid buffet met zelfgemaakte jam, eitjes van de zelfgekwekte kippen, kaas en charcuterie uit de streek en het echte Pervijzebrood.

Naast de hoeve begint een beschermd natuurgebied met een rijke fauna en flora. Het ontstond door kleiontginning. Dankzij de vele fietspaden ben je ook zo aan de kust, in Veurne of in Ieper.

Nieuwpoort - Diksmuide praktisch

De Westhoek is toeristisch goed uitgebouwd, niet alleen in de grote steden als Nieuwpoort en Diksmuide, ook in de kleinste dorpjes kom je goed aan je trekken als je zin hebt in een terrasje of een etentje.

HOE KOM JE ER?

MET DE AUTO B&B Cadans in Pollinkhove bereik je door op de E40/A18 afrit 1a in Veurne te nemen en vervolgens de N8 richting Ieper. Kasteelhoeve Viconia ligt in Stuivekenskerke, een deelgemeente van Diksmuide. Op de E40/A18 tussen Oostende en Calais neem je afrit 4 en vervolgens rij je verder richting Diksmuide (N369). In Keiem rechts afslaan naar Stuivekenskerke.

MET DE TREIN Diksmuide ligt op de lijn Gent-Adinkerke.

KAARTMATERIAAL

Kaart van het Fietsnetwerk Westhoek-Noord, schaal 1:50.000. NGI-kaarten nrs. 11-12 en 19-20, schaal 1:50.000.

INFORMATIE

- DVT, Marktpllein 7, 8620 Nieuwpoort, ☎ 058 22 44 44, 🌐 www.nieuwpoort.be.
- DVT, Grote Markt 28, 8600 Diksmuide, ☎ 051 51 91 46, 🌐 www.diksmuide.be.
- VVV 'Kauka', Markt 17A, 8647 Lo-Reninge, ☎ 058 28 91 66, 🌐 www.lauka.be.

FIETSVERHUUR

- 't Buitenbeentje, Vaartstraat 1, 8600 Diksmuide, ☎ 051 50 46 27, 🌐 www.buitenbeentje.be.
- VVV, Markt 17A, 8647 Lo-Reninge, ☎ 058 28 91 66, 🌐 www.lauka.be.
- Kasteelhoeve Viconia, Kasteelhoevestraat 2, 8600 Stuivekenskerke, ☎ 051 55 52 30, 🌐 www.viconia.be.

LEKKER ETEN

- De Akkerwinde, Sint-Jorisplein 8, 8620 Sint-Joris (Nieuwpoort), ☎ 058 23 45 48, woensdags gesloten.
- Het Brouwershof, Fortem 40, 8690 Alveringem, ☎ 058 28 96 74, 🌐 www.desnoek.be/Brouwershof.htm, gesloten op maandag en dinsdag, in juli en augustus alleen op maandag gesloten, open op zondag vanaf 10 u en op andere dagen vanaf 14 u.
- Herberg De Hooipiete, Fintele 7, 8647 Pollinkhove, ☎ 058 28 98 09, 🌐 www.hooipiete.be, gesloten op dinsdag en woensdag.

1. Nieuwpoort

LANGS DE IJZER EN HET KANAAL NIEUWPOORT-VEURNE

Als de kleinste van onze drie stromen heeft de IJzer zeker niet de allure van de Schelde of Maas, nee, hij lijkt eerder op een bescheiden rivier. Bovendien kent hij tussen Saint-Omer (F) en Nieuwpoort-Bad (185 km) een miniem verval. Tussen Diksmuide en Nieuwpoort zoekt hij zich kronkelend een uitweg naar zee. En hij is niet alleen, ook al het andere overtollige regenwater uit de polders vloeit samen in de 'Ganzeppoot' aan de rand van Nieuwpoort.

AFSTAND 34 km

BEWEGWIJZERING Je volgt het fietsknooppuntennetwerk van Westhoek-Noord in de volgorde: 36 > 39 > 38 > 35 > 22 > 21 > 20 > 6 > 7 > 8 > 9 > 10 > 23 > 37 > 36

AARD VAN DE WEG De tocht bestaat voor **50%** uit **verkeersvrije wegen** langs de Frontzate, langs het kanaal Nieuwpoort-Veurne en langs de IJzer. Eventjes druk verkeer in Nieuwpoort.

VERTREKPUNT Kasteelhoeve Viconia tussen de knooppunten 36 en 37.

Bij het verlaten van de **Viconiahoeve (1)** neem je links de straat naar knooppunt **36** in Stuivekenskerke, niet meer dan een trosje huizen rond een veel te grote kerk. Na een tweetal kilometer stoot je op een verhoogde berm: de **Frontzate** is een oud spoorwegpad dat aangelegd werd op de voormalige spoorlijn tussen Nieuwpoort en Diksmuide. De benaming Frontzate is een blijvende herinnering aan de Eerste Wereldoorlog. De onder water gezette IJzervlakte reikte tot deze spoorberm, tevens frontgrens. Je volgt dit comfortabel fietspad tussen de

knooppunten **38 > 35 > 22**. Je fietst rakelings langs het dorpscentrum van Pervijze en wat verder langs een merkwaardig oorlogsmonument. Tegen de berm liggen 104 betonblokken in zes groepen verankerd in de bodem. Als grijze dominostenen vormen ze de data 4.8.14 en 11.11.18. De opstelling van de stenen doet tevens denken aan de houten vlonderpaden over de onderstroomde polders. Aan het volgende knooppunt **22** moet je de **Frontzate verlaten (2)** en sla je links af in de richting van knooppunt **21 > 20**.

Je fietst af op Booitshoeke maar de weinige huizen rond de kerk laat je links liggen. Door vrijwel onbewoond gebied kruis je de E40 en over het vlakke polderland zie je in de verte al de kerktoeren van Wulpen. Je bent ondertussen al enkele afwateringen (Koolhofvaart, Proostdijkvaart, Bommelare-

vaart) overgestoken die overtollig regenwater vanuit de laaggelegen gronden naar Nieuwpoort en de zee afvoeren. In Wulpen is je landtraject ten einde en schakel je over op het jaagpad naast het **kanaal Nieuwpoort-Duinkerke (F) (3)**.

Dit kanaal maakt(e) deel uit van een 73 km lange waterweg die reikt van Brugge tot het Franse Duinkerke en parallel loopt aan de kustlijn. De Spaanse koning Filips IV gaf hiervoor in 1638 aan Brugge, Oostende en Veurne de toestemming en in 1640 werd het kanaal opengesteld voor het vrachtvervoer. Je steekt de brug over en draait rechts af. Ter hoogte van de huizenrij zijn auto's nog toegelaten, maar verder ben je helemaal alleen met het kanaal. Je fietst in de richting van knooppunt **7** terwijl de kerktoeren van Nieuwpoort zich duidelijk aftekent tegen de rode stadsdaken. Op het jaagpad krijg je het gezelschap van schapen die ongegeneerd heen en weer over het pad trappelen. Hier wordt

ecologisch bermbeheer in praktijk gebracht; niet langer grasmaaiers houden de oeverbegroeiing kort, maar doodgewone schapen en... je krijgt er gratis wol bovenop. Links in de verte ligt de beboste duinenrij van Oostduinkerke. Ter hoogte van Nieuwpoort kruist het kanaal de Frontzate die nog doorloopt tot in de stad. Vanaf knooppunt **7** volg je de waterweg langs de buitenste stadsrand naar knooppunt **8**. Daar steek je een drukbedreden brug over richting knooppunt **9**. Tussen beide knooppunten komen maar liefst 6 waterlopen samen in een speciale constructie uit 1929. De **'Ganzeput'** verwijst naar de drie sluizen en drie stuwen die als de tenen van een gans onderling verbonden

POLDERS

Polders doen onwillekeurig denken aan klei. Dit vetrijke goedje werd in de geologische prehistorie door de Noordzee meermaals afgezet. Het is vergelijkbaar met het aardmateriaal dat rivieren langs hun oevers achterlaten. Kleideeltjes zijn microscopisch klein en klitten aan elkaar. Ze verhinderen zo dat het regenwater doordringt tot diepere aardlagen. Bij het begin van onze jaartelling lag de polderstrook erbij als een moerasgebied. De huidige polders zijn door de mens vanaf de negende eeuw geleidelijk aan drooggelegd en gedraineerd door er een stelsel van afwateringskanalen in aan te leggen. Overstroming door het zeewater werd tegengegaan door het opwerpen van kustwallen en binnendijken. Het naar zee afvoeren van het overtollige water werd opgelost door windmolens, vandaag de dag door elektrisch aangedreven pompgemalen.

den zijn. De sluismeester Hendrik Geeraert opende hier samen met genieofficier Karel Cogge in oktober 1914 bij hoogtij alle zes de sluizen. De ganse IJzervlakte tussen Frontzate en IJzer liep terstond onder water in een vermetele poging om de Duitse opmars te stuiten. Als je hier even rondwandelt, kom je trouwens meerdere gedenktekens tegen die herinneren aan de oorlog van 1914-1918.

Bij de **IJzersluis (4)** ligt knooppunt **9**. Van hier af verander je van richting en daal je af langs de stroom. Je kunt ook even een kort ommetje maken naar het **Koning Albert I-monument** uit 1938. Vanaf de rondgang boven op de zuilenkring heb je een fraai uitzicht over de Ganzepoot, de stad Nieuwpoort en de wijde omgeving.

 Je komt bij een grote recht-hoekige wateruitstulping. Dit spaarbekken ontstond na een intensieve zandwinning voor de aanleg van de autowegberm tussen Oostende en Veurne. De 2 ha wateroppervlak is een droom voor zeilers en windsurfers.

Sint-Joris is een gehucht van amper 300 inwoners benedendijks de IJzer. Een smal weggetje brengt je ernaartoe. Aan het rustige pleintje bij de Sint-Joriskerk staat de dorpspastorie in neorenaissancestijl én **Taverne-restaurant Akkerwinde**. Net zoals dit gehucht

ademt dit restaurant eenvoud en bescheidenheid uit, met simpele Belgische gerechten en Leffe van 't vat. Het zomerterras is een aanwinst voor het pleintje.

Zodra je Sint-Joris achter je gelaten hebt, hoor je al het geraas van de E40-autoweg. Vlak na de snelwegoverbrugging ligt knooppunt **10** én de Uniebrug waar je oversteekt naar de andere oever waarbij je nauwlettend knooppunt **23** in het oog moet houden.

Tot je eindpunt passeer je geen enkel dorp, de weinige gebouwen op je weg zijn grote hoevecomplexen een eind van de weg af.

Tussen de knooppunten **10** en **23** beleef je het IJzerlandschap op z'n mooist. Op de vruchtbare akkers groeien vooral bieten en tarwe die zich als een veldbreed tapijt 's zomers met zijn felle kleuren over de poldervlakte uitspreiden. Alleen de kerktorens van Mannekensvere, Schore en Stuivekenskerke lijken dit vlakke land enig leven in te blazen. Ook kleine dijkhoeves en de samengestelde hofsteden verderop typeren dit

biljartvlakke land dat amper 3 m boven de zeespiegel ligt.

Bij de volgende brug zie je knooppunt **23** en op weg naar knooppunt **37** kom je voorbij de **Schoorbakkehoeve (5)**. Het is een groot boerderijcomplex dat nu fungeert als taverne-res-
taurant, hotel, feestzaal en congrescentrum. Tot de Franse Revolutie behoorde deze hoeve toe aan de Sint-Niklaasabdij van Veurne.

5 1
6 km

Je verlaat nu eventjes de IJzer en fietst langs de Vladsovaart, een van de vele afwateringskanaaltjes. Na knooppunt **37 > 36** maak je opnieuw contact met onze kleinste stroom in Tervate, enkele dijkhuisjes op een rij met zelfs een authentieke herberg. Je volgt nog eventjes de IJzer tot de afslag naar Stuivekenskerke. Dicht bij de Viconia-

hoeve liggen de **Viconiakleiputten**, een vrij toegankelijk natuurreserveaat van 35 ha, waar heel wat watervogels komen overwinteren in de rietvelden. Deze kleiputten verwijzen naar de voormalige kloosterhofstede Viconge (18de eeuw), sinds 1925 helemaal herbouwd en omgedoopt tot **Viconiahoeve (1)**.

2. Diksmuide

LANGS DE IJZER EN DE LOVAART

Tussen Diksmuide en Fintele is de IJzer rechtlijnig gekanaliseerd en dat lijkt misschien een een-tonige bedoening... maar laat je blik eens verdwalen in de verte waar de Kemmelberg opdoemt. Misschien moet je wennen aan de verlatenheid van de IJzerbroeken of aan de eenzaamheid van een dijkhoefvetje waar een oude boer zijn kippen eten geeft. Dan zul je in Lampernisse zeker de absolute stilte kunnen smaken die er heerst rond de middeleeuwse komgronden.

AFSTAND 49 km (afkorting 35 km).

BEWEGWIJZERING Je volgt de bordjes van het fietsknooppuntennetwerk in de volgorde: 37 > 11 > 6 > 75 > 74 > 49 > 50 > 58 > 59 > 55 > 44 > 30 > 31 > 46 > 23 > 47 > 48 > 4 > 5 > 39 > 36 > 37.

AARD VAN DE WEG Bijna **60%** van de weg fiets je zogoed als **verkeersvrij** langs de IJzer, langs de Lovaart en op een oud spoorwegpad.

VERTREKPUNT Kasteelhoeve Viconia tussen de knooppunten 36 en 37.

- aanlooproute vanuit Kasteelhoeve Viconia: geen
- aanlooproute vanuit B&B Cadans: het logies ligt tussen knooppunt 76 (dorpscentrum) en 55 (Lovaart), waar de tocht voorbijkomt.

 Bij het verlaten van de **Viconia-hoeve (1)** sla je rechts af in de richting van knooppunt **37**. Onmiddellijk rechts passeer je het natuurgebied **Viconia-kleiputten**, een vijver- en moerasgebied naast de IJzer waar de natuur ongestoord haar gang kon gaan na intensieve kleiwinning uit de vorige eeuw. In het dijkgehucht Tervate (vate = veedrinkput) steek je de IJzer

over en na knooppunt **37** houdt je richting knooppunt **11 > 6** aan. Aan hoeve Tempelhof sla je rechts af naar de IJzeroever. Ondertussen komen Diksmuide en de IJzertoren (84 m hoog) geleidelijk aan dichterbij. Aan de oostelijke stadsrand steek je de Handzamevaart over naar knooppunt **75 > 74**. Na het oversteken van de **IJzerbrug (2)** blijf je richting knooppunt **49** volgen.

 Vlak bij de IJzerdijk werd in 1950 de Paxtoren opgetrokken, enkel en alleen uit brokstukken en puin van de eer-

ste toren die in 1946 werd opgeblazen. Daarachter staat de nieuwe **IJzertoren** die tussen 1952 en 1965 tot stand kwam. Binnenin

bevindt zich een Vredesmuseum en een permanente tentoonstelling over de Eerste Wereldoorlog, maar je kunt ook met de lift naar het torenterras waar je op 84 m hoogte hét uitzicht van je leven meemaakt.

Je blijft de IJzer volgen over een verkeersluwe weg. Na de stadsbewoning word je omgeven door het dichte groen van weelderige essen. Na enkele kilometers raak je he-

maal doordrongen van de verlatenheid van dit polderland. Je fietst over een versterkte dijk terwijl aan de overkant de oever geen enkele bescherming biedt tegen overstromingen. Daar liggen de godverlaten **IJzerbroeken**, alleen bevolkt met koeien. In één lange, rechte lijn bereik je knooppunt **58** aan **Knokkebrug (3)**.

3
7 km
4

Bij de brug begint de Ieperlee, een kanaallaftakking naar Ieper, 15 km verderop. Na de Knokkebrug zie je in de verte een groene hoogte die aan de horizon opdoemt. Misschien herken je de Kemmelberg (156 m hoog) die als een afgeplatte boezem tegen de aarde aangedrukt ligt. Je nadert nu stilaan het zuidelijkste punt van de rondrit op zo'n 20 km van de zee. De IJzer maakt bij de **Rattekothoeve** een haakse bocht naar rechts en even later rijd je onder de Reningebrug door, op zoek naar knooppunt **59**. De weg draait dan even weg van het water en je wordt plots omringd door dichte houtwallen. Waar het struikge-

was ophoudt, kijk je uit op Fintele, een verloren gewaand gehucht uit de jaren 1950.

Links ontdek je een reconstructie van een speciale brug: een **hooipiete**, dit is een demonteerbare brug die hier vroeger over de IJzer lag om de boeren toe te laten hun hooi naar de overkant te brengen. Elke langsvarende schipper moest de platte brug uit elkaar halen en na doorvaart de planken weer in elkaar passen. Ook het restaurant vlakbij is genoemd naar die losse brugconstructie uit grootvaders tijd.

Vlak daarachter mondt de Lovaart uit in de IJzer via de **Fintelesluis (4)**.

De Fintelsluis bestaat uit een stuw én een schutsluis en verbindt de IJzer met de Lovaart. In zijn huidige vorm dateert de sluis uit 1943 maar ze werd oorspronkelijk gebouwd in 1827. Een gedenkplaat herinnert aan de eerstesteenlegging. Op de linkeroever van de Lovaart ligt een droom van een jaagpad te wachten. Je fietst onbezorgd langs de Machuïtmolen van Pollinkhove en langs de **Markeymolen** ter hoogte van Lo. Deze oude poldernederzetting oogt als een dorp, maar is sinds 1167 officieel een stad. Het loont zeker de moeite

door de gotische stadspoort te rijden, waar naast de Caesarsboom prijkt. Volgens een legende heeft Julius Caesar aan deze boom zijn paard vastgebonden. In het schattige stadscentrum staan nog enkele historische gebouwen, zoals een merkwaardige duiventoren uit 1710 die 1132 hokjes telt. Terug op het Lovaartpad fiets je richting knooppunt 44 in Fortem, een gehucht van Alveringem. Bij de vaartbrug staat het **Brouwershuis**, een oud brouwerijcomplex uit 1871 dat opnieuw tot leven gewekt is en waar je je honger kunt stillen met een 'warme schel-

AU BIENVENUE

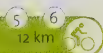
Op het einde van de Veurne-Ambachtsdijk zie ik een gehucht liggen. Eintete, één naam **als** een gedicht. Vluchtig tel ik de weinige huisjes en boerderijtjes. Op een huis lees ik: 'Au Bienvenue'. Ik schrik van het opschrift en kijk nog eens op mijn stafkaart. Ben ik de Franse grens **al** overgestoken? Met dit warme weer **is** er op de stoep een eenvoudig terras ingericht. Ik zet me neer tegen de voorgevel en wacht. Twee gerimpelde boeren zitten naast mij achter een donkerbruin bier en kijken verweerd naar de fietseers op de dijk. Na een tijdje ga ik naar binnen om iets te bestellen en tref daar zes vrouwen in een gezellig kransje bijeen. Ik stoor hen in hun kletsuurtje en vraag of ik hier een tonic kan drinken.

De forsgebouwde cafebazin fronsd de wenkbrauwen en ook de andere vrouwen kijken elkaar niet-begrijpend aan. In de verbijfeling durft een van hen toch vragen: 'Is **da** gene Schweppes?'. Opgelucht kwetteren ze vrolijk verder.

Ik heb de dames een tweede keer moeten storen om af te rekenen. Ze zouden het niet eens hebben gemerkt als ik er zonder te betalen vandoor was gegaan.

le van de zeuge' met sla en brood, potjesvlees of nog een kaasplank met 3 streekkazen en brood. Je dorst kun je bedwingen met een plaatselijke Snoek van 't vat of een tweespan

Liselotte, dit is een blonde Snoek met een hopjenever. Bijna een kilometer verder ligt knooppunt **30** aan de **fietsbrug (5)** over de Lovaart, die je oversteekt.

Je begint nu aan een 'landtraject' door de polders van het Oudland, een poldergebied dat al rond 1100 op de zeestromingen gewonnen werd. Van knooppunt **30** gaat het eerst naar **31**. Maar tussen knooppunt **31** en **46** fiets je dwars door een uniek polderlandschap: de **komgronden van Lampernisse**. Dit weidegebied van 1200 ha rond Lampernisse is één grote uitgestrekte vrije ruimte waar andere streken in Vlaanderen alleen maar van kunnen dromen. De komgronden hebben voor nóg een stunt gezorgd, namelijk dat Lampernisse uitgeroepen is tot het stilste dorp in West-Vlaanderen, waar meer koeien rondlopen dan dorpsbewoners (amper 190).

Lampernisse is ook het geboortedorp van Nicolaas Zannekin, de leider van de Kerels van Vlaanderen. Hij kwam rond 1300 in opstand tegen de Franse koning Philips VI en zijn Vlaamse collaborateurs toen die Vlaanderen wilde annexeren. Hij sneuvelde in 1328 in de Slag bij Kassel. Zijn symbolische grafsteen staat aan de gevel van de dorpskerk.

Knooppunt **23** ligt aan de dorpsrand en vandaar kies je voor knooppunt **47**. Je fietst over de Oude Zeedijk, een herinnering aan de vroegere zee die in 1100 tot hier reikte en verder naar het zuiden tot Knokkebrug.

Aan knooppunt **47** verlaat je deze dijk en steven je op Kaaskerke en knooppunt **48** af, dat

gelegen is aan de **Frontzate (6)**. Op dit punt kun je de route inkorten door voor knooppunt **49** te kiezen.

 Je volgt deze spoorberm zo'n 3 km. Tussen Diksmuide en Nieuwpoort-Bad tuften vanaf 1869 stoomtreinen met badgasten. Wegens toenemend succes werden vanaf 1893 elke zomerdag honderden kustgangers rechtstreeks vanuit Brussel aangevoerd. Maar in 1974 was het mooie liedje uit, waarna in 1990 het provinciebestuur de berm inrichtte als fiets- en wandelpad. Op het volgende knooppunt **3** verlaat je dit oude spoorwegpad en kies je voor knooppunt **4 > 5**. Je komt rakelings voorbij **Oud-Stuivekenskerke met het Onze-Lieve-Vrouwhoekje**. Op

knooppunt **5** moet je voor een bezoek een kort stukje richting knooppunt **2**. Van de oorspronkelijke dorpskern is alleen de tot ruïne vervallen toren van de kerk uit 1572 overgebleven. Na de Eerste Wereldoorlog bouwde de architect Camille Van Elslande uit Veurne op die plaats een neogotische kapel toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw van de Overwinning. Heel wat monumenten en gedenkzuiltjes herinneren aan deze vooruitgeschoven militaire uitkijkpost tijdens de Eerste Wereldoorlog. Via knooppunt **39 > 36 > 37** eindig je bij de **Viconiahoeve (1)**.

2. Brugse ommeland

TUSSEN BRUGGE

In de polders van de noordelijkste uithoek van West-Vlaanderen waren Brugge, Damme, Hoeke, Sluis (NL) en Sint-Anna-ter-Muiden (NL) eeuwenlang rijke zeehavens dankzij de brede Zwinarm, die al vanaf de 5de eeuw Brugge verbond met de Noordzee. Geleidelijk aan verzandde deze zeearm zodat de economische bloei van deze steden afnam. Maar de droom van een echte zee-verbinding bleef smeulen. Daar hebben we enkele schilderachtige

Hoe heerlijk geuren
de polders vanaf
de oude vaartdijken
tussen Damme en Sluis!

kanalen en... comfortabele
jaagpaden aan overgehouden.
Met dank aan keizer Napoleon
Bonaparte en koning Leopold I.

Onze logiestips: In **Hotel De Vierschare** hoef je niet bang te zijn voor middeleeuwse gerechtspraktijken; integendeel, dit is een charmant hotelletje met een gezellig restaurant in het centrum van Oostkerke, een schilderachtig polderdorp dat deel uitmaakt van het al even pittoreske Damme.

B&B Klevershof is een rustig gelegen, gerenoveerde hoeve in de polders en is ideaal om het in alle comfort een paar dagen kalmer aan te doen. De verleiding is groot om de fiets aan de kant te zetten en te genieten van het zwembad.

Onze fietstips: Knooppunten 16 en 17 liggen op een bijzonder waterwegenkruispunt. Wanneer je op je tocht naar Sluis de tijd neemt om rond dit bijzonder kruispunt te wandelen, ontdek je daar vier bruggen én een speciale sifon op de Damse Vaart.

Even buiten het dorpscentrum van Damme liggen ter hoogte van knooppunt 15 de stervormige resten van vroegere stadsversterkingen. Over een fijn grindpad kun je een leerrijke verkenning doen van het cirkelvormige stelsel van oude grachten en aarden schansen.

Dame blanche na het fietsen

DE VIERSCHARE

Het kleine dorp Oostkerke lijkt wel een prentbriefkaart: rond de kerktoeren liggen een paar straten met netjes gerestaureerde hoeves. Het wijde polderlandschap met de vele kanalen vervolledigt het magische decor waarvan ook *De Vierschare* deel uitmaakt.

De Vierschare ligt aan het kerkplein, maar heeft niets met een middeleeuwse rechtbank te maken. Het pand kreeg zijn naam pas een paar jaar geleden toen Rik Seys het verbouwde. De naam verwijst naar een zaal in het stadhuis van Damme, waar in de middeleeuwen recht gesproken werd.

Rik kent het klappen van de horecazweep. Hij was vroeger actief in verschillende vermaarde restaurants in Brussel en Knokke. Ik had genoeg van de drukte en verkocht mijn restaurant in Knokke om met

Hotel-restaurant De Vierschare, Processieweg 1, 8340 Oostkerke (Damme)

☎ 050 60 60 10, 🌐 www.vierschare.be

💰 vanaf 95 euro per nacht per kamer, ontbijt inbegrepen. Gastronomische arrangementen.

iets kleinschaligers te starten. In Oostkerke vond ik precies wat ik zocht. Het authentieke dorp ligt maar op een paar kilometer van Knokke en Damme, maar buiten de drukke toeristenstroom.

Warme kleuren
en een hedendaagse
landelijke stijl
typeren de kamers.

De vroegere kruidenierszaak met café werd grondig aangepakt en verbouwd tot een klein charmehotel met slechts 8 comfortabele kamers. De kamers aan de voorzijde kijken uit op de robuuste kerktoeren en de polders die doorkruist worden door de Damse Vaart, het Schipdonkanaal en het Leopoldkanaal. Enkele kamers komen uit op de fraai ingerichte binnenplaats, waar het ontbijt opgediend wordt, als het weer het toelaat. Warmte en een hedendaagse landelijke stijl typeren de kamers, die elk hun eigen kleurenaccent hebben. Het moderne interieur van het restaurant straalt gezelligheid uit die past bij de typisch Belgische gerechten. De kaart is beperkt, maar de blikvanger is het menu van 'de echte Belg': tomaat met verse handgepelde garnalen, tong met sla en frietjes en om af te sluiten een *dame blanche*. De perfecte maaltijd na een fietstocht, want in *De Vierschare* worden ook fietsen verhuurd.

De Vierschare is een populair adres geworden, zowel bij fietsers als bij gastronomische genieters. Hoewel Rik het wat rustiger aan wou doen, wil hij vanaf 2008 toch een paar extra kamers kunnen aanbieden in een al even mooi huis bij de Vaart.

Tijdens de zomermaanden kun je in *De Vierschare* genieten op het terras aan de voorzijde van het pand. Vooral 's avonds is het hier heerlijk, vanwege het uitzicht en de rust. Maar de gemeentelijke overheid bekijkt het allemaal met het grootste wantrouwen: op het trottoir heeft die zelfs een witte lijn laten aanbrengen om aan te geven tot hoever de gasten mogen genieten.

Stil in de polders

B&B KLEVERSHOF

Het *Klevershof* staat eenzaam in de weidse polders rond Damme. In deze hoeve ontvingt Rosane Strubbe sinds enkele jaren gasten die op zoek zijn naar rust of het genieten van de stilte willen afwisselen met een bezoek aan Brugge.

Rosane kocht het pand in 1997, samen met haar vroegere echtgenoot. De oude hoeve was helemaal afgeleefd en niet geschikt om in te wonen. In plaats van de gebouwen te renoveren hebben ze de boerderij helemaal afgebroken en opnieuw opgetrokken met moderne materialen. Wie vandaag voor de U-vormige hoeve staat, merkt daar niets van: hoewel alles nieuwbouw is, zijn de gevels een exacte kopie van de vroegere toestand. Binnen is de indeling van de hoeve echter helemaal veranderd; enkel de gewelfde kelder is nog origineel.

Na een rondreis in Wales kreeg Rosane het idee om in de grote hoeve een bed and breakfast te beginnen: 'Ik had voordien nooit in een bed

& breakfast overnacht, maar in Wales ontdekte ik hoe gezellig en ongedwongen de formule is.' In de vroegere stallen richtte ze op de eerste verdieping drie moderne gastenkamers in. Ze zijn nogal klein, maar door de functionele indeling en het

De landelijke omgeving, die zich ideaal leent voor fietstochten en wandelingen, is de sterke troef van het *Klevershof*.

B&B Klevershof, Kleverstraat 3, 8340 Moerkerke (Damme)

☎ 0475 51 38 00, 🌐 www.klevershof.be

💰 75 euro per nacht, inclusief ontbijt.

gebruik van lichte kleuren en hout kregen ze een Scandinavisch tintje. Elke kamer beschikt over grote comfortabele bedden en een eigen douche en wc. Voor wie genoeg krijgt van de stilte, is er ook televisie.

De landelijke omgeving, die zich ideaal leent voor fietstochten en wandelingen, is de sterke troef van het *Klevershof*. Rosane herinnert zich nog goed de eerste gasten die ze twee jaar geleden ontving: 'Bij het tankstation vroeg een Duits echtpaar me of ik een rustig logies in de buurt kende. Hoewel we nog aan het verbouwen waren, hebben ze toch voor het *Klevershof* gekozen en van hier uit de omgeving ontdekt. Maar het grootste deel van de tijd genoten ze hier van de rust.'

De B&B heeft een eigen ingang voor de gasten en een gemeenschappelijk salon. Het uitgebreide en stevige ontbijtbuffet is de start voor een goedgevulde dag lekker nietsdoen in de grote tuin of aan het zwembad. De omgeving is ook ideaal om op pad te gaan. Damme is vlakbij en Brugge en Sluis zijn slechts 10 kilometer van de hoeve verwijderd. Voor ruiters is er ruimte om hun paarden te stallen en heeft Rosane verschillende routes in de omgeving klaar.

Wie op zoek is naar een stil plekje in Vlaanderen, is hier aan het juiste adres. Rosane zorgt daarenboven voor een aangenaam ont-haal, zodat gasten zich hier thuis voelen en al vlug aan het *Klevershof* 'verkleefd' raken.

Damme - Sluis praktisch

Niet alleen in Damme en het Zeeuwse Sluis wordt elke bezoeker verwend met alles wat zijn mondje lust. Ook in de tussenliggende polderdorpen kun je genieten van het bourgondisch leven. Het is wel even wennen aan de bewegwijzering van het knooppuntennetwerk in Zeeuws-Vlaanderen, omdat de knooppunten niet met een apart bord worden aangeduid.

HOE KOM JE ER?

MET DE AUTO Naar het Klevershof: op de expresweg N49 naar Knokke moet je voorbij het Schipdonkkanaal links richting Moerkerke kiezen. In Moerkerke richting Damme nemen en buiten het dorp in de haakse bocht links de Weststraat inslaan die overgaat in Kleverstraat. Om De Vierschare in Oostkerke te bereiken sla je op de N49 na de Damse Vaart links af naar Oostkerke.

MET DE TREIN Het dichtstbijzijnde station is Brugge; met de fiets is nog zo'n 13 km naar beide logiesadressen.

KAARTMATERIAAL

NGI-kaarten nrs. 4-5 en 13, schaal 1:50.000. Kaarten van het Fietsnetwerk Brugse Ommeland Noord en Meetjesland, schaal 1:50.000. Kaart van het Fietsnetwerk West-Zeeuws-Vlaanderen 1:50.000.

INFORMATIE

- Algemeen: Het Brugse Ommeland, Koning Albert I-laan 120, 8200 Brugge, ☎ 050 30 55 00, 🌐 www.brugseommeland.be
- VVV Huyse de Grote Sterre, Jacob Van Maerlantstraat 3, 8340 Damme, ☎ 050 28 86 10, 🌐 www.toerismedamme.be
- VVV Winkel Sluis, St. Annastraat 15, NL-4524 JB Sluis, ☎ 0031 (0) 117 46 17 00, 🌐 www.sluisonline.nl

FIETSVERHUUR

- Domein Klevershof, Kleverstraat 3, 8340 Moerkerke, ☎ 050 50 18 00, 🌐 www.klevershof.be
- NMBS-station, Stationsplein Brugge, ☎ 050 30 23 29
- VVV Huyse de Grote Sterre, Jacob Van Maerlantstraat 3, 8340 Damme, ☎ 050 28 86 10, 🌐 www.toerismedamme.be

LEKKER ETEN

- Café-taverne De Beurs, Rentestraat 10, Middelburg, ☎ 050 71 60 97. Sluitingsdagen: maandag en woensdag. Op zondag open vanaf 11 u, op andere dagen vanaf 16 u.
- Restaurant In de Groene Wandeling, Koolkerkesteenweg 52, Oostkerke, ☎ 050 60 31 77, gelegen aan knooppunt 22, 🌐 www.groenewandeling.be.
- Restaurant Siphon, Damse Vaart-Oost 1, 8340 Damme, ☎ 050 62 02 02, 🌐 www.siphon.be.
- Tante Marie, Kerkstraat 38, 8340 Damme, ☎ 050 35 45 03, 🌐 www.tante-marie.be, op vrijdag gesloten.
- Restaurant De Palingpot, Sasstraat 53, 8301 Knokke-Heist, ☎ 050 51 26 91, gelegen aan knooppunt 38, alle dagen open.

1. Sluis

LANGS DE DAMSE VAART

Het Leopoldkanaal houdt van Maldegem tot Zeebrugge gelijke tred met het Schipdonkanaal. Deze onafscheidelijke tweeling vormt bij hevige regenval een geschikte afwatering voor de natte polders, maar in tijden van aanhoudende droogte ook een welkome akkerbewatering. Ondanks de constante aanwezigheid van water fiets je gelukkig nergens met de voeten in het water. Meer zelfs, vanaf hoge, droge dijken kun je bijna panoramisch genieten van het dunbevolkte Brugse Ommeland én van een stukje Zeeuws-Vlaanderen.

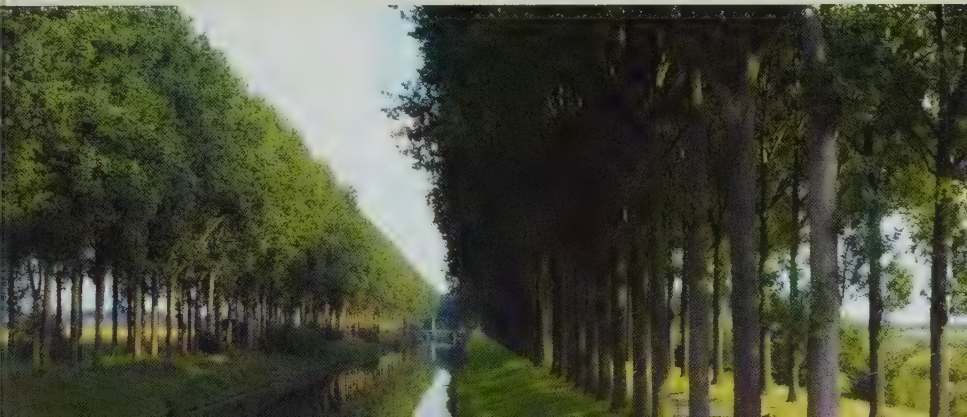
AFSTAND 34 km

BEWEGWIJZERING Je volgt de bordjes van 3 fietsnetwerken: Fietsnetwerk Brugse Ommeland Noord, Fietsnetwerk Meetjesland en Fietsnetwerk West-Zeeuws-Vlaanderen. De wegwijzers sluiten naadloos op elkaar aan, maar in Zeeuws-Vlaanderen zijn de knooppunten niet als dusdanig aangeduid. Fietsvolgorde: 20 > 17 > 16 > 59 > 63 > 58 > 64 > 65 > 3 > 6 > 5 > 70 > 99 > 98 > 92 > 54 > 55 > 56 > 18 > 19 > 20

AARD VAN DE WEG Bijna driekwart van de route fiets je verkeersvrij langs het water over asfalt of beton.

VERTREKPUNT Aan de kerk van Oostkerke, een deelgemeente van Damme.

- aanlooproute vanuit Hotel De Vierschare: geen
- aanlooproute vanuit B&B Klevershof: geen

Aan de **kerk van Oostkerke (1)** houdt je richting knooppunt **20** aan. Oostkerke is een heel oud dorp want al in 1208 vermeld als Ostkerka. In het dorpscentrum staan nog boerenhuizen uit de 18de en 19de eeuw én een witte windmolen uit 1854. Je fietst loodrecht op het **Leopoldkanaal** af, genoemd naar koning Leopold I onder wiens bewind deze waterweg midden 19de eeuw gegraven werd. Het was namelijk zijn plan om het Vlaamse polderland te ontsluiten door Zeebrugge te verbinden met het kanaal Gent-Terneuzen. Maar verder dan Boekhoute is men niet gekomen.

Je volgt de oever naar links en na 1 km bereik je de **'sifon'**, een soort kruispunt van waterwegen. Een sifon is een ondergrondse leiding die het zuidelijke pand Brugge-Oostkerke verbindt met het noordelijke pand Oostkerke-Sluis. Door deze constructie is er op de Damse Vaart geen doorvaartverkeer mogelijk.

Na knooppunt **16 > 17** kun je rustig genieten van het **kanaal van Schipdonk**, dat je bijna 12 km gaat volgen. Dit kanaal wordt ook nog Afleidingskanaal van de Leie genoemd en voert het teveel aan regenwater in de Leievallei vanaf Deinze af naar Zeebrugge. Ter hoogte van Moerkerke heet de overbrugging van beide kanalen: **Molentjesbruggen (2)**.

Halverwege vermindert het aantal afwateringssloten in de polders en krijgen de cultuurgronden een ander, ja droger aanzien. Het is een eerste aanwijzing dat je op de grens van de ondoordringbare kleilagen gekomen bent. Aan de zuidkant begint Zandig-Vlaanderen al, een hogergelegen

maar minder vruchtbare streek. Aan knooppunt **65** hoor je het verkeer op de expresweg naar Knokke boven je hoofd voorbijrazen. Bij de volgende overbrugging moet je naar de overkant maar eerst gaje onder **Strobrugge (3)** door waar knooppunt **6** ligt.

Je klimt naast de brug aanzet naar boven en aan de N410 steek je de lange brug over. Daar ligt knooppunt **5** aan het Leopoldkanaal dat je volgt in de richting van knooppunt **70**. Na enkele kilometers verlaat je het

oeverpad om af te dalen naar de Zeeuwse polders. De Nederlandse grens is niet ver meer. Maar eerst maak je kennis met het Oost-Vlaamse **Middelburg (4)**.

Middelburg lijkt een ingeslapen dorp maar officieel mag het zich 'stad' noemen. Zijn plattegrond heeft sinds de stichting van deze 'stad en heerlijkheid' in 1450 niet de minste wijziging ondergaan. Ondanks zijn historisch belang is het nu een bescheiden dorpsgemeenschap. Slechts met enige moeite vind je er een winkel en de enige hoofd-

straat maakt verdwalen onmogelijk. Over de kasseien trek je noordwaarts en op het einde van de laatste huizenrij staat café-taverne **De Beurs** pal op de grens met Zeeuws-Vlaanderen. Hier verbroederen Vlaamse en Zeeuwse stamgasten, aangevuld met gelegenheidsfietsers. Jacqueline heeft slechts één bier van 't vat en 'slechts' een 30-tal flesbieren maar

je kunt er ook eenvoudige snacks krijgen. Hoewel de zaak is ondergebracht in een gebouw uit de jaren 1950, ademt het geheel een voorouderlijke sfeer. Bovendien werd er aan de overkant van de straat een houten terras ingericht dat uitkijkt over het watervlak van de Meulekreek.

In die buurt herken je ook grenspaal nr. 352. Meteen verandert het wegdek in een breed klinkerpad, dat zó kenmerkende wegdek bij onze noorderburen. De wegwijzer vertelt je dat Sluis (NL) nog 6 km fietsen is.

In het gehucht Heille word je rechts naar Aardenburg geleid en onderweg steek je de Stierskreek over. Op de T-splitsing ligt knooppunt

70. Hier kun je eventueel naar de oudste stad van Zeeland met de enige kerk van Nederland in... Scheldegotiek. De route kiest echter voor Sluis en knooppunt 99. Verderop kijk je tegen een vierkante hofstede aan die op een aardverhoging ligt. Ze is omringd door een dubbele slotgracht. De **Kruisdijschans** was van 1640 tot 1762 een aarden verdedigingswerk om Aardenburg en Sluis te beschermen. In de ringgracht leeft de zeldzame boomkikker.

In een bijna rechte lijn nader je **Sluis (5)**. Het eerste wat je van dit Zeeuwse stadje te zien krijgt, zijn de vroegere stadsversterkingen die als driehoekige sterpunten vooruitsteken.

DIE DAMSCHE VAERT

In de rode eeuw stond Brugge in rechtstreekse verbinding met het Zwin en met de Noordzee via de Rije, een vaarweg die de grootste zeeschepen van die tijd (maximaal 20 ton) kon verwerken. In de rode eeuw was de Rije nog een brede zeearm met vertakkingen in het binnenland, o.a. in Damme waar een brede havenkom werd aangelegd. De Zwingeut begon echter te verzanden. Daardoor waren de Bruggelingen verplicht een kanaal te graven tot Sluis om de weg naar zee open te houden. Maar ook dat kanaal slibde langzaam maar zeker dicht. In 1482 was het niet langer bevaarbaar en werd het alleen nog gebruikt om vervuild water uit Brugge af te voeren. Tot in 1810 keizer Napoleon een nieuw kanaal probeerde te graven naar Breskens via Sluis. Bij zijn nederlaag in Waterloo in 1815 was het klaar tot Hoeke. De graafwerken werden later onder Nederlands bewind hervat. Tot België onafhankelijk werd. Verder dan Sluis zou men nooit komen.

Indien je het centrum van Sluis wil aandoen, fiets je gewoon rechtdoor en met een ben je in de drukke winkelstraten. Op het marktplein pronkt het trotse belfort uit 1375 als symbool van de stedelijke zelfstandigheid. Aan knooppunt **90** sla je links af in de richting van knooppunt **98**. Deze fiets- en wandelweg is aangelegd rond de voormalige verdedigingsgracht met zijn gekartelde wallen. Zo kom je bij de **Damse Vaart**. Rechts ligt Sluis maar de route gaat links richting Brugge. Je steekt de houten Parmabrug over en volgt de vaart naar links en zo kom je aan knooppunt **92**. De vaart beschrijft een bijna recht traject van 14 km tussen Brugge en Sluis (NL). Op som-

mige plaatsen ligt het land zo laag dat het hemelwater niet weggeraakt en grillige plassen vormt. Tientallen slootjes en grachten komen samen in grotere afvoerkanaalen met oeroude benamingen zoals Lapscheuregat, Lievegeleed, Moerader of Hoekevaart. Hoeke is het eerste Vlaamse gehucht naast de vaart, of is het eerder een dorp? De kerk lijkt in elk geval veel te massief voor het handjevol mensen dat zich hier gevestigd heeft. Na knooppunt **55** volgt onmiddellijk knooppunt **56** waar je de Damse Vaart verlaat in de richting van knooppunt **18 > 19**. Zo bereik je opnieuw je startpunt aan de **kerk van Oostkerke (1)**.

2. Damme

NAPOLEON, LEOPOLD EN SCHIPDONK

Ten noordoosten van Brugge ligt een uiterst vruchtbaar polderland dat doorkruist wordt door drie kanalen die de herinnering oproepen aan keizer Napoleon (Damse Vaart), aan koning Leopold I (Leopoldkanaal) en aan Schipdonk, een gehucht van Zomergem aan het Afleidingskanaal van de Leie. In Damme en in Sluis (NL) komt je een gezellige drukte tegemoet; in Moerkerke, Sint-Anna-ter-Muiden (NL) of Ramskapelle is de dorpsē stilte te snijden.

AFSTAND 47 km

BEWEGWIJZERING Je volgt de bordjes van het Fietsnetwerk Brugse Ommeland Noord in de volgorde: 22 > 21 > 23 > 11 > 12 > 10 > 13 > 14 > 15 > 61 > 62 > 64 > 58 > 57 > 54 > 92 > 98 > 53 > 47 > 44 > 40 > 39 > 38 > 41 > 22.

AARD VAN DE WEG De meeste wegen zijn verharde landbouwdienstwegen en dus **verkeersluw**. Tussen Sluis en Ramskapelle moet je korte stukken langs drukke verkeerswegen fietsen.

VERTREKPUUNT Brouckesbruggen op de N374 Knokke-Brugge, aan het Schipdonkkanaal.

- aanlooproute vanuit Hotel De Vierschare: via knooppunt 20 en dan richting knooppunt 22 (1 km).
- aanlooproute vanuit B&B Klevershof: het kanaal links volgen naar knooppunt 64 (1,5 km).

De **Brouckesbruggen (1)** liggen aan knooppunt **22** en vandaar neem je het jaagpad langs het Schipdonkkanaal naar knooppunt **21**. Daar verlaat je het kanaal en trek je de polders in op zoek naar knooppunt **23 > 11 > 12**. Je volgt de Ronselaarse watergang terwijl de kerk van Koolkerke dichterbij komt. Tussen het dorpscentrum en de Damse Vaart ligt het **Fort van Beieren**. Het ontleent zijn naam aan Maximiliaan van Beieren die als gouverneur van de Spaanse Nederlanden in 1702 hier een fort liet bouwen. Zelfs na de Vrede van Munster (1648) bleven onze gewesten immers nog lange tijd oorlogsgebied, want de Noordelijke Nederlanden probeerden na de verovering van Zeeuws-Vlaanderen ook Brugge in te lijven. Het fort werd in stervorm aangelegd met een dubbele aarden wal en grachten rondom. Het werd eigenaardig genoeg nooit

aangevallen. Het diende meestal als garnizoensplaats voor opeenvolgende bezetters: Spanjaarden, Oostenrijkers en Fransen. Het fort is nu een provinciaal wandeldomein. In een voormalige kasteelhoeve aan de rand van het domein is een taverne ingericht. De stallen en het koetshuis dienen als onderkomen voor de koetsen die dagelijks toeristen Brugge laten zien.

Een smal fietspadje leidt je langs de genivelleerde rand van het fort naar knooppunt **10**. Om de Damse Vaart te zien te krijgen moet je op de berm kruipen. Het fietspad loopt immers benedendijks naar knooppunt **13**. Het eerste wat je van Damme te zien krijgt is de **Schellemlen**, een witte stenen windmolen uit 1867. Je klimt terug naar kanaalniveau en aan de overkant bemerk je de eerste huizen van **Damme (2)**.

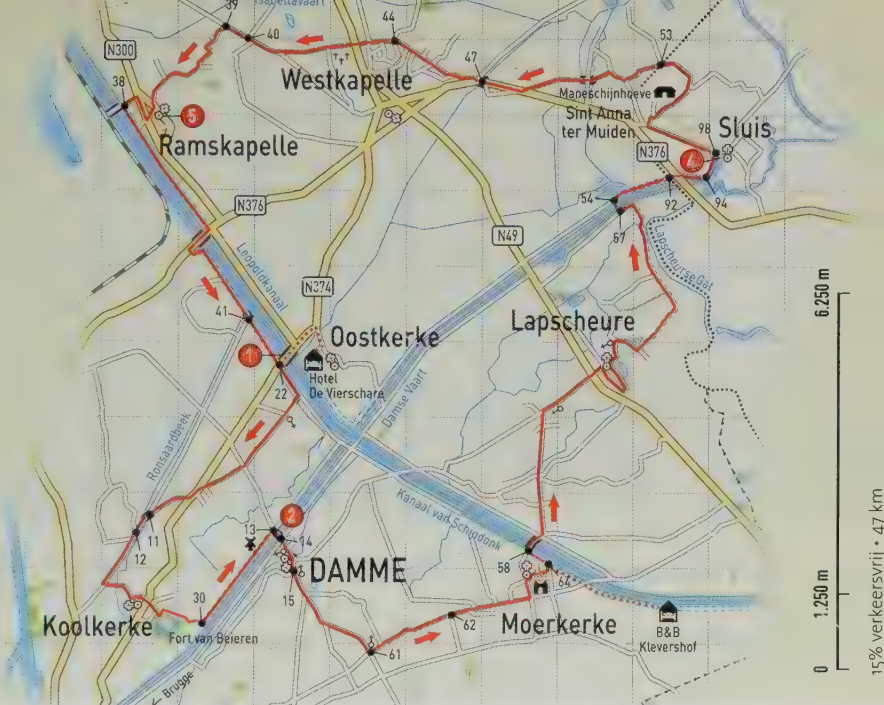

Het stadscentrum ligt aan de overkant van de vaart en dus moet je de brug over, de bordjes **14 > 15** volgend. Al de huizen zien er zeer verzorgd uit, maar het zijn stuk voor stuk cafés, tearooms, tavernes en restaurants. Een ervan is **Tante Marie**, die geboren werd in 1998 en haar intrek nam in een herberg van 200 jaar oud, ondertussen grondig gerenoveerd tot een lunch- & tearoom. De zaak ligt schuin tegenover de kerk. Jorgen en Dany verwennen er hun hongerige klanten met onder andere een lunchmenu dat bestaat uit drie hartige hapjes, waarvan de garnaalkroketjes hun exquise specialiteit zijn. De horecazaken verdringen zich letterlijk rond het standbeeld van **Jacob van Maerlant**. Hij werd hier geboren en was in de

13de eeuw een belangrijk letterkundige voor Vlaanderen omdat hij in de volkstaal schreef. Hij vertaalde de Bijbel en een natuurencylopedie (*Der nature bloeme*) naar het Middelnederlands.

Hoewel Damme niet eens 2000 inwoners telt, komt er toch een veelvoud van toeristen zijn historische gebouwen bewonderen. Die roepen de sfeer van de 13de eeuw op toen Damme een bloeiende haven- en handelsstad was. Het stadje lag toen aan het eind van de Zwinarm en samen met de economische activiteiten ontwikkelde er zich een rijk cultureel leven. Dit viel allemaal stil na de verzanding van het Zwin.

Over de kasseien fiets je het stadje uit en daar kun je eventueel al fietsend het patroon

van de vroegere stadsversterkingen volgen. Daarna kom je terecht in de weidsheid van de poldervlakte en dat beeld houdt aan na knooppunt **61** > **62** > **64**. Na het oversteken

van de Grote Watering bereik je de eerste huizen van Moerkerke en zijn verstild pleintje bij de kerk. Knooppunt **64** ligt aan het **Schipdonkkanaal (3)**.

Je volgt dit kanaal maar eventjes, want op knooppunt **58** steek je Molentjesbruggen over. De weg naar Lapscheure is lang en recht. Je wordt volledig in beslag genomen door het weidse akker- en weilandschap. In het dorpscentrum word je omgeleid naar een overblijvende waterplas van een vroegere kreek. Door de Panne- en Zeepolder kom je dicht tegen de Nederlandse grens aan. Die wordt gevormd door een vroegere zeedijk en het **Lapscheuregat**, een afvoer-

beek die naar de Blauwe Sluis loopt. Dit 'gat' ontstond in 1583 toen de verdedigingstroepen van Sluis de dijk doorstaken en Lapscheure helemaal onder water liep. Dit krek- en polderlandschap is nu volledig beschermd. Knooppunt **57** > **54** ligt aan de Damse Vaart die je oversteekt met het **zelfbedieningsveer** Kobus. Daar volg je de wegwijzer naar knooppunt **92** richting Sluis. Na knooppunt **92** blijf je het water volgen tot het **einde van de Damse Vaart (4)**.

4 5
12 km

De vaart eindigt aan de westkant van Sluis en daar vind je het standbeeld van Johan Hendrik van Dale (1828-1872), de grondlegger van het bekendste Nederlandse woordenboek. Langs het grote plein zijn er terrasjes in overvloed. Van knooppunt 98 volg je de weg naar knooppunt 53. Meer dan 1 km fiets je langs de drukke N97 naar Knokke. In **Sint-Anna-ter-Muiden** verlaat je deze lawaaijerige steenweg en kun je genieten van de dorpsse rust van dit stadje. Met amper 50 inwoners wordt het vaak de kleinste stad van Nederland genoemd.

Buiten het dorp fiets je over de Graaf Jansdijk. De lagergelegen landerijen liggen amper 1 m boven de zeespiegel, een ideale hoogte om bij springvloed weer onder water te lopen en een soort 'Zwingel' te vormen. Maar door de aanleg van de Internationale Dijk in het Zwinreservaat zal dit niet meer gebeuren.

Benedendijks ligt de **Maneschijnhoeve**, een bescheiden polderhoevetje gebouwd op het einde van de 17de eeuw met aanhorigheden: een bakkeet met bakoven, een varkenskot en een schuur. Je verlaat de Graaf Jansdijk bij knooppunt 53 en daar steek je de landsgrens over. Tot knooppunt 47 is het nog meer dan 3 km fietsen door de weidse polders. Schapebrug is een druk wegenkruispunt om snel te vergeten. Je houdt richting knooppunt 44 > 40 > 39 aan, je passeert de buitenste woonwijken van Westkapelle en een ambachtelijke industriezone. Op het noordelijkste punt van deze tocht ben je amper 2 km van de zee en van Heist verwijderd. Maar op knooppunt 39 kies je een zuidelijke koers naar knooppunt 38. De dorpskern van **Ramskapelle (5)** ontsnapt nog net aan het doorgaand verkeer op de N300 naar Heist.

LANGS KANAAL EN VAART

Schipdonk & Leopold, de tweeling wijkt niet van elkaar op hun lange weg naar zee, voortdrijvend in hun diepe bedding. Canadapopulieren zijn hun gezelschap, ze voeren de boventoon met hun stammen stevig verankerd in de dijk, hun opstaande takken volgeladen met duizenden wiebelende bladeren. kruislings aangeplante bomenrijen hullen je in diepe schaduwen. Terwijl hun amberkleurig water allang niet meer stinkt, nee, het blinkt in de zon, smakkend naar vers polderwater.

En wat met de oude, kranige populieren, door de jaren scheef gewaaid door de sterke westenwind? Ze hellen over naar het water als willen ze deze vaart koesteren in hun armen en in hun eigen weerspiegeling. De hoge dijk geeft je een vorstelijk, ja keizerlijk gevoel, als een rijke heer – of machtige Napoleon – overschoon je je vruchtbaar land en je hofsteden over de polders verspreid, doorkruist met een wirwar van afwateringen en watergangen.

 Deze drukbereden verbindingsweg naar Heist zou je normalerweise kunnen oversteken; maar dit kan niet op een fietsveilige manier, dus word je (voorlopig) omgeleid langs de N300 tot de volgende fietsoversteekplaats. Knooppunt 38 ligt aan het Leopoldkanaal waarvan je het jaagpad naar links volgt. Tussen het geboomte door kun je aan de overzijde een groot industriegebied vermoeden. In die polders heeft de mens het aangedurfd om de zee zelf door te trekken tot diep in het achterland. Het zuidelijk insteedok van de Zeebrugse haven reikt zelfs 4 km diep landinwaarts. Reuzententakels, hoog opgesta-

pelde containers, futuristische cilindertanks, ja zelfs ertsbergen doen je mond openvallen van verbazing. Aan de volgende brug, Zelzatebrug, leidt bordje 41 je over de twee bruggen en fiets je kort daarna langs het Schipdonkkanaal, dat vroeger ook weleens de 'stinker' genoemd werd. Het voerde Leiewater af naar zee, maar door het intensief roten van vlas kreeg het water een bruine kleur en vooral een kwalijke geur.

Aan knooppunt 41 staat een modern pomp-gemaal dat alle overtollig polderwater in het kanaal overpompt. Van knooppunt 41 tot knooppunt 22 is het niet ver meer en je herkent opnieuw Brouckesbruggen (1).

A scenic landscape of a river valley. A large, leafy tree stands on a grassy bank next to a calm pond. The background shows a line of trees under a cloudy sky.

3. Gentse

DE LEIE

Eeuwenlang kneedde de traagstromende Leie haar brede vallei tot een pastoraal landschap met komgronden, kouters en beekvalleities. Tussen haar bron in Lisbourg (F) en haar monding in de Schelde overbrugt ze een afstand van 180 km. Als typische vlaklandrivier kent ze een erg gering verval en moet ze zich in rare bochten wringen. In de landelijke rust tussen Astene en Gent werden haar oevers nooit opgeofferd

De Leieromantiek opnieuw beleven door zelf veerman te spelen.

aan lelijke fabrieken. Daar liggen de oude dorpskernen van Deurle, Sint-Martens-Latem en Afsnee die hun authentiek dorps karakter hebben bewaard, ondanks zware toeristische druk.

Leiestreek

IN DE GENTSE ACHTERTUIN

Onze logiestips: Op slechts enkele kilometers van Gent zorgt het Leielandschap voor een landelijk decor met twee verschillende logeeraadressen in Sint-Martens-Latem. Een pittoreske locatie, knusse kamers en een uitstekende gastronomie zijn de drie ingrediënten voor een geslaagd weekend in de befaamde **Auberge du Pêcheur**.

Hotel Torenhof is het vroegere huis van kunstschilder Albert Servaes dat verbouwd is tot charmehotel. Servaes is slechts een van de vele kunst schilders die in de streek inspiratie vonden.

Onze fietstips: Op de korte fietstocht moet je wat langer stilhouden bij Drie Leien. Daar vertakt de Leie zich in drie armen en die plek werd vroeger door vele Gentenaars uitgekozen om op vrije dagen verpozing te zoeken aan het water. De lange fietsroute komt langs Vosselare-Put en daar beleef je de Leie op haar best. In een bochtige Leiearm werd een verbreding gemaakt waarin groot en klein overvloedig met Leiewater kan spatten. En vlakbij moet je zelf je Leieoversteek regelen via een zelfbedieningspontje.

Gastronomie aan de Leie

AUBERGE DU PÊCHEUR

De bekende *Auberge du Pêcheur* aan de Leie in Sint-Martens-Latem is al sinds 1924 een geliefd adres. Het pannenkoekenhuis van destijds is met de jaren een gastronomische tempel en charmehotel geworden.

Tot in de jaren 1940 was de Leie een belangrijke as om Gent met graan en vlas te bevoorraden. Om de scheepvaart te bevorderen werd de rivier op veel plaatsen gekanaliseerd en werden meanders rechtgetrokken. De bochten tussen Deinze en Gent bleven gespaard vanwege de aanleg van het Schipdonkkanaal dat Deinze met de Noordzee verbond. De ingeslapen dorpen werden in de eerste helft van de 20ste eeuw herontdekt door kunstenaars en Gentse dagjestoeristen. Op verschillende plaatsen langs de rivier werden *quinquettes* ingericht, gelegenheden waar de Gentenaars 's zondags kwamen eten, zingen en dansen.

De *Auberge du Pêcheur* werd in 1924 gebouwd als een grote villa met café en zaal waar 's namiddags pannenkoeken opgediend werden. Door de pittoreske ligging aan de Leie werd de zaak al heel vlug een succes.

Auberge du Pêcheur, Pontstraat 41, 9831 Sint-Martens-Latem

☎ 09 282 31 44, 🌐 www.auberge-du-pecheur.be

💰 vanaf 150 euro per nacht per kamer, ontbijt inbegrepen. Gastronomische arrangementen.

In de loop van de jaren de jaren heeft de *auberge* dat succes alleen maar versterkt en is de zaak uitgegroeid tot een gastronomisch restaurant, een seminariecentrum en een charmehotel. De aantrekkelijkheid is niet alleen

te danken aan de uitzonderlijke locatie, het hotel-restaurant heeft zich voortdurend aangepast aan de veranderende wensen van de gasten. De recente renovaties en de hoge waardering voor de keuken zijn daar sprekende bewijzen van.

Door de ligging aan de Leie werd de zaak al heel vlug een succes.

Oorspronkelijk telde de *auberge* slechts 4 kamers, maar door de aankoop van naastgelegen panden kon het aanbod uitgebreid worden tot 32 knusse kamers. Zij kregen onlangs een nieuwe look met hedendaags meubilair, een decoratie met vooral bruine, grijze en witte tinten, airconditioning, wifi en een eigentijdse badkamer. De standaardkamers vallen vrij klein uit, maar beschikken net als de andere kamers over alle comfort. Wie een kamer aan de riviervakant kiest, heeft gegarandeerd een prachtig uitzicht op het Leielandschap. Tijdens de zomermaanden wordt zowel het binnenterras als het terras langs de rivier druk bezocht. Gastronomie wordt hier met een hoofdletter geschreven. In brasserie *The Green* kun je terecht voor verzorgde snacks, traditionele gerechten of een democratische dagschotel. De creativiteit van chef Axel Colonna-Cesari komt pas echt aan bod in het gastronomische restaurant *Orange-rie*. Tijdens de heerlijke maaltijden geniet je van het natuurlijke decor aan de Leie en van de moderne kunstwerken die de hoge, deftige zaal sieren. Op de wijnkaart staan alle Franse klassiekers.

De *Auberge du Pêcheur* bewijst dat gastronomie en fietsen best kunnen samengaan. Wie een gastronomisch fietsweekend reserveert, is zeker van een fijn fietsparcours en wordt beloond met een schitterend diner.

Bij Albert Servaes

HOTEL TORENHOF

Ten zuiden van Gent meandert de Leie door het bosrijke Sint-Martens-Latem en het pittoreske Deurle. Niet verwonderlijk dat kunstenaars in het begin van de vorige eeuw zich hier vestigden om hun nieuwe expressionistische stijl te ontwikkelen. Albert Servaes behoorde tot de eerste groep van de Latemse school. De dramatiek van het lijden van Christus en de Leielandschappen zijn de rode draad door zijn oeuvre. Ondanks de rauwe werkelijkheid van zijn werk kende de kunstenaar een toenemend succes en liet hij in 1917 een riante villa bouwen in de bossen van Latem, waar hij tot het einde van de Tweede Wereldoorlog verbleef en werkte. Wegens zijn sympathieën voor de cultuurpolitiek van de nazi's en zijn angst voor de repressie nam hij in 1944 de wijk naar Zwitserland, waar hij twintig jaar later overleed.

Het *Torenhof* werd zes jaar geleden door Frans De Bie aangekocht en omgebouwd tot charmehotel met 13 kamers. Frans en zijn vriendin Bea hebben zo veel mogelijk van het oorspronkelijke interieur behouden en het aangepast aan de noden van de hedendaagse reiziger.

In de hotellobby hangen reproducties van Latemse schilders en antiek meubilair geeft het interieur cachet. De sfeer is vooral ongedwongen en gemoedelijk, want Frans en Bea willen ervoor zorgen dat gasten hier tot rust komen en zich thuis voelen.

Het *Torenhof* dankt zijn naam aan de toren waar de kunstenaar zijn atelier had.

De 13 kamers zijn klassiek en smaakvol ingericht; de badkamers zijn modern en functioneel. De ontbijtruimte is net iets te klein, maar tijdens de zomermaanden wordt het riante ontbijt ook buiten op het terras

Hotel Torenhof, Baarle-Frankrijkstraat 10, 9830 Sint-Martens-Latem

☎ 09 282 33 20, 🌐 www.torenhof.be

🍽 vanaf 85 euro per nacht per kamer, ontbijt inbegrepen.

opgediend. Ontbijten kan bovendien tot laat in de ochtend, zodat langslapers ook aan hun trekken komen.

Het *Torenhof* heeft er geen probleem mee om kamer 13 aan te bieden: 'Sommige gasten mijden inderdaad dat nummer, maar anderen willen expliciet in nummer 13 slapen. Laatst wou een stel de huwelijksnacht doorbrengen in kamer 13. Ik weet niet of ze zo overtuigd waren, of dat ze gewoon het lot eens wilden tarten', lacht Bea.

Het *Torenhof* dankt zijn naam aan de toren waar Servaes zijn atelier had en uitkeek over het weidse landschap van meersen en bossen. Er loopt een procedure om het gebouw te beschermen en daar zijn Frans en Bea heel tevreden mee. Zo worden hun inspanningen erkend om dit huis in zijn oorspronkelijke staat te behouden en te delen met gasten die hier genieten van de stilte in een authentiek landschap.

Sint-Martens-Latem - Deurle

praktisch

Door de blijvende aantrekkingskracht van de Leie hebben veel horecazaken een lange traditie van hartelijke ontvangst en gezellige drukte. Gedurende de korte tocht die volledig langs de Leie loopt, kun je dan ook volop genieten van deze West-Vlaamse gastvrijheid. Tijdens de lange tocht langs het Schipdonkanaal en het kanaal Gent-Oostende, kun je alleen in Landegem terecht voor een natje en een droogje.

HOE KOM JE ER?

MET DE AUTO Op de E40 ten zuiden van Gent afrit 14 nemen en de N43 naar Deinze volgen. Na 4 km rechts de afslag naar Sint-Martens-Latem (hotel Torenhof) of na 6 km de afslag naar Deurle (hotel Auberge du Pêcheur) nemen.

MET DE TREIN Vanuit Gent-Sint-Pieters op de lijn naar De Panne afstappen in Deinze.

KAARTMATERIAAL

Fietsnetwerk Leiestreek Oost, een kaartuitgave van Toerisme Oost-Vlaanderen, schaal 1:50.000. NGI-kaarten nrs. 21 en 22, schaal 1:50.000.

INFORMATIE

- Toerisme Oost-Vlaanderen, Sint-Niklaasstraat 2, 9000 Gent, ☎ 09 269 26 00, 🌐 www.tov.be.
- VVV Leiestreek, Markt 46, 9800 Deinze, ☎ 09 380 46 01, 🌐 www.vvvleiestreek.be.
- Kasteel van Ooidonk: open op zon- en feestdagen van Pasen tot 15 september, van 14 tot 17.30 u, in juli en augustus ook op zaterdag van 14 tot 17.30 u. De tuinen zijn het ganse jaar open.
- Veer van Afsnee en Baarle: gratis, alle dagen tijdens de paasvakantie en tussen 1 mei en eind september van 9 tot 12 u en van 13 tot 18.30 u. Andere maanden: alleen zaterdagen, zon- en feestdagen.

FIETSVERHUUR

- Het Verzet, Nieuwstraat 41, 9800 Astene, ☎ 09 380 27 20, 🌐 www.hetverzet.be
- B&B het Kouterhof, Afsneekouter 8-10, 9051 Afsnee, ☎ 09 221 78 96, 🌐 www.hetkouterhof.be.

LEKKER ETEN

- Taverne Sfinx, Afsneedorp 1, 9051 Afsnee, ☎ 09 220 48 26, 🌐 <http://spaces.msn.com/members/tavernesfinx>. Open vanaf 11 u, gesloten op dinsdag.
- Kameleon, Landegemdorp 15, 9850 Landegem, ☎ 09 371 71 47, gesloten op maandag.
- Vosselare Put, Kleine Pontstraat 5, 9800 Astene, ☎ 09 386 22 43, alle dagen open.

1. Sint-Martens-Latem

DE GOUDEN RIVIER TEN VOETEN UIT

In haar Gentse achtertuin meandert de Leie zich in rare kronkelingen door biljartvlakke meersen. In je poging om zo weinig mogelijk van de Gouden Rivier te missen, draai en keer je mee met haar grillige oevers. En op haar roerloos wateroppervlak bewegen rivierjachten voort als sierlijke zwanen. Ongeveer een eeuw geleden raakten heel wat kunstenaars in de ban van haar ongerepte schoonheid. Ze werdenijd bekend als de Latemse school en hun tekeningen, schilderijen en beeldhouwwerken zijn in enkele musea te bewonderen.

AFSTAND 33 km

BEWEGWIJZERING Je volgt de bordjes van het fietsnetwerk in de volgorde: 74 > 67 > 63 > 56 > 62 > 57 > 58 > 61 > 71 > 72 > 85 > 88 > 90 > 86 > 76 > 74.

AARD VAN DE WEG Verkeersluwe wegen en autovrije paden langs de rivier wisselen af met enkele zeldzame drukke punten, zoals Drongen-centrum of de Gentse Ringvaart. Enkele grindstroken.

VERTREKPUNT

- aanlooproute vanuit Hotel Torenhof: geen, want het hotel ligt op de route tussen knooppunt 76 en 74.
- aanlooproute vanuit Auberge du Pêcheur: met je rug naar het hotel neem je links de N437 en draai je de tweede straat naar links in. Vanaf knooppunt 86 ben je op de route.

GOUDEN RIVIER

De middeleeuwse lakenstof die Vlaanderen gedurende eeuwen welvaart schonk, werd in de moderne tijden geleidelijk aan vervangen door linnen, dat gemaakt wordt van vlas. De vlasvezels moeten eerst losgeweekt worden van de stengels en leiewater bleek uitstekend geschikt voor dat losweken. Deze behandeling heet 'roten'. Het vlas stapelde men in houten bakken die verzwaard met stenen in de Leie neergelaten werden. Na het roten werden de vezels te drogen en te bleken gezet op het veld in speciale vlaskapelletjes. De rootkwaliteiten van de Leie waren zo beroemd dat de Engelsen – in die tijd geduchte concurrenten in textiel – haar de Golden River noemden. In 1913 bereikte de vlasnijverheid haar hoogtepunt. Maar het vlasroten vervuilde het leiewater dat ook gebruikt werd door blekerijen en brouwerijen. Dit leidde tot een rootverbod in 1943.

Bij het verlaten van hotel **Torenhof (1)** neem je rechts. Je fietst richting Leie maar op knooppunt **74** kies je voor knooppunt **67**. Even verder komt de Leie dan toch in zicht, maar haar oevers zijn net niet bereikbaar, want de weg blijft op zo'n 100 m parallel aan de rivier lopen. In het dorpscentrum van Sint-Martens-Latem kun je haar wel even diep in de ogen kijken.

Bij het verlaten van de dorpskom krijg je de **Korenmolen** in zicht. Deze windmolen stamt oorspronkelijk uit 1373, maar werd in 1978 grondig opgeknapt.

Je komt stilaan in een opener landschap terecht. Akkers vol aardappelen, mais en koren wisselen af met grazige weilanden. In

Sint-Denijs-Westrem staat het **kasteel Borluut** in een groot publiek park. Het geheel is eigendom van de stad Gent en de salons staan open voor de Gentse verenigingen.

Je fietst nu naar knooppunt **63**. Heel even moet je het geraas van de E40 doorstaan, dan kom je uit bij de verlaten Leieoever. Vanhier af zul je getrouwd de meanders van de Leie volgen, zij het op een afstand. Zijn rivierweiden werden immers met de jaren volgebouwd met rustieke villa's en luxe-euze landhuizen.

In de schaduw van de 12de-eeuwse **kerk van Afsnee (2)** ligt een eenvoudig veerpontje, maar jij vervolgt je weg naar knooppunt **56**.

In de verstilte buurt van de kerk ligt de **Sfinx**, de Egyptisch aangeklede taverne van Carine De Vleeschouwer. Deze charmante gastvrouw staat er meestal alleen voor en vraagt om wat 'fietsgeduld' als je snack wat op zich laat wachten. Knooppunt **56** vind je terug aan de Gentse Ringvaart. Hier steek je

de Leie over en volg je haar stroomopwaarts naar knooppunt **62**. Eindelijk wordt je geduld beloond, want je zult bijna 5 km de vlakke rivier niet uit het oog verliezen. Je zult ogen tekortkomen: zowel het omringende landschap als het water baden in een vredige stilte. Aloude populieren hebben blijkaar

de innerlijke rust van dit water overgenomen. Aan de overkant zie je de keurige gazons van de villa's, waarvan je zo-even alleen de voorkant te zien kreeg. Je kunt moeiteloos gelijke tred houden met de pleziervaarders in hun glanzende boten, want ze moeten zich houden aan de maximale 12 km/u. Een rivierboot van de politie patrouilleert voortdurend om snelheidsmaniakken zo nodig te enteren. Aan de aanlegsteigers van de wijk **Drie Leien** liggen hagelwitte boten aange-meerd. Schippers en hun familie zitten op het dek gewoon te genieten van de Leie-

rust. Aan de chaletvorm van de huisjes kun je vermoeden dat dit 50 jaar geleden een geliefde weekendplek voor Gentse stede-lingen geweest moet zijn. Waar de Leie zich in twee armen splitst, kun je niet anders dan de noordelijke vertakking volgen. Na de spoorlijn Gent-Oostende nader je Drongen. Bomen en struiken hangen zwaar voorover in het Leiewater en daarachter schuilt een **Oude Abdij**. Van het oorspronkelijke gebou-wencomplex bleef alleen de peperbustoren over. De abdij vormt één geheel met de **kerk van Drongen (3)**.

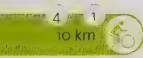
Tussen de knooppunten **57 > 58** > **61** moet je even de drukte van

het dorpscentrum voor lief nemen, maar als je eenmaal de grote weg hebt verlaten,

wordt het opnieuw rustig fietsen en komt dra de Leie weer in zicht. Je volgt haar tot je onder de E40 doorgefietst bent. Je snijdt

een scherpe Leiebocht af en nadert langs aangename woonstraten knooppunt 71 in de buurt van de **kerk van Baarle (4)**.

Je trekt nu het Vlaamse binnenland in en dus ga je de Leie een tijdje moeten missen. Nadat je knooppunt 72 verlaten hebt, ben je eindelijk verlost van het autosnelweggeraas en zoek je velden en akkers op. Je toert door Noordhout, een gehucht zonder kerk en in de verte ontwaart je al een bosvlek. Het blijkt een groot park (25 ha) te zijn dat bij het 19de-eeuwse **kasteel van Crombrughe** hoort dat niet te bezoeken is. In Sint-Martens-Leerne is het opletten geblazen bij een druk kruispunt en vanaf knooppunt 90 volg je nog even een hoofdweg naar knooppunt 86. Je steekt de Leie over en vanaf de hoge brug krijg je een breed uitzicht over de Leiemeersen aangeboden. Je verlaat de grote weg en slaat links een bosrijke omgeving in. Misschien geraak je wel in een romantische, ja zelfs culturele stemming want in dit dorp, Deurle, hebben

heel wat beroemde schilders en beeldende kunstenaars gewoond en gewerkt. Zij kwamen rond 1900 naar deze landelijke contrei- en om in alle rust en stilte te schilderen, te beeldhouwen of te dichten. Je zult hun namen onderweg veelvuldig terugvinden op straatnaamborden, bij kleine musea, woonhuizen, tavernes en galerijen. Je wordt nu voor een tijdje gehuld in de geborgenheid van sierstruiken, beuken en berken. Mooi afgewerkte bungalows en moderne boerderijtjes koesteren zich in groene weelde.

Op weg naar knooppunt 76 schijnt plotse- ling het volle daglicht over de gladgescho- ren gazons van de plaatselijke golfclub. Tegen een hoge bosrand aan prijkt het 'golf- kasteel', dat als een belvedere boven dit ex- clusieve domein uit praalt. Het **Torenhof (1)** ligt dichtbij, tussen knooppunt 76 en 74.

2. Deurle

EEN OUDE LEIEARM TUSSEN MODERNE KANALEN

Een afgesneden rivierarm doet altijd een verstild landschap ontstaan dat met de jaren meer en meer verwildert. Dankzij het zelfbedieningsveer over de Oude Leie in Bachte ontdekken wandelaars en fietsers deze waterbiotoop op een originele manier. Het traject langs het Schipdonkkanaal en het kanaal Gent-Oostende ademt een andere sfeer uit. Geen verwilderde toestanden maar rechtlijnigheid troef, hoewel... hoge kanaalbermen laten je overdadig proeven van hogergelegen akkers en...wat belangrijker is: je wordt in je natuurbeleving niet gestoord door langsrijdende auto's.

AFSTAND 40 km

BEWEGWIJZERING Je volgt de bewegwijzering met knooppunten in de volgorde: 76 > 86 > 90 > 12 > 11 > 9 > 4 > 95 > 91 > 82 > 77 > 14 > 29 > 53 > 54 > 55 > 66 > 70 > 69 > 72 > 71 > 74 > 76.

AARD VAN DE WEG In de buurt van de Oude Leie zijn er enkele grindstroken. Je fietst **17 km** lang op twee **autovrije jaagpaden**.

VERTREKPUNT

- aanlooproute vanuit Hotel Torenhof: geen, het hotel ligt op de route.
- aanlooproute vanuit Auberge du Pêcheur: met je rug naar het hotel neem je links de Pontstraat en vervolgens de tweede straat rechts (Philippe de Denterghemlaan). Vanaf knooppunt 86 ben je op de route.

Bij het verlaten van het **Torenhof(1)** sla je links in en wat verder ligt knooppunt **76**.

Door een parkachtige omgeving met mooie villa's fiets je naar knooppunt **86** in Deurle, waar enkele musea herinneren aan de tijd rond 1900 toen kunstschilders van de Latemse school zich hier kwamen vestigen. De fietswegwijzers naar knooppunt **90** leiden je langs weelderig groene weggetjes

Vanaf de kerk vertrekt er een kasseiweg naar een groot kasteeldomein.

Langs de Blauwpoort (1595) treed je binnen in het parkgebied (300 ha) van het **kasteel van Ooidonk**. Op het voorplein nodigt een open hek je uit om in de siertuinen rond te wandelen of het interieur van dit prachtige kasteel te bewonderen. Zijn talrijke torens geven het een sprookjesachtig aanzien. Het huidige gebouw is in 1595 opgetrokken in speelse renaissancestijl. Het grondplan dateert echter uit de 12de eeuw, toen het een versterkte waterburcht aan de Leie was, met vier zware hoektorens.

Langs achterinpaadjes kom je weer oog in oog met de Leie. Daar staat een merkwaardige buitenvilla, die in 1933 gebouwd werd in de stijl van de 'nieuwe zakelijkheid'. Café River Ranch heeft er zijn intrek genomen, maar in die tijd heette deze **villa 'Oude Leie'** naar een ontwerp van architect De Nil, waarbij hij rechthoeken en halve cirkels combineerde tot een strak maar mooi geheel.

Dan komt de **brug van Astene** in zicht. Het ophaalmechanisme is weliswaar aangepast aan het hedendaagse verkeer, maar de brug zelf is nog even smal als vroeger en met houten balken geschraagd zoals bij haar bouw in

en verzorgde tuinen. Kort na het oversteken van de Leie krijg je de kerk van Sint-Martens-Lerne in het vizier, maar links bemerk je een tweede kerk en daar moet je naartoe, richting knooppunt **12**. Deze **kerk van Sint-Maria-Lerne (2)** en de huizen errond zijn organisch vergroeid met de dorpskom van Sint-Martens-Lerne.

1870. De sluis is allang buiten gebruik gesteld zodat de schutkleppen altijd openstaan. Aan de overkant staat de vroegere woning van de sasmeester, nu café 't Oud Sashuis. Daar is ook een klein scheepvaartmuseum in ondergebracht.

Even verder verlaat je de Leie en kom je terecht in de okselholte van een afgesneden Leiearm. Roerloos ligt de **Oude Leie** tussen graslanden en rietkragen uit te rusten terwijl vissers over het stille water turen. In een rivierbocht ligt **Vosselare-Put**, een soort verbreding van de Leiearm. Al sinds 1933 kun je in die plas water zwemmen en plonzen. Op de ligweide kun je picknicken en luieren in de schaduw van de bomen. Rond de zwemplaats is een redder aanwezig en het water wordt wekelijks gecontroleerd. Er zijn douches en omkleedhokjes en... een charmant cafeetje waarvan het terras uitziert op het Leiewater. In de zomer heerst er een echte vakantiesfeer met uitgelaten kinderen en zonnende mensen. Onovertroffen zijn de berlinerbollen, die naast de toog gestapeld liggen. Er is ook een ruime keuze van huisbereide taarten. En als het niet te druk is, kun je in het café ook terecht voor een warme hap. Waar de weg geen kant meer op kan, kun je

via het zelfbedieningsveer Bathio uit de omsluiting van de oude Leiearm weggeraken. Via een smal paadje kom je in het gehucht Bachte, een beetje ongelukkig gelegen aan een grote verbindingsweg. Deze woonkern werd al in 1823 onder koning Willem I gefu-

seerd met Sint-Maria-Leerne tot Bachte-Maria-Leerne, dat zo de eerste fusiegemeente in België werd.

Bachte ligt vlak bij het **Schipdonkkanal (3)** dat je naar rechts volgt.

Deze waterweg wordt ook het Afleidingskanaal van de Leie genoemd en begint in de Leiebedding in

Deinze. Het kanaal legt een onwaarschijnlijk lange weg van 53 km af naar Zeebrugge. Het werd in het midden van de 19de eeuw uitge-

graven om de voortdurende overstromingen van de Leie definitief een halt toe te roepen. Vanaf het jaagpad kun je je blik vrijwel onbeperkt laten ronddwalen. Af en toe kijk je neer op een hoeve of een trosje huizen, maar meestal ben je alleen met het water. Tenzij op zon- en feestdagen, want dan nemen plezierschippers of waterskiërs de watervlakte in. Op werkdagen varen schepen tot 1350 ton van Terneuzen naar Kortrijk of Deinze. Langs

de oever staan afwisselend rijen zomereik, witte abeel, esdoorn en schietwilg in het gelid. Je komt het dichtst bij de bewoonde wereld ter hoogte van Landegem-dorp waar je terechtkunt voor een hapje en een drankje. Midden in een onbewoond landbouwgebied maakt het Schipdonkkanaal contact met het **Kanaal Gent-Oostende (4)**. Op dit waterkruispunt draai je mee in de haakse bocht.

4 5
5 km

Je volgt dit kanaal in de richting van Gent en ook hier is de trekweg breed aangelegd terwijl zomereiken zorgen voor een schattige aankleding. Op de drukke verkeersweg aan de overkant flitsen auto's voorbij als gewichtsloze speeltjes. Daar ligt Lovendegem dat bekendstaat om zijn talrijke

kastelen en buitenverblijven die de Gentse industriebaronnen rond 1900 lieten optrekken. Je kunt ze vermoeden achter hoge uitheemse parkbomen die als cumuluswolken hoog in de lucht opbollen. In de buurt van de Bierstalbrug ligt knooppunt 53 en daar moet je het **kanaal verlaten (5)**.

Onmiddellijk na knooppunt 53 volgt 54 en 55. Je fietst voorbij het domein van het **kasteel van Vinderhoute**. De volgende kilometers toer je door een wat onpersoonlijk landschap met vooral akkerbouw. Gelukkig vallen de wegen erg rustig uit. Zo kom je na knooppunt 66 aan de spoorlijn Gent-Oostende die je overbrugt. Aan de andere kant kies je voor knooppunt 69 en verder knooppunt 72 dat aan de E40 gelegen is. Misschien begin je stilaan terug naar de Leie te verlangen, maar de geruststelling is niet ver weg want in het zuiden wénkt het dorp Baarle dat op haar linkeroever gebouwd werd. Op knooppunt 71 fiets je recht door naar knooppunt 74 en daal je af naar het Leieveer.

Baarleveer ligt – ondanks de nabijheid van het dorpscentrum – in een idyllische omgeving. Aan de overkant van de rivier ben je in Latem, waar de Leie in de holte van een grote bocht een laaggelegen moerasachtig gebied achterliet: de **Latemse Meersen**. Dit gebied wordt beheerd door Natuurpunt en staat 's zomers vol dotterbloemen, pinksterbloemen en moerasspirea. Reigers, wilde eenden, ooievaars, kieviten, buizerds en kiekendieven maken er grote sier tussen de schietwilgen, populieren of elzenstruiken. Deze ruigten zijn helemaal niet geschikt voor akkerbouw of weilanden, wel doen deze vochtige meersen uitstekend dienst als hooiland en hier en daar als weiland. Lichtjes stijgt je uit de Leiebedding omhoog naar het **Torenhof (1)** dat tussen knooppunt 74 en 76 ligt.

VAN BIER NAAR LOOD

Bij de E40-brug over het Schipdonkkanal zagen we heel wat beweging. Een groep fietsers jong en oud, verdrong zich rond enkele tafels. Een controlepost? De plaatselijke voetbalclub organiseerde die zondag een gezinsfietsocht.

We zochten een tafeltje en zo kwamen we met ons drankje terecht bij twee gepensioneerde fietsers. Eigenlijk waren ze voetbalsupporters, maar ze hadden zich voorgenomen om opnieuw regelmatig te gaan fietsen. En als echte supporters konden ze wel wat praatjes verstouwen. Het ging er gezellig aan toe en we waren verplicht mee te drinken, ondanks protest. Dit is toch alks beters om de "moteur" te smeren dan bier, wierpen ze tegen. gt goat sien, na drie, vier praatjes vliegt g'over de weg, hé Jean? Jean knikte overtuigd.

Met zeker vier (of zes?) glazen bier in ons lijf sprongen we op de fiets. Enkele kilometers verder was het zover. Het bier veranderde in lood. Het kroop naar onze onderbenen en verlamde elke spiervezel. Stampen, kreunen en zwoegen, onze moteur maakte hoge toerentalen. Het duurde een eeuwigheid voordat onze benen weer soepel draaiden. Maar eigenlijk waren we meer bezorgd om die twee kranige zeventigers: zou hun moteur het wel uitgehouden hebben?

4. Boven- DE SCHELDE TUSSEN

Met je hart bij de Schelde bewonderend opkijken naar de Vlaamse Ardennen.

Oudenaarde is een goede uitvalsbasis om de vallei van de Boven-Schelde te verkennen. De stad zelf heeft heel wat historische gebouwen in petto, maar ook langs de Schelde tussen Gavere en

grensdorp Kluisbergen is er veel bekijks. Vooral het contrast tussen de brede, lage Scheldemeersen en steile heuvels van de Vlaamse Ardennen is een oogstrelende verrijking, zeker als je beseft dat je de Koppenberg of de Paterberg niet op moet. Je blijft veilig en vlak langs de stroom die zich breed voortbeweegt langs kasteeldomeinen, oude meanders en andere beschermde natuur langs haar oevers.

Schelde

GAVERE EN KLUISBERGEN

Onze logiestips: De bekoorlijke stad Oudenaarde dankt haar rijke geschiedenis aan haar ligging langs de Schelde. Het kleine **Gastenverblijf Steenhuyse** ligt pal in het stadscentrum en verbergt achter de oude historische gevel een juweeltje van Scandinavisch design dat je eerder in een grootstad zou verwachten.

Even ten zuiden van Oudenaarde kijkt de kleine maar moderne hoeve **Hof ter Lucht** uit op het uitzonderlijke landschap van de Scheldevallei en de Vlaamse Ardennen. Als het weer meezit, lijkt het hier zelfs een beetje op Toscane.

Onze fietstips: Op je korte tocht naar Kluisbergen is een eetpauze een welkom intermezzo; eten, drinken of rondwandelen in het kasteelpark Ghellinck inbegrepen. Halfweg het langere traject naar Gavere steek je tweemaal de Zwalm over. Op deze belangrijke zijrivier van de Schelde staat in Nederzwalm een goed bewaarde watermolen met drankterras waar je weer in de tijd van oude ambachten geworpen wordt.

Toscane aan de Schelde

HOF TER LUCHT

Het is even zoeken naar de hoeve *Hof ter Lucht*, maar de straatnaam ver- raadt dat je naar het hoogste punt van het Scheldedorp moet. De zoektocht wordt beloond met een schitterend uitzicht en een hartelijk onthaal.

Achteraf gezien kwam de voedselcrisis van een paar jaar geleden voor Daniël en Carine Dermaut op het juiste moment. Het echtpaar had een kippenkwekerij en begon langzaam in te zien dat ze alleen nog leefden om te werken: steeds meer kippen kweken kon niet blijven duren. Toen aan het licht kwam dat voederbedrijven sjoemelden met hun producten, nam de overheid strenge maatregelen en werd de consument sceptisch. De verkoop van kippen stortte in elkaar. De Dermauts besloten het over een andere boeg te gooien en verbouwden de oude schuur naast hun woonhuis tot gastenkamers. 'We hebben hier altijd gewoond en zijn steeds druk bezig geweest met de zaak. Je merkt pas hoe mooi het hier is als je even tot rust kunt komen', zegt Daniël terecht. 'Na de voedselcrisis zaten we aan de grond, maar tegelijkertijd was het een bevrijding en een moment van rust dat energie gaf om met iets nieuws te beginnen.' Terwijl Carine nog een baan in het onderwijs had, begon Daniël met de verbouwing van de grote oude schuur. Het voorstel van een architect hebben ze vriendelijk afgewezen. Het paar had genoeg ideeën om van de ruïne een eigentijds gasten-

verblijf te maken. Carine ontdekte haar talent om ruimtes optimaal in te delen en voor een eigentijdse inrichting te zorgen.

Het zou zonde zijn om binnen te blijven, want de kamers en het terras komen uit op het lichtgloriënde landschap van de Scheldevallei.

De benedenverdieping werd een gezellige woonkamer met een grote tafel, waar het ontbijt opgediend wordt. 's Avonds wordt die tafel een echte feestdis, want terwijl Carine voor de tafeloec-

Hof ter Lucht, Bergstraat 3a, 9790 Wortegem-Petegem
☎ 0477 31 05 25, 🌐 www.hofterlucht.be
💰 vanaf 60 euro per nacht per kamer, ontbijt inbegrepen

ratie zorgt, staat Daniel in de keuken. Als gastheer kan hij nu zijn hobby uitoefenen om dagelijks voor de gasten een lekkere maaltijd te bereiden. Dat doet hij met dagverse producten. Hof ter Lucht is immers nog steeds een boerderij, maar de kippen lopen er nu vrij rond en op een weide wordt het weinige vee op een natuurlijke manier gekweekt.

De vier aangename kamers liggen op de eerste etage en beschikken over al het nodige comfort. Ook hier is de inrichting eigentijds met warme kleuren, grote open regendouches en comfortabele bedden. Het zou echter zonde zijn binnen te blijven, want de kamers en het terras kijken uit op het licht glooiende landschap van de Scheldevallei en de 'bergen' van de Vlaamse Ardennen. Die laatste zijn een uitdaging voor geoefende wielerveders, maar de fiets- en wandelroutes langs de oevers van de Schelde zijn al even fascinerend.

Een Nederlandse toerist vergeleek het uitzicht vanaf het terras van Hof ter Lucht onlangs met Toscane. Ook als de zon niet van de partij is, zorgen Daniel en Carine voor een zuiders gevoel.

Deense ambassade

GASTENVERBLIJF STEENHUYSE

Vergeet Barcelona, Londen en Parijs, want voor een verblijf in een klein en betaalbaar designhotel kun je voortaan ook gewoon naar Oudenaarde aan de Schelde.

Het riante huis op de Markt staat nog steeds bekend als *Huis Stiers*, naar de naam van de familie die hier jarenlang woonde. Sinds het pand omgebouwd werd tot stijlvol gastenverblijf, heet het officieel opnieuw *Steenhuysse*. Achter de beschermde 16de-eeuwse gevel hebben Riet Dubois en Ralf Tobiesen een uitzonderlijk hotel gecreëerd, dat als voorbeeld mag dienen voor vele horecazen in andere provinciesteden. 'We houden meer van de term 'gastenverblijf'', vertelt Riet. 'Het woord hotel heeft iets onpersoonlijks en dat past niet in ons concept.' Omdat *Steenhuysse* slechts zeven kamers telt, is persoonlijk onthaal gegarandeerd. Meer nog, er is geen klassieke hotelreceptie of formele lobby. De eigenaars ontvangen je gewoon in

een stijlvol **salon** waardoor je veeleer het gevoel hebt bij vrienden op bezoek te zijn.

Zowel Riet als Ralf komt uit het onderwijs. Ze zochten een nieuwe uitdaging. Ralf is afkomstig uit Denemarken en heeft daar al ervaring opgedaan met gastenkamers. Toen *Huis Stiers* vrijkwam, deden Riet en Ralf een bod en stelden ze hun idee voor aan de eigenaars, die onmiddellijk enthousiast reageerden. 'Er was geen weg terug', lacht Riet. Ralf was al begonnen met het uittekenen van de plannen.

Gastenverblijf Steenhuyse, Markt 37, 9700 Oudenaarde

☎ 055 23 23 73 ■ www.steenhuyse.info

€ 95 euro per nacht per kamer, ontbijt inbegrepen.

De verbouwingen bleken iets complexer dan oorspronkelijk ingeschat. Met een beschermd monument doe je immers niet wat je wilt. De grote en hoge ruimtes van het pand en de oude vloeren werden in hun oorspronkelijke staat gerestaureerd. De inrichting is

De inrichting is een smaakvolle selectie van het mooiste Deense design.

een smaakvolle selectie van het mooiste Deense design – net zoals in de andere Scandinavische landen is de Deense trend tegelijkertijd functioneel en mooi. Ralf en Riet gingen in Denemarken op zoek naar meubilair en verlichting die passen bij de verschillende ruimtes van Steenhuyse. De zorgvuldigheid van de keuze valt onmiddellijk op als je in de grote hal binnenkomt. Ze is enkel gemeubileerd met een paar leren fauteuils en versierd met grote witte bloemstukken, die schitterend contrasteren met de turkoois geschilderde muren. Elke ruimte heeft haar eigen helle kleurentinten om zowel de designmeubelen als de oude schouwen beter tot hun recht te laten komen. De unieke luchters en staande lampen zijn tegelijkertijd functioneel en decoratief.

Ook de kamers zijn grint en minimalistisch, maar smaakvol aangekleed. Wit is de overheersende kleur. Een grote badkuip staat midden in de kamer en garandeert een schitterend uitzicht op de Markt of de tuin tijdens het baden. Daarnaast heeft elke kamer nog een inloopdouche en toilet.

De inrichting van Steenhuyse biedt het beste van het Deense design, maar in de selfservicebar overheerst de Belgische invloed, met een grote keuze van streekbieren.

Oudenaarde praktisch

Het stadscentrum van Oudenaarde valt gelukkig voor de fietser niet te groot en te druk uit. De Schelde is er altijd vlakbij, evenals hapjes en tapjes. Langs de Scheldeboorden fiets je groten-deels door ongerepte gebieden, alleen in Gavere en in Berchem (Kluisbergen) kun je terecht voor de nodige bevoorrading. De bewegwijzering van de Scheldevalleiroute laat alleen in Oudenaarde-centrum te wensen over.

HOE KOM JE ER?

MET DE AUTO Op E17 tussen Gent en Kortrijk afrit 8 nemen en de N60 volgen richting Oudenaarde.

MET DE TREIN Het station Oudenaarde ligt op de lijn Gent-Ronse.

KAARTMATERIAAL

Kaart van het Fietsnetwerk Vlaamse Ardennen, schaal 1:50.000

NGI-kaart nr. 22 en 29, schaal 1:50.000.

INFORMATIE

- Toerisme Oost-Vlaanderen, Sint-Niklaasstraat 2, 9000 Gent, ☎ 09 269 26 00, 🌐 www.tov.be.
- VVV Gaverland, Markt 1, 9890 Gavere, ☎ 09 384 53 11, 🌐 www.gavere.be.
- DVT, Markt 1, 9700 Oudenaarde, ☎ 055 31 72 51, 🌐 www.oudenaarde.be.
- Infokantoor Zwalm en Vlaamse Ardennen, Rekegemstraat 28, 9630 Zwalm, ☎ 055 49 92 24, 🌐 www.toerismevlaamseardennen.be.

FIETSVERHUUR

- NMBS-station van Oudenaarde, ☎ 055 31 17 52.
- Camping Kompas, Kortrijksestraat 342, 9700 Oudenaarde, ☎ 055 31 54 73.

LEKKER ETEN

- Restaurant-tearoom Mac Pudding, Sluis 7, 9810 Eke (Nazareth), ☎ 09 385 53 02, gesloten op dinsdag en woensdag.
- Restaurant Terbiestmolen, Biestmolenstraat 18, 9636 Nederzwalm, ☎ 055 49 76 65, 🌐 www.terbiestmolen.be, geen sluitingsdag.
- Restaurant Domein de Ghellinck, Kortrijkstraat 74, 9790 Wortegem-Petegem, ☎ 055 38 63 71, 🌐 www.domeindeghellinck.be, dinsdag en woensdag gesloten.

1. Kluisbergen

DE SCHELDE EN EEN VLEUGIE VLAAMSE ARDENNEN

De hoogste heuvels van de Vlaamse Ardennen liggen ten oosten van de Scheldevallei tussen Kluisbergen en Oudenaarde. Hoewel het naburige Ronse de echte hoofdstad van dit heuvelland is, heeft Oudenaarde toch zijn eigen charme, alleen al wegens zijn ligging aan de Boven-Schelde. Fietsend op de hoge Scheldedijken tussen Oudenaarde en Kluisbergen kijk je misschien wat argwanend tegen enkele kuitenbijters uit de Ronde van Vlaanderen (Koppenberg, Paterberg) aan. Maar vrees niet, een confrontatie komt er niet.

AFSTAND 28 km

BEWEGWIJZERING Je volgt de rode bordjes van de Scheldevalleiroute vanaf de Scheldebrug tot de Hoogstraat in Oudenaarde.

AARD VAN DE WEG Bijna de helft van de tocht verloopt over verkeersvrije jaagpaden. Enkele korte grindstroken in de buurt van Melden.

VERTREKPUNT Aan de beweegbare brug over de Schelde in Oudenaarde.

- aanlooproute vanuit Gastenverblijf Steenhuyse: vanaf de Markt de Broodstraat nemen.
- aanlooproute vanuit Hof ter Lucht: bij de aansluiting Bergstraat-Biesbosstraat sla je links de Biesbosstraat in die je volgt tot de Lindestraat die je rechts naar Petegem-centrum leidt. Aan de kerk rechtdoor, de N453 oversteken naar de Muurstraat die aansluiting geeft op de Meersstraat vlak bij de abdij van Beaulieu (3km).

HOGE DIJKEN, LAGE MEERSEN

Het eerste Sigmaplan van de Vlaamse overheid (1977) voorzag in de verhoging van de Scheldedijken om overstromingen in laaggelegen gebieden definitief een halt toe te roepen. Ondertussen is de visie rond waterbeheersing totaal veranderd en probeert men zelfs vroegere overstromingsgebieden in ere te herstellen. Sommige Scheldemeersen liggen er intussen vaak droog bij en de boeren hebben de oorspronkelijke weidegronden omgezet in vruchtbaar akkerland. Bij die drooglegging worden ze flink geholpen door pompstations. Zij verzamelen al het overtollige water dat van de hellingen van de Rotelenberg, Koppenberg, Paterberg of Oude Kwaremont vloeit en hevelen het over in de stroom. In andere meersen wordt het regenwater via een parallelle beek, meestal rijtgracht genoemd, naar oude Scheldearmen geleid.

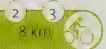

5 km

Je steekt de **Scheldebrug (1)** over en volgt de Scheldeoever naar rechts langs de Louise-Mariekaai. Op een pleintje staat een fontein ter herinnering aan de eerste koningin van ons land. De woonstraat gaat dan over in een jaagpad dat de eerste 2 km langs enkele industriële vestigingen loopt. Daarna ben je alleen met de Schelde en zijn brede stroomvlakte. Aan de

rand van de vallei duiken al de eerste heuvels van de Vlaamse Ardennen op. De Koppenberg en de Rotelenberg steken zo'n 70 m boven de Schelde uit. Waar de N8 heel dicht bij de Scheldeoever komt, liggen de vijf resten van een oude Scheldearm.

Aan een **pompstation (2)** maak je rechtsomkeert en ruil je het jaagpad voor de meersen.

8 km

Je maakt een hoek van 180°, volgt even de Schelde benedendijks om dan af te sterven op een klein Scheldedorpje. Aan de voet van de Rotelenberg staat het **kerkje van Melden**, half verscholen tussen enkele bomen en dat al sinds de 12de eeuw. Je vraagt je af voor wie dit eenvoudig romaans bedehuis bedoeld is, want de huizen errond zijn eerder dun gezaaid. In de buurt van de kerk staat een pastorie uit 1876, die een mooi geheel vormt met het kerkgebouw. Aan het kerkje word je naar rechts geleid en fiets je op de rand van de Scheldemeersen. Het volgende trosje huizen is Meerse, een

klein gehucht dat vroeger vlak aan de Schelde lag maar het nu moet stellen met een **dode Scheldearm** en wat hengelaars. Aan de lange waterkronkel staat het dorpscafé De Oude Schelde oud te worden. Daar kun je oude vissers verhalen horen vertellen over de Schelde vóór haar rechte trekking.

Je blijft nog even parallel aan de Schelde fietsen, maar dan klim je uit de Scheldevallei en door vruchtbaar akkerland gaat het richting Paterberg, een afgeplatte hoogte van 90 m. Hij vormt één geheel met de Kwaremontberg. Je steekt de afgedankte spoorlijn naar de elektrische centrale van Ruien over.

Bij de haakse bocht staat de **kasteelhoeve Ter Donk**. De geschiedenis van deze hoeve gaat terug tot de 13de eeuw. In de middel-eeuwen werd ze uitgebreid en verbouwd in een landelijk-burgerlijke bouwstijl. Je kunt

ze alleen van buiten bekijken. Berchem is een deelgemeente van Kluis-bergen. In het dorpscentrum is het nog rustig maar bij het oversteken van de **Scheldebrug (3)** kan het behoorlijk autodruk zijn.

Op de andere oever ben je in het West-Vlaamse Kerkhove. Je kunt even naar links uitwijken waar in een vroegere Scheldearm een jachthaventje aangelegd is. De route daalt rechts af naar het jaagpad dat je links volgt. Na een tijdje ontwaar je links enkele gebouwen die een kasteeldomein laten vermoeden. Het gemeentelijke **domein**

de Ghellinck is een oud kasteelpark dat in 1718 werd aangekocht door de rijke familie de Ghellinck. Het kasteel zelf werd na een brand in 1973 gesloopt. Kort daarna kocht de gemeente Wortegem-Petegem het domein van 28 ha en richtte het in als wandelgebied. De overgebleven bijgebouwen werden/worden gerestaureerd en zo kun je in de mooi geres-

taureerde **kasteelhoeve** uit 1893 als een kasteelheer een rijkelijk maal gebruiken (de specialiteit van het huis is gebakken ganzenlever met witloof) of als gewone fietser op het terras het dagmenu of een snack bestellen. Ook daar kun je je een adellijke heer wanen die uitkijkt op zijn uitgestrekte kasteelpark.

Vanaf de veldweg krijg je links zicht op enkele historische gebouwen die vroeger de **Abdij van Beaulieu** vormden. Eind 1200 kocht Gwijde van Dampierre, graaf van Vlaanderen, de heerlijkheid Petegem voor zijn gemalin Isabella van Namen, die er een vrouwenklooster liet bouwen. Op loopafstand van de Schelde vond zij de omgeving zó mooi dat zij het 'bello loco' of 'beau lieu' noemde. Maar in 1783 was het afgelopen met het kloosterleven na een decreet van de Oostenrijkse keizer Jozef II. Hij liet zelfs de hoofdgebouwen afbreken, alleen de inrijpoort, het gastenkwartier en het huis van de kapelaan bleven bewaard en werden ondertussen kunstig opgeknapt; een ommetje waard.

Licht stijgend verlaat je de Schelde en haar meersen. In de Meersstraat kun je de **Lan-gemeersen** overschouwen. In dit natuurgebied van 26 ha broeden talrijke vogels zoals het paapje, de springhaanrietzanger en de zomertaling. Op de hooilanden groeien de grote ratelaar, dotterbloem, koekoeksbloem en het waterkruiskruid. Boven op de zand-leemrug steek je de baan Oudenaarde-Kortrijk

Je bent pas terug op het jaagpad aan het fietsen of tussen de armen van een oude Scheldearm kijk je uit op het onberispelijke groen van een golfterrein waar ook het Kasteel van Petegem uit 1847 bij hoort.

Verderop moet je het **jaagpad verlaten (4)** via een smal paadje.

over. Net vóór de spoorweg sla je rechts Huttegem in en via enkele slimme paadjes sta je plots in het centrum van Kortrijk. Je draait rechts de Hoogstraat in. Verderop doen de routebordjes je links inslaan, maar om snel de Markt te bereiken kun je het best deze Hoogstraat blijven volgen. Aan de linkerkant ligt het **Tacambaroplein**. Daar staat het monumentale gedenkteken ter nagedachtenis van de gesneuvelden in de Mexicaanse oorlog van 1867. Vanuit Oudenaarde vertrok 3 jaar eerder een legioen vrijwilligers naar Mexico om het keizerrijk van Maximiliaan en Charlotte, dochter van Leopold I, te redden, te vergeefs. De historische stadskern met het uitgestrekte marktplein ligt aan de voet van de Sint-Walburgakerk (76 m hoog). De blikvanger is uiteraard het stadhuis uit 1537, gebouwd van witte Balegemse zandsteen (Balegem ligt zo'n 10 km oostwaarts). Het gebouw wordt bekroond met een sierlijke belforttoren met bovenop Hanske de Krijger, een legendarische soldaat met het stadsvaandel in de hand.

Aan de zuidkant van de Markt kies je voor de Broodstraat die je weer bij de **Schelde-brug (1)** brengt.

2. Gavere

DE SCHELDE EN DE ZWALM

Zowat halfweg tussen Oudenaarde en Gavere mondt de Zwalm uit in haar grotere zus. Deze zijbeek worstelt zich door de Vlaamse Ardennen en haar vallei is bekend om haar vele watermolens waarvan de laatste in Nederzwalm binnen je fietsbereik ligt.

Oudenaarde en Gavere liggen in vogelvlucht amper 10 km van elkaar maar een schip op de breed kronkelende Boven-Schelde doet er een stuk langer over. Pakweg twee eeuwen geleden had een vrachtschuit nóg meer tijd nodig, want de Schelde moest zich toen door scherpe, ingewikkelde bochten wringen. Na de rechttrekking verstilde het water voor eeuwig in zijn dode armen en daar doen vissers nu hun voordeel mee. Maar ook voor de fietser op het jaagpad zijn ze een lust voor het oog.

AFSTAND 38 km

BEWEGWIJZERING Je volgt de bordjes van het Fietsnetwerk Vlaamse Ardennen in de volgorde: 93 > 92 > 86 > 81 > 61 > 65 > 55 > 43 > 38 > 29 > 28 > 31 > 35 > 39 > 47 > 54 > 57 > 61 > 62 > 72 > 79 > 85 > 92 > 93.

AARD VAN DE WEG Meer dan de helft van de tocht vertoef je op het jaagpad naast de Schelde. In Gavere fiets je bijna 1 km over een aarden bospad. Tussen knooppunt 72 en 79 wacht je een gestage klim van bijna 2 km.

VERTREKPUNT De fietsbrug over de Schelde in Oudenaarde (knooppunt 93).

- aanlooproute vanuit Gastenverblijf Steenhuyse: op de Markt de Broodstraat nemen die je bij de Schelde brengt. Links de oever volgen tot de fietsbrug, die je oversteekt.
- aanlooproute vanuit Hof ter Lucht: in Petegem-dorp de N453 naar Oudenaarde nemen (5 km).

Aan de **fietsbrug (1)** steek je de Schelde stroom over. Aan de overkant ligt knooppunt **92** en daar volg je links de Schelde over naar knooppunt **86 > 81 > 61**. Al die tijd wijk je geen haarbreed van het water. De eerste nederzetting langs de Schelde is Ename. Aan de oever stond hier vanaf 1063 de **Sint-Salvatorabdij**, waar benedictijnen eeuwenlang leefden en mediteerden, tot de Franse Revolutie een einde maakte aan het abdijleven. Pas in 1982 ontdekten archeologen de funderingen van het gebouwencomplex. Indien je hierover meer wilt weten, kun je via een smal wegje naar het archeologisch museum naast de kerk van Ename. Verderop, in Nederename, werd een Scheldemeander

rechtgetrokken en ontstonden er heel wat vijvers en plassen. Na de volgende overbrugging maak je kennis met de **Reytsmeersen**, een ruig en nat natuurgebied met wilgenbosjes, rietkragen, resten van een oude Scheldearm en enige weiden. Enkele gallowaykoeien houden de graslanden in toom waarna konikpaarden het graaswerk afmaken, verlekkerd als ze zijn op kort gras. Het gebied is op de paadjes vrij toegankelijk.

Waar de Zwalm uitmondt in de Schelde, fiets je de Zwalmstreek binnen, bekend om haar vele watermolens op de Zwalmbeek. Bij het Blarewater, nog een afgesneden Scheldearm, ligt **Zingem-brug (2)** waar je knooppunt **61** terugvindt.

Via knooppunt **62** steek je de brug over en vervolg je je weg langs de andere oever richting knooppunten **65 > 55 > 38 > 29**, waarbij je steeds op het jaagpad blijft. De Mesureput is de laatste oude Scheldebocht op je weg naar Eke. Anders dan op de rechteroever openbaart zich vanaf de trekweg een halfopen tot open landschap. Je maakt een wijde boog rond Zingem-dorp en zijn kleinere buur Asper dat eigenaardig genoeg ingelijfd werd bij fusiegemeente Gavere op de andere Scheldeoever. Ter hoogte van As-

per fiets je voorbij een sluizencomplex dat binnenkort vergroot wordt om schepen van meer dan 2000 ton te kunnen versassen.

Aan knooppunt **29** staat een huis aan de Schelde. Op het grote zomerterras kun je niet alleen genieten van voorbijvarende schepen, maar ook van lekkere Vlaamse hapjes en gerechten geserveerd door restaurant-tearoom **Mac Pudding**. Hier ben je halweg en eindigt meteen ook je traject langs de linkeroever van de Schelde. Via knooppunt **28** steek je **Ekebrug (3)** over naar knooppunt **31**.

Aan de andere kant van de brug kies je voor richting **35 > 39**. Eerst laat het wegdek wat te wensen over maar dat duurt niet lang. Links ligt Semmerzake op een heuvelrug, maar aan de andere kant bloeit het landschap open. Bij de Gaverebrug staat midden in de verkeersdrukte een monument dat herinnert aan de verdwenen feo-

dale waterburcht aan de Schelde. De burcht was het strijdtoneel van de **Slag van Gavere in 1453** toen de Gentenaars in opstand kwamen tegen de Bourgondische vorst Filips de Goede, maar het onderspit moesten delven. Tijdens de Franse opmars van Lodewijk XIV in de tweede helft van de 17de eeuw werd de burcht met de grond gelijkgemaakt.

Van knooppunt 39 gaat het naar knooppunt 47. Tussen een beboste steilrand en de gemeentelijke sportvelden fiets je over een aarden bosweg, klimmend en dalend op de flanken van de Scheldevallei. Het bosgebied hoort bij kasteel Grenier dat hoger op de helling ingeplant is maar dat je nauwelijks te zien krijgt. Eenmaal uit het bos krijg je af en toe prachtige uitzichten op de Schelde, hoewel recente fruitaanplantingen de oorspronkelijke meersen een 'beschaafd' uitzicht gegeven hebben, zeer tegen de zin van milieubeschermers.

In de Rotsestraat van Dikkelvenne kun je bij een wegsplitsing links even een (steil!) ommetje maken langs de **Christianakapel**. Aan de voet van de wonderbaarlijke heuvel staat het lieflijke cafeetje De Rotse waar je naast bronwater ook een Tonneke of een Valeir van de plaatselijke brouwerij Contreras kunt proeven. Bij knooppunt 47 fiets je terug naar de Schelde en steek je de Boeversbeek over. Tussen knooppunt 54 en 57 fiets je in de Oude Scheldestraat langs een oude Scheldearm. Daar staat de **Kaaihoeve (4)**, een natuureducatief centrum van de

MIRACULEUZE BRONNEN

De overlevering vertelt dat in de eerste eeuwen na Christus een Schotse prinses, Christijana, de Schelde opvoer om de oeverbewoners te bekeren tot het christendom. Toen ze in Dikkelfenne aanmeerde, had het dorp te kampen met een gebrek aan drinkwater. Christijana trok zich het lot van de dorpingen zeer aan. Op een dag ging ze met vermoeide voeten rusten op 'de Rotse', een steenhelling langs de Schelde. En zie, opeens begon zuiver water op te borrelen. Een miraculeuze bron was geboren. En niet één maar meerdere bronnen deed zij zo opborrelen (Purabron, Leymaabron). Uit grote dankbaarheid bouwde Dikkelfenne op die plaats een kapel en een bronbeeld waar je als bezoeker bronwater over je vermoeide voeten kunt laten vloeien.

provincie. De naam van de hoeve verwijst naar de tijd vóór de rechtekking van de Schelde in 1970. Toen was het aan de kaai een komen en gaan van schepen, een lossen en laden van jeneverstee en een gestouw en opslag van kalk,

steen en hout dat diende voor de huizenbouw. Het huidige uitzicht van de hoeve dateert van het begin van de 20ste eeuw. In plaats van bouwmaterialen is er in de Kaaihoeve nu heel wat educatief materiaal opgeslagen.

Voorbij de Kaaihoeve begint de Zwalmstreek. Vanaf knooppunt 57 voeren de bordjes je naar knooppunt 61 aan de Zingembrug. Bij knooppunt 62 steek je de N435 over naar knooppunt 72. Maar het loont zeker de moeite om een uitstapje te maken naar Ne-

derzwalm. Wanneer je de N435 1 km blijft volgen tot het dorpscentrum, zul je daar een oude watermolen aantreffen. De **Ter Biestmolen** is na 1970 omgebouwd tot restaurant maar het vroegere molenmechanisme is nog in prima staat. De geschiedenis van deze mo-

len gaat terug tot in de 11de eeuw. Vermoedelijk diende de molen zowel voor het malen van koren als voor het olieslaan van lijn-, raap- en koolzaad. Na de verbouwingen in 1883 werd de molen uitsluitend gebruikt voor het malen van graan. De molen beschikt nog over een collectie werktuigen, waaronder de midget; dat is een gemaal om witte patisseriebloem te maken, wat destijds uniek was in de streek. Zelfs indien je niet kiest voor dit uitstapje, maak je toch kennis met de Zwalm, want je steekt de beek over in een godverlaten landbouwgebied. Langs verkeersvrije verkoopswegen kom je door het enige dorpscentrum op je tocht.

Welden is een gezellig dorp aan de rand van de Zwalmstreek en de Scheldemeersen. Het is een van de 12 kerkdorpen van Oudenaarde en telt amper 1000 inwoners. Je bent er gepasseerd voor je het weet. Je kijkt intussen uit op een laag heuvelgebied. Na het oversteken van de spoorweg (knooppunt 72) begin je al gestaag te klimmen. Het stijgingspercentage valt mee, maar de helling valt wel lang uit. Na bijna 2 km ben je op het hoogste punt

gekomen waar rechts **'t Enamebos** zich over 100 ha uitstrekt langs een steile helling naar de Schelde. Dit fraaie bos is uitzonderlijk rijk aan planten; een derde van de Vlaamse flora vind je er terug. Vanwege zijn erfgoedwaarde en zijn natuurlijke schoonheid is het bos beschermd als landschap. Natuurpunt en de werkgroep Bos t' Ename bouwen hier samen aan een aaneengesloten natuurgebied. Om het bos te beheren laten zij enkele paarden en runderen grazen op de open percelen. Zo herstellen zij de oorspronkelijke biotoop, toen grote grazers een gevarieerd landschap met halfopen karakter in stand hielden. Op een van de open plekken ontwaar je de hoge toren van de Sint-Walburgakerk die uitsteekt boven de stadsdaken.

Je blijft nog even fietsen op de afgeplatte heuveltop (60 m), maar dan gaat het plots in razende vaart de Volkegemberg af. Via een onooglijk parkwegje langs de gebouwen van brouwerij Liefmans bereik je opnieuw de Schelde en de **fietsbrug (1)**.

DE ZWALMVALLEI

De Zwalm is naar Vlaamse normen toch een beetje een bijzondere beek. Ze ontspringt op de hoogste toppen van de Vlaamse Ardennen pal op de taalgrens en wringt zich dan over een afstand van amper 19 km tot bij de Schelde. Over die luttelste kilometers stroomt ze 60 m naar beneden. Dat betekent dat ze het hele jaar door veel stroomenergie in zich heeft. Van dit grote debiet maakten sinds mensenheugenis 5 watermolens gebruik. Maar ook haar beekdal is speciaal van vorm en uitzicht. Een steile oostelijke flank, maar een langzaam stijgende westelijke helling. Vooral de oostelijke valleiflank verbergt met zijn weilanden, bosrestanten en bronbeekjes een grote biologische diversiteit die de Zwalmvallei uniek maakt.

5. Scheldeland

DE SCHELDE VAN

Tussen Gent en Rupelmonde stroomt de Schelde langs Dendermonde. Zij toont er zich breed en machtig; alleen hoge dijken kunnen haar in bedwang houden. Ondertussen verzamelt deze machtige vloed het water van de Dender en de Durme in haar schoot. Als belangrijke zijrivieren van de Beneden-Schelde mogen zij delen in haar reputatie, want langs hun boorden worden fietsers in ontelbare groenschakeringen

Overweldigd door de machtige vloed, ondergedompeld blijven in steeds weer nieuwe groenigheid.

gedompeld. Hun stroombeddingen zijn niet meer dan uitgestrekte vlakke valleien, amper 5 m boven de zee uitstekend; hun natte meersen overbevolkt met waterminnende planten, struiken en bomen.

DE DURME EN DE DENDER

Onze logiestips: In Dendermonde heb je niet alleen de keuze om te fietsen langs de Dender of de Schelde; we bieden je hier ook een keuze van twee schattige bed en breakfasts: **B&B Cosy Cottage** is ingericht als een Engelse cosy cottage langs de Schelde en ligt op een paar kilometer van het stadscentrum van Dendermonde. **B&B Domus Portus** ligt in het centrum van de stad en kijkt uit op de historische stadstorens en de oude Dender waar een jachthaven gepland wordt.

Onze fietstips: Hoewel je in beide fietsroutes nergens de Schelde hoeft over te steken, is het eens een prettige ervaring om je (gratis en elk halfuur!) naar de overkant te laten overzetten. Op weg van Hamme naar Baasrode bijvoorbeeld heb je de keuze uit vijf veerponten. In de tocht vanuit Dendermonde zou je vanuit het centrum de loop van de Oude Dender kunnen volgen tot de plek waar hij afgesneden werd. Dit pad is niet opgenomen in de Reuzenroute, maar je kunt eventueel op de route aansluiten bij de Ooiebrug.

Nu nog de jachthaven

B&B DOMUS PORTUS

Uinda Cool kan haar geluk niet op. Na jarenlang twijfelen heeft ze haar eigen gastenkamers geopend in het centrum van Dendermonde.

Na elke vakantie die ze in een bed and breakfast doorbracht, had Uinda zin om ook zelf te starten met gastenkamers. Kort geleden heeft ze de knoop doorgehakt. 'Ik was uitgekeken op mijn baan in de administratie en hield tot grote verwondering van collega's en familie op een dag mijn ontslag aangetekend. Maar mijn echtgenoot liegreep anders wat ik wou'.

Omdat dit huis heel lang geleden een hoedenwinkel was, hebben de drie kamers de naam van een hoed gekregen.

Kamers gingen ze nu ook naar een geschikt huis om er hun eigen stad gastenkamers in te richten. Beiden zijn immers te sterk getrekt naar vrienden, familie en kinderen om vaak het buitenland in te trekken.

De oude burgerwoning in de Dijkstraat aan de Dender ontdekten ze tijdens een van hun vele wandelingen en fietstochten door de stad. Hoe wel ze de woning perfect vonden, hebben ze pas laat toegehapt. 'Van dan af was er geen houden meer aan', lacht Linda. 'Op vier maanden tijd hebben we de hele woning gestript en gerenoveerd.' Een neefje heeft de Latijnse naam voor de B&B bedacht: *Domus Portus*, het huis aan de haven, want het stadsbestuur wil een jachthaven aanleggen op de Dender in de binnenstad.

Omdat dit huis heel lang geleden een hoedenwinkel was, hebben de drie kamers de naam van een hoed gekregen: een zwart-witte panama, een bruin-blauwe *napoli* en een vrolijk gekleurde *sombrero*. Elke sfeervolle kamer beslaat een etage en is stijlvol ingericht met zorgvuldig uitgekozen decoratie en een groot bed, digitale flatscreen tv, internet en een ruime badkamer. De drie kamers hebben een schitterend uitzicht op de torens van het nabijgelegen stadhuis, de vroegere lakenhalle, en op het justitiepaleis.

Op de benedenverdieping is voor de gasten een gezellig salon ingericht en wordt het uitgebreide ontbijt aan de lange eettafel opgediend. Ook hier is bij de hedendaagse inrichting aan elk detail gedacht: het is, net als in de kamers, een smaakvolle combinatie van oud en nieuw. Toen het huis net klaar was, stonden de eerste gasten al voor de deur: een lief Braziliaans echtpaar dat Dendermonde uitgekozen had wegens de centrale ligging tussen Brussel, Antwerpen en Gent. Linda: 'Ik was doodzenuwachtig en liep met knikkende knieën. Toen ze weggingen, waren ze zo tevreden over hun verblijf dat ik in tranen uitgebarsten ben.'

Domus Portus is een mooie aanwinst voor de schrale logiessector in en rond Dendermonde. Het is alleen nog wachten op de jachthaven. In *Domus Portus* zijn ze er in elk geval klaar voor.

Van Australië naar de Schelde

B&B COSY COTTAGE

Katty Cooreman en Philippe Keyaerts zijn levensgenieters. Het echtpaar heeft onlangs zijn huis omgebouwd om gasten te laten meegenieten van het weidse uitzicht op de Schelde.

Tot een paar jaar geleden had Katty in Dendermonde een reisbureau dat gespecialiseerd was in reizen naar Australië. Door de komst van het internet en het beperkte aantal Belgen dat naar de andere kant van de wereld reist, is ze met de zaak gestopt. Ze vond het moeilijk om opnieuw te winnen aan een baan in loondienst. Ze probeerde het in Brussel en aan de kust, maar kwam pas tot rust toen ze Philippe leerde kennen. Toen hun huis aan de Scheldeboorden in de deelgemeente Oud-gemaken was, kregen ze het idee om gastenkamers aan te bieden. Het aantal kwalitatief hoogstaande kamers in de streek is heel beperkt, concludeerde Katty. 'Mijn

ervaringen in de toeristische sector komen mij nu van pas om de stad Dendermonde en het Scheldeland te promoten.' Het echtpaar heeft zich goed voorbereid. Katty en Philippe hebben er anderhalf jaar over gedaan om informatie in te winnen en de juiste architecten vakmannen te vinden. Hoewel het concept op zich eenvoudig lijkt, kozen ze niet voor de gemakkelijkste oplossing. Bij de verbouwing van hun huis hielden ze rekening met de reglementen op de gastenkamers, maar ook met hun voorkeur voor hout en natuurlijke producten. Ze wilden een stijlvolle inrichting met duurzame en milieuvriendelijke materialen.

85 B Cosy Cottage, Iegene 38, 6200 Dendermonde

☎ 051 42 84 43 🌐 www.cosycottage.be

📍 13 nat 89 10 per nacht per persoon, ontbijt inbegrepen

De drie ruime en karaktervolle kamers op de eerste verdieping hebben comfortabele badkamers in retrostijl. Ze beschikken ook over een mini-bar, televisie en internetaansluiting. Twee van de drie kamers hebben een terras dat uitkijkt op de Schelde, en ook in de gezellige ontbijtuimte met open haard bieden grote ramen een rustgevend uitzicht op de tuin. 's Ochtends bakt Philippe ontbijtkoeken en croissants en 's avonds serveert Katty de gasten die dat willen een gastronomische maaltijd.

Vanuit de tuin wandel je recht naar de Scheldedijk en de vele fiets- en wandelroutes in de omgeving. Wie zich liever laat verwennen, kan kiezen voor een wellnessarrangement of zelfs een ballonvaart.

Katty en Philippe gaan er prat op dat ze in hun Engels aandoende cottage een stijlvol verblijf aanbieden en tegelijkertijd verstandig omspringen met het milieu: ze gebruiken groene energie, composteren, gaan rationeel met water om en hebben een biologische tuin.

Ondanks zijn ligging aan een doorlopende weg is Cosy Cottage een aangenaam logeeraadres – waar eventueel ook Australiers kunnen genieten van de gastvrijheid en de rust van het Schelde-landschap.

Vanuit de tuin wandel je recht naar de Scheldedijk en de vele fiets- en wandelroutes in de omgeving.

Dendermonde - Hamme

praktisch

Het land van de Beneden-Schelde is goed uitgebouwd om wandelaars en fietsers te verwelkomen én te verwennen. Ook op de Schelde- en Durmedijken is de horeca goed vertegenwoordigd.

HOE KOM JE ER?

MET DE AUTO Op de E17 tussen Antwerpen en Gent afrit 14 nemen en dan de N41 richting Hamme en Dendermonde.

MET DE TREIN Dendermonde is een belangrijk spoorwegknooppunt op lijnen vanuit Mechelen, Antwerpen, Brussel of Gent.

KAARTMATERIAAL

Kaartbrochures Fietsen in en om Hamme en Fietsen in en om Dendermonde, schaal 1:25000, uitgegeven door Toerisme Oost-Vlaanderen. NGI-kaarten nrs. 15, 22 en 23, schaal 1:50000.

INFORMATIE

- Toerisme Oost-Vlaanderen, Sint-Niklaasstraat 2, 9000 Gent, ☎ 09 269 26 00, 🌐 www.tov.be.
- Dienst voor Toerisme, Stadhuis, Grote Markt, 9200 Dendermonde, ☎ 052 21 39 56, 🌐 www.dendermonde.be.
- VVV, Marktplein 1, 9220 Hamme, ☎ 052 47 56 05, 🌐 www.hamme.be.

FIETSVERHUUR

- Dienst voor Toerisme, Stadhuis, Grote Markt, 9200 Dendermonde, ☎ 052 21 39 56, 🌐 www.dendermonde.be.
- VVV, Marktplein 1, 9220 Hamme, ☎ 052 47 56 05, 🌐 www.hamme.be.

LEKKER ETEN

- Het Palingshuis, Palingstraat 2, 9250 Waasmunster, ☎ 052 47 28 28.
- De Watermolen, Waterstraat 36, 9220 Hamme, ☎ 052 47 93 35, 🌐 www.dewatermolen.be, dinsdag, woensdag en donderdag gesloten.
- Het Oud Brughuys, Brugstraat 55, 9290 Berlare, ☎ 052 42 69 32, zaterdag open vanaf 14 u en zondag vanaf 12 u.
- 't Veerhuis, Waterhoek 25, 9290 Zele, ☎ 052 42 62 72, 🌐 www.hetveerhuis.be
- Herberg Den Anker, Dijkstraat 54, 9240 Zele, ☎ 052 44 69 19, 🌐 www.restaurantdenanker.be, gesloten op dinsdag en woensdag.

1. Hamme

LANGS DE SCHELDE EN DE DURME

Net als haar grotere zus de Schelde is de Durme tot Hamme onderhevig aan eb en vloed. Bij laagtij lijkt de zijrivier op één grote modderbank, waar meeuwen naarstig naar voedsel zoeken. Maar ook als je vanaf de hoge Scheldedijk je blik laat gaan over de machtige stroom zijn watervogels nooit ver weg. Maar je zult ongetwijfeld meer geïmponeerd worden door de allesoverheersende groenigheid van haar meersen en broeken.

AFSTAND 34 km

BEWEGWIJZERING Je volgt de bewegwijzerde De Pillecynroute tussen Hamme en Moerzeke.

AARD VAN DE WEG Bijna driekwart van het traject fiets je over autovrije paden, vooral jaagpaden langs de (Oude) Durme en de Schelde. Alleen in de buitenwijken van Hamme kom je auto's tegen.

VERTREKPUNT Aan de Durmeoever in Hamme (Kaaiplein).

- aanlooproute vanuit B&B Domus Portus: de Noordlaan (N406) volgen in de richting van Baasrode; op het tweede kruispunt links de N41 naar Sint-Niklaas inslaan. In Hamme vóór de Durmebrug links volgen naar het centrum. Het Kaaiplein ligt dicht bij het sportcentrum (10 km).
- aanlooproute vanuit B&B Cosy Cottage: de N416 richting Dendermonde gaat over in de N406. Richting Baasrode op het tweede kruispunt links de N41 naar Sint-Niklaas inslaan. In Hamme vóór de Durmebrug links afslaan naar het centrum. Het Kaaiplein ligt dicht bij het sportcentrum (16 km).

1 2
4 km

Het Kaaiplein ligt aan de versterkte **Durmeoever (1)**. Met je gezicht naar de rivier fiets je rechts in de richting van het sportcentrum. Op de Durmedijk krijg je eerst de mooi herstellende **Mirabrug** in zicht. Hier werd Stijn Streuvels' *De teleurgang van de Waterhoek* verfilmd in 1971. In deze film van Fons Rademakers speelden Willeke van Ammelrooy (Mira) en Jan Decleir de hoofdrollen. De brug die Streuvels beschreef lag echter niet in Hamme, maar in Ruien aan de Schelde; die was ondertussen

wel vervangen door een modernere brug. De Mirabrug zelf werd gebouwd in de periode 1896-1900, gerestaureerd in 2002 en een jaar later exclusief gebruikt door voetgangers en fietsers.

Nadat je de N41 naar Dendermonde onderdoor gefietst bent, verschijnt rechts het laaggelegen natuurgebied **De Bunt**, een bijna ontoegankelijk gebied van oude turfputten en moerassige ruigten. Door dicht schorrengebied kom je aan de **samenvloeiing Durme-Schelde (2)**.

2 3
6 km

Op de plaats waar de Durme en de Schelde zich met elkaar verenigen, staat het **Filip de Pillecyn-monument**, opgericht ter nagedachtenis aan deze Hamse schrijver (1891-1962), door Gerard Walschap 'de prins der Nederlandse letteren' genoemd. Het monument bestaat uit personages uit zijn romans; aan de ene kant herken je de pestlijder **Rochus** in liggende houding met een hond die zijn wonden likt. Daarboven staat de **soldaat Johan** uitkijkend naar Hamme. Langs de waterkant beeldhouwde Albert

Poels *De jonkvrouw en de veerman* uit de gelijknamige roman. Zij zijn verbonden door een sierlijke waternevel.

Langs de Scheldestreek kijk je neer op het **domeinbos Driegoten**, een smal maar langgerekte wandelgebied dat tot het gehucht Driegoten reikt. Daar kun je op een terras met een drankje en een hapje genieten van de Scheldestroom. Na Driegoten fiets je even weg van de Schelde door een broekgebied; maar dat duurt niet lang, want je komt weer in de ban van 'de groene Schel-

deboorden. Je wordt ondergedompeld in honderden groenschakeringen. Van alle kanten komt dit groene geweld op je af en wil je stevig omarmen. In de oeverschorren verdringen grote schietwilgen hun kleinere broertjes, vlierbomen groeien er naast esen en onderaan wisselen rietranden af met brandnetels die zelf overwoekerd worden door heggewinde. Aan landzijde zijn de populieren duidelijk heer en meester. Tus-

sen hun rechte stammen door kun je nog net de geulen bespeuren die het teveel aan water proberen weg te leiden naar vijvertjes of sloten. Hier en daar krijg je een uitzicht op de andere oever. Die biedt zo mogelijk een nog ongereptere indruk, want uitgegroeide schietwilgen laten hun lange takken gewillig in de wind en in het water slingeren. Bij **Mariekerke-veer (3)** kun je de Schelde weer helemaal overzien.

3 4
8 km

Vlak na Mariekerke-veer kun je via een aanlooproute naar de aanlegsteiger Sint-Amands-veer. Daardoor krijg je van dit Scheldedorpje niet veel te zien want je blijft in de groene weelde van populieren en schietwilgen. Ten zuiden van Sint-Amands maakt de Schelde een bocht van bijna 180°. Waar de populieren plaats ruimen voor weiden, krijg je een uitzicht op de woongemeenschap Kastel dat eerst veraf lijkt maar dat na de grote bocht dichterbij komt en zich toont

als een glazen dorp vol serres. Aan de overkant ligt Baasrode tegen de Schelde geleund. Baasrode-veer hoeft je niet te nemen en je vervolgt je weg over de hoge Scheldedijk. Daarna krijgt de stroom letterlijk én figuurlijk een 'kramp', dit is een voor de scheepvaart vervelende kronkel die eigenaardig genoeg nooit rechtgetrokken is.

Bij de eerste huizen van Moerzeke moet je de **Scheldedijk verlaten (4)**.

4 5
6 km

In de buitenwijken van Moerzeke fiets je langs de **Roggeman**, een oude Scheldearm; maar niet voor lang, want via verkavelingswegen beland je tussen weiden en akkers. De route voorziet hier een extra lus om je de **Schipperskapel** te laten zien, die wat verloren staat in het landbouwgebied. Ze is toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw en geschilderd in lichtblauw. Bij deze ka-

pel kwam de dorpspriester Edward Poppe (1890-1924) vaak bidden. Hij werd in 1999 door Johannes Paulus II zalig verklaard.

Je komt weer uit bij de Roggeman waar je rechts de steenweg naar Grembergen neemt. Je steekt de N41 over, die je een tijdje volgt op een goed afgeschermd parallelweg. Na enkele richtingsveranderingen bereik je een **oud spoorwegpad (5)**.

Deze voormalige spoorlijn 'Termonde-Saint-Nicolas' werd in 1875 geopend, maar in 1957 weer gesloten voor reizigerstreinen. Tot 1982 reden er nog goederentreinen over dit enkelspoor tussen Dendermonde en Hamme.

Het pad volg je meer dan 2 km dwars door de velden in de richting van Hamme. Aan de rand van de stad kiest de route echter niet voor het stadscentrum, want er staat nog een bezoek aan de Oude Durme op het programma. Eerst nog 3 km fietsen langs woonstraten vooraleer je een beschermd natuurgebied bereikt. Aan de rand ervan staat het Palinghuis, een taverne-restaurant ondergebracht in een oude hoeve. Die ligt vlak bij de **Oude Durme**, een slangachtige waterkronkel die het slachtoffer werd van de rechtekking van de rivier. In dit beschermd natuurgebied van 45 ha bloeit de gevlekte orchis in natte weiden en stoeien

kikkers en salamanders in beken en plas-sen. In het verstilde Durmewater zwemmen maar liefst 15 vissoorten waaronder snoekbaars en paling, waar hengelaars verzot op zijn. Maar ook fietser of wandelaar mag deelgenoot zijn aan dit authentieke rivierlandschap. Aan de oever staat verderop een bijzondere watermolen. **Restaurant De Watermolen** was oorspronkelijk, en dat sinds 1389, een 'waetermeulen' die werkte dankzij eb en vloed op de Durme. Het geheel is ondertussen geëvolueerd tot een modern recreatiedomein voor groot en klein met een speelweide, kinderboerderij en botenverhuur. Je kunt er wel 5 palingbe-reidingen proeven.

Je schakelt dan over op het benedendijkse pad naast de huidige Durmeloop tot je niet meer verder kunt en via de Aartstraat eindig je op het **Kaai-plein (1)**.

ONZE-LIEVE-VROUW VERDRONKEN IN DE SCHELDE?

In de tijd dat de Roggeman nog niet van de Schelde afgesneden was en de wispelturige stroom Moerzeke helemaal blank zette, zag een schipper plots een Onze-Lieve-Vrouwbeeld op het water drijven. Vanwaar kwam het en hoe was het aangespoeld? Dit vrome eerbred yste hij het heiligenbeeld op en bracht het naar de parochiekerk van Moerzeke. Maar de vol-gende dag was het beeld uit de kerk verdwenen. Het toeval wilde dat de schipper het beeld terugvond op de plek waar hij het de dag voordien uit het water had gehaald. Dat gebeuren herhaalde zich tot driemaal toe. De parochianen van Moerzeke zagen hierin een goddelijk teken dat Maria op die vindplaats vereerd wilde worden. Ze bouwden er een kapel om dit mirakel voor eeuwig te gedenken.

2. Dendermonde

LANGS DE SCHELDE EN DE DENDER

Na de Leie in Gent ontvangt de Schelde in Dendermonde het water van de Dender. Langs de oevers van beide waterlopen loopt de 'Reuzenfietsroute', die verwijst naar de Dendermondse reuzen: Indiaan, Mars en Goliath. Zij trekken eind augustus met veel uiterlijk vertoon door de straten van het centrum. Van die reuzen en hun streken zul je onderweg niks merken, maar ongetwijfeld zul je onthouden hoe intens je de natuur langs hun boorden hebt beleefd en hoe landelijk en rustig deze streek is.

AFSTAND 36 km

BEWEGWIJZERING Je volgt de rode bordjes van de Reuzenroute.

AARD VAN DE WEG Je fietst **66% op verkeersvrije paden**, meestal langs de Dender en de Schelde, maar ook op halfverharde veldwegen. Enkele drukke momenten maak je mee bij je doortocht door Schoonaarde, in Grembergen op de N47 en op de lange Scheldebrug.

VERTREKPUNT De Debruyнкаai te Dendermonde, met een reuzenparking tussen Schelde en Noordlaan.

- aanlooproute vanuit B&B Domus Portus (Dendermonde): de Oude Dender tot het einde volgen, links afslaan naar de Veerstraat die uitkomt op de Noordlaan die je oversteekt (0,5 km).
- aanlooproute vanuit B&B Cosy Cottage (Schoonaarde): de N416 volgen in de richting van Gent tot Schoonaarde-brug (1,5 km).

Met je gezicht naar de **Scheldeoever (1)** volg je het jaagpad naar links. Het pad is aangelegd op de Sint-Onolfsdijk die met een hoge tijmuur de achterliggende huizen en tuinen beschermt tegen overstroming. Je volgt de Schelde stroomopwaarts maar niet voor lang, want bij de monding van de **Nieuwe Dender** buigt het jaagpad af en verandert in een gewone verkeersweg langs het Denderkanaal. In 1978 kreeg de Dender immers een nieuwe monding ten westen van Dendermonde. Dit was een economische noodzaak, omdat vrachtschepen met (steeds) grotere tonnenmaten niet langer door de smalle vaargeul de Schelde konden opvaren. In Dendermonde-centrum kon de Dender niet verbreed worden. Zo werd het laatste riviertraject opgeofferd, meer zelfs,

haar aansluiting met de Schelde werd volledig gedempt en omgevormd tot de parkeerplaats waar je van start ging. De kanaalweg is breed aangelegd omdat het oorspronkelijk de bedoeling was om erlangs industrie aan te trekken. Die fabrieken zijn er gelukkig nooit gekomen.

De eerstvolgende brug is de Ooibrug die je oversteekt om je weg te vervolgen op de andere oever. Daar zie je verderop aan de overkant de afgesneden Dender. Vanaf dit punt volg je voortaan de gekanaliseerde **Dender**, die in Waals Haspengouw ontspringt en door Ath, Lessines, Geraardsbergen en Aalst stroomt. Bij het naderen van een **spoorwegbrug (2)** ruik je al de weeë uitstoot van de papierfabriek van Oudegem.

Voorbij Oudegem verlaat je eventjes het jaagpad (je kunt ook het jaagpad blijven volgen) voor een dorpsommetje. Mespelare telt amper 500 zielen, maar kan als kleine dorpsgemeenschap toch bogen op een opvallend verleden. In 1634 werden de relikwieën van de heilige Aldegondis vanuit Maubeuge (F) overgebracht naar de parochiekerk, die bovendien talrijke kunstschaten bevat. Opmerkelijk is dat de **Sint-Aldegondiskerk** in haar geheel

opgebouwd is met alleen natuursteen. In de toren bevindt zich een beiaard met 21 klokjes. Vroeger lag het dorp vlak aan de Dender, maar sinds de rechttrekking blijft er slechts een dode arm over, die je links opmerkt als je de weg inslaat naar het jaagpad.

Na 2 km verlaat je definitief de Dender en steven je af op Gijzegem, een deelgemeente van Aalst. Smalle buurtwegels loodsen je door het dorpscentrum naar het begin van een **oud-spoorwegpad (3)**.

De spoorlijn tussen Aalst en Dendermonde werd opgeengesteld in 1853 en in 1964 gesloten voor reizigers- en goederenverkeer. Vanuit Gijzegem fiets je enkele kilometers autovrij tot het centrum van Aalst, maar de Reuzenroute verlaat na 1 km het fietspad om weer de Schelde op te zoeken. In dit gebied tussen de Schelde en de Dender is het rustig fietsen over verkavelingswegen, veelal langs verspreide bewoning en af en toe over onverharde veldwegen.

Het valt op dat de landbouw hier de laatste jaren geëvolueerd is van akkerbouw naar laagstamboomgaarden. Bij het naderen van Schoonaarde fiets je trouwens voorbij twee uitgestrekte boomkwekerijen die de plantjes leveren voor deze appel- en perenteelt.

In Schoonaarde moet je opnieuw wennen aan de autodrukte op de N416 en op de Scheldebrug. Aan de overkant steek je over naar het jaagpad langs de **Schelde (4)**.

Onder aan de Scheldebrug staat het **Oud Brughuys**, de vroegere woning van de brugwachter uit 1875. Na een grondige restauratie is dit pand ingericht als oude kroeg en eetcafé, met de authentieke gezelligheid van een Leuvense kachel, emailen reclameborden en een vloer als een wit-zwart dominobord.

Je volgt de Schelde stroomafwaarts over een hoge dijk. Je zult het breed stromende water bijna onafgebroken gezelschap houden tot je eindpunt Dendermonde. In de verte zie je Berlare liggen. Hoog boven de omgeving gezeten, kijk je neer op grasgroene weiden

die zich uitstrekken tot de einder. Hier en daar zijn ze bevolkt met kleine populierenbosjes, die als smalle rechthoekjes voor de nodige afwisseling zorgen in het landschap. In de tijden vóór de dijkverhogingen liepen de Scheldemeersen vaak onder water. Waar weiden en af en toe een strook mais liggen, bevond zich vroeger een moerasgebied rond de Oude Broekmeerbeek. Deze vochtige meersen worden nu deskundig ontwaterd door pompinstallaties onder aan de dijk. Op de binnenvoers groeit het riet in dichte drommen en vormt een brede beschermende kraag. En als je bij hoogtij hier langsfietst

en er vaart een vrachtschip voorbij, dan wuiven de rietstengels mee op het ritme van de hekgolven. Op andere plaatsen zijn dan weer smalle schorrestroken gevormd, helemaal overgroeid met wilgenstruiken, hun voeten in de modder. Om een te snelle afkalving van de oevers tegen te gaan, leggen ze de ber-

men vol met hoekige keien, die witgrijs uitslaan wanneer ze bij laagtij droogvallen. In deze schier onbewoonde omgeving nader je een trosje huizen aan de Scheldedijk. Hier staat het vroegere armetierige huisje van de veerman van **Appelsveer (5)**.

Eenmaal voorbij Appelsveer ben je getuige van de nieuwe Vlaamse visie over de waterbeheersing in mogelijke overstroomingsgebieden rond grote waterlopen. In een ovale lus werd naast de Schelde een **potpolder** aangelegd. Bij een alarmerende waterstand kan het Scheldewater op een gecontroleerde manier hierin geloosd worden. Zo kan

stroomafwaarts misschien een overstroming van bewoonde gebieden vermeden worden. De Schelde maakt vanaf het waterskicentrum van Costa Zela een grote halve cirkel naar Dendermonde. De Dijk is een buurtschap die benedendijks langs de Schelde ligt. In een voormalig pakhuis is **Herberg Den Anker** ondergebracht. Dit historisch pand uit 1930 lag

VEERMAN

Hoewel het vroegere veerhuis nog steeds verscholen ligt aan de Scheldekade woont de huidige veerman van Appels in een gewoon huis aan de overkant. Hij gelijkt in niets meer op de vooroorlogse schipper met verveerd gezicht en vette klak die de godganse dag paraat stond om boeren en dieren voor luttele franken naar de overkant te varen. Neen, het is een stevige dertiger die als een bediende betaald wordt door de Vlaamse Gemeenschap en die beroepsmatig elk halfuur mensen en fietsen gratis naar de overkant overzet. Hij zet niet alleen fietsers over, ook mensen uit de omtrek die van Appels naar Berlaar en terug moeten zijn voor hem vertrouwde figuren. Op zo'n smalle motorboot zit je dicht bij elkaar in 't zelfde schuutje' en dat doet babbelen. Mensen onderweg brengen altijd verhalen mee en de laatste nieuwtjes gaan vlot over de tong.

Gewoon benieuwd naar een (gratis!) overzetervaring, zet ik mijn fiets op de boot terwijl de veerman boven nog in gesprek is met enkele bekenden. Ze zetten hun babbel voort tijdens de overtocht. Zo ben ik ongewild getuige van een boeiend buurtgesprek. Hoewel ik weinig zinnigs uit zijn taaltje kan opmaken, vermoed ik dat hij het heeft over de oude Jean uit zijn straat die plots gestorven is, over de tegenslag die boer Fernand heeft met zijn koeren en voor hoeveel de weilanden van Fokke van den Dijk verkocht zijn. Voor mij heeft de veerman schijnbaar geen aandacht. Maar als ik aan land stap, kan hij het toch niet nalaten om te vragen: "Lit valt de Vlaanderenfietsroute mee?" Ik heb hem maar in de waan gelaten.

vóór de dijkverhoging aan de Scheldekade. Hier werden wit zand, steenkool, hout, vlas en baksteen in massa gelost en opgeslagen in de 'Scheldeschuur'. Enkele families verdienden veel geld met de handel in deze bulkgoederen en dat is goed te merken aan enkele grote herenhuizen en chique villa's, zoals 'het kasteel van den dijk' verderop.

De Dijkstraat eindigt op de drukke N47 Lokeren-Dendermonde, maar die grote weg vermijd je voorlopig door hogerop het dijkpad

te volgen. De befietsbare dijk eindigt dan toch op de verkeersweg en dus zit er niks anders op dan zo'n 700 m het fietspad langs de N47 te volgen. Daarna kun je weer rustig fietsen, maar wel benedendijks. Je moet aan de overkant van de Schelde geraken, dus moet je noodgedwongen de lange Scheldebrug op. Na de afdaling blijf je rechts houden tot de parkeerplaats aan de **Scheldeoever (1)** in zicht komt.

Dromerig verwijlen
bij oude watermolens
en verwonderd naast
reuzenkanaalschepen
fietsen.

Kasterlee is vanouds een
groengemeente met een gro-
te aantrekkingskracht, niet
alleen door zijn ligging op
de dichtbeboste Kempische
Heuvelrug maar ook door
de Kleine Nete die parallel

aan het Kempisch Kanaal naar Herentals loopt. Daar voegt
deze 19de-eeuwse waterweg zich bij het grootse Albertka-
naal, onze belangrijkste economische levensslagader tussen
Antwerpen en Luik. Beide kanalen werden gegraven in het
stroomgebied van de Grote en de Kleine Nete, waarvan het
water vroeger zorgde voor het malen van graan en nu aan
kajakkers veel peddelplezier verschaft.

Onze logiestips: In **Hotel De Watermolen** word je aan alle kanten omgeven door het water. De kabbelende Nete, de verfijnde gastronomie en de moderne hotelkamers zorgen voor pure verwennerij in dit rustig gelegen hotel. Voor wie de 'Stille Kempen' te stil vindt, ontdekten we in het centrum van Herentals **Hotel De Zalm**, een historisch hotel op de markt waar je steeds terechtkunt voor een lekkere hap en zelfs een film kunt bekijken in de naastgelegen bioscoop.

Onze fietstips: Tijdens de kleine fietstocht is het prettig toeven in de omgeving van de watermolens van Brustele (Kasterlee) of van Retie. De horeca heeft daar alvast gezorgd voor een uniek uitzicht op hun molenvijver. Maar ook in en rond de windmolen aan de Zeggedijk is er veel bekijks. Aan het Kempisch Kanaal beleef je weer vooroorlogse tijden in het schipperscafé van sas 6. En op je tocht langs het Albertkanaal moet je beslist eens het schutten van een reuzenvrachtschip meemaken.

Familiezaak

HOTEL DE WATERMOLEN

Toen meer en meer Antwerpenaren met de paardentram naar Kasterlee kwamen om te genieten van een dag in het groen, opende moeder Biermans bij haar watermolen een speeltuin en serveerde ze paling in 't groen. Vandaag is *De Watermolen* nog steeds een adres voor verfijnde gastronomie.

De familie Biermans is al 150 jaar actief op het kleine eilandje dat de Nete hier vormt net buiten het drukke centrum van Kasterlee. Oorspronkelijk werd de watermolen gebruikt om het graan van de boeren uit de omgeving te malen. Oma Biermans verbouwde het molenhuis tot een herberg, waar de boeren een pilsje of een jenever konden drinken terwijl het graan gemalen werd. Na de Tweede Wereldoorlog was er door de mechanisering geen nood meer aan zulke graanmolens en de familie Biermans schakelde dankzij de opkomst van het dagtoerisme over op de horeca. Alvlug werd er in het molenaarshuis paling in 't groen opgediend.

Hotel De Watermolen, Houtum 61, 2460 Kasterlee

☎ 014 85 23 74, 🌐 www.watermolen.be

💰 vanaf 100 euro per nacht per kamer, exclusief ontbijt. Gastronomische arrangementen.

Voor de kinderen was er een speeltuin. Antwerpenaren kwamen tijdens de weekénds massaal naar Kasterlee om er te genieten van de bossen, maar ook van een etentje in *De Watermolen*. In de jaren 1970 stond er niet alleen paling op het menu, maar serveerde men in het restaurant alle klassieke gerechten. De reputatie reikte al vlug veel verder dan de Antwerpse dagjestoeristen.

Achter de oude watermolen staat een klein viersterrenhotel met 18 comfortabele kamers die uitkijken op de tuin en de rustig stromende Nete.

Toen Toon Biermans in 2006 de zaak van zijn ouders overnam, startte hij met een grondige vernieuwing en werd de befaamde zaak in een nieuw kleedje gestoken. Achter de oude watermolen staat nu een klein viersterrenhotel met 18 comfortabele kamers, die uitkijken op de tuin en de rustig kabbelende Nete. Ze zijn hedendaags uitgerust met een ruime badkamer, minibar, tv en internetaansluiting.

Ook de oude gebouwen van de watermolen werden volledig vernieuwd. Achter de moderne bar met comfortabele fauteuils en een groot gezellig haardvuur kun je in het restaurant elke dag verfijnde gastronomische maaltijden bestellen. Het menu wordt al jaren samengesteld door chef Dirk Wittebrood, die zijn klassieke gerechten uit de Frans-Belgische keuken creatief mee laat evolueren met de tijd. Maar echte smaken en verse producten blijven centraal staan. De indrukwekkende wijnkaart wordt samengesteld door Toon, die als ervaren sommelier de gasten graag helpt om de gepaste keuze te maken uit het enorme aanbod.

De Watermolen is een ideaal adres voor wie een rustig gelegen hotel in de Kempen zoekt en ook nog eens gastronomisch verwend wil worden.

Au bain Marie

HOTEL DE ZALM

De geschiedenis van *Hotel De Zalm* in Herentals gaat terug tot de 16de eeuw, maar de zaak werd pas in de wijde omtrek bekend toen uitbaatster Marie in het begin van de vorige eeuw, als eerste in de stad, kamers met eigen badkamer aanbood.

Het hotel met de fraaie trapgevel op de Grote Markt zou eigenlijk *De Nieuwe Zalm* moeten heten. De oorspronkelijke herberg *De Zalm* was tot in de 19de eeuw twee huizen verder gevestigd, maar de eigenaar verhuisde zijn zaak naar het pand dat toen *De Hertog van Brabant* heette. Hij nam de naam van zijn herberg mee.

De historische gevel
werd vanzelfsprekend
behouden, maar binnen
kreeg het pand
een ingrijpende facelift

Toen de familie Verhaegen de zaak overnam, verbouwde ze het hotel grondig. Uitbaatster Maria Verhaegen rustte honderd jaar geleden zelfs de kamers uit met badkamers waar warm water door de kranen stroomde om het grote ligbad te vullen, een luxe die men in Herentals nog nooit

gezien had. Maria heeft de zaak tot op hoge leeftijd gerund. Toen haar kleinzoon, bioscoopuitbater Frank Rastelli, in 1993 het hotel overnam, waren de badkamers van Marie hopeloos verouderd. Een grondige renovatie was dringend nodig.

Die kwam er in 2000. De historische gevel werd vanzelfsprekend behouden, maar binnen kreeg het pand een volledige facelift. Op de drie etages werden de kamers gemoderniseerd en in een hedendaags kleedje gestoken.

Hotel De Zalm, Grote Markt 21, 2200 Herentals

☎ 014 28 60 00, 🌐 www.dezalm.be

🍷 vanaf 85 euro per nacht per kamer, ontbijt inbegrepen.

Op de gelijkvloerse verdieping werd de grote ruimte van de bistro netjes ingedeeld in een rokers- en een niet-rokersafdeling, elk met een andere decoratie. Het niet-rokersgedeelte, waar ook het ontbijt wordt opgediend, is ingericht met hedendaags meubilair en in warme hedendaagse kleuren geschilderd. De verlichting zorgt voor een intieme sfeer. Dit lokaal is bijna een perfecte kopie van het café van Marie: de originele bar en meubels, de bruine lambrisering en de kroonluchters geven dit lokaal het uitzicht van een echt bruin café. Geen wonder dat vele bezoekers gewoon naar binnen stappen om aan de toog een pintje te drinken of te genieten van een lekkere kop koffie die hier nog in de klassieke zilveren filters wordt opgediend. Zowel 's middags als 's avonds kun je in *De Zalm* ook terecht voor een prima maaltijd. De kaart is beperkt, maar wordt bijna dagelijks vernieuwd en aangepast aan de seizoenen. Als eerbetoon aan oma kun je nog steeds een lunch 'bain-Marie' bestellen.

Voor de gasten staan in het hotel fietsen ter beschikking en wie na een tocht door de omgeving nog een filmpje wil meepikken, kan achter het hotel zo de kleine maar gezellige bioscoop in.

Kasterlee - Herentals

praktisch

De Kleine Nete doet eerst Kasterlee aan en stroomt 12 km verder net ten noorden van Herentals voorbij. Beide hebben voldoende voorzieningen om het de fietser gemakkelijk te maken. Daar is geen gebrek aan eet- en drankgelegenheden; ook het fietsknooppuntennetwerk is er goed uitgebouwd.

HOE KOM JE ER?

MET DE AUTO Herentals kun je het best bereiken door op de E313 Antwerpen-Luik de afrit 20 te nemen. De N13 brengt je dan naadloos op de ringweg rond Herentals met meerdere invalswegen naar het centrum. Om verder naar Kasterlee te rijden moet je op deze ringweg de N123 inslaan.

MET DE TREIN Herentals kun je via Mechelen of via Antwerpen bereiken. Kasterlee heeft geen treinstation.

KAARTMATERIAAL

Kaart nr. 3 Antwerpse Kempen Zuid van het fietsnetwerk provincie Antwerpen, schaal 1:65.000; NGI-kaarten nrs 16 en 17, schaal 1:50.000.

INFORMATIE

- Toerisme Kasterlee: VVV, Markt 13, 2460 Kasterlee, ☎ 014 84 85 19, www.toerisme-kasterlee.be, ✉ toerisme@kasterlee.be.
- Toerisme Herentals: DVT, Markt 41, 2200 Herentals, ☎ 01421 90 88, www.toerismeherentals.be, ✉ toerisme@herentals.be.

FIETSVERHUUR

- Hotel De Zalm, Markt 21, 2200 Herentals, ☎ 014 28 60 00, www.dezalm.be.
- Fietsen Hendrickx, Herenthoutseweg 21, 2200 Herentals, ☎ 01421 55 94, www.fietsenhendrickx.be.
- Harry Vande Water, Geelsebaan 22, 2460 Kasterlee, ☎ 014 85 05 25.

LEKKER ETEN

- Taverne 't Meulezicht, Watermolen 10, 2470 Retie, ☎ 014 37 18 18, geen sluitingsdag.
- Recreatiecentrum De Ark van Noë, Langenberg 20b, 2460 Kasterlee, ☎ 014 55 77 25, in juli en augustus alle dagen open, in mei en juni op zon- en feestdagen.
- Restaurant De Waag, Molseweg 2, 2440 Geel, ☎ 014 58 62 20, zondagavond en maandag gesloten, <http://users.belgacom.net/restaurantdewaag>, ✉ info@restaurantdewaag.com.

1. Kasterlee

LANDS DE KLEINE NETE EN HET KEMPISCH KANAAL

Tussen Herentals en Kasterlee verheft zich een beboste heuvelkam uit het vlakke landschap. Deze Kempische Heuvelrug vol landduinen en dennenbossen steekt zo'n 15 m boven de omgeving uit. Aan de voet van die langgerekte heuvelrug stroomt de Kleine Nete gezapig naar Herentals. Onderweg steek je deze Kleine Nete en haar zijbeken niet minder dan acht keer over. Je maakt bovendien kennis met twee oude watermolens op haar loop. Haar brede vlakke bleek uitstekend geschikt om er het Kempisch Kanaal in aan te leggen.

AFSTAND 37 km

BEWEGWIJZERING Je volgt de bordjes van het fietsknooppuntennetwerk in de volgorde: 87 > 26 > 27 > 91 > 92 > 93 > 96 > 95 > 20 > 21 > 22 > 30 > 31 > 88 > 87.

AARD VAN DE WEG Behalve over een korte grindstrook fiets je over comfortabele betonwegen in dun bewoonde landbouwverkevelingen. Je volgt 10 km het jaagpad langs het Kempisch Kanaal.

VERTREKPUNT

- aanlooproute vanuit Hotel De Zalm (Herentals): vanuit het centrum volg je de N123 naar Kasterlee en vervolgens de N19 richting Geel (13 km).
- aanlooproute vanuit Hotel De Watermolen (Kasterlee): het hotel ligt vlak bij knooppunt 87 aan de brug over de Kleine Nete.

EEN ANTIEK CAFEETJE

In Cafe Sas 6 is het erg klein maar ook erg gezellig met houten banken, grote spiegels tegen de muren, een grote koperen tapkraan in kruisvorm en vooroorlogse lusters aan het balkenplafond. Je waant je in de jaren dertig van vorige eeuw. Vanaf de eenvoudige tafeltjes kun je bedruimde verkoopsaffiches aan de muur bekijken. Naast de gelagzaal ligt er een donker kamertje, de vroegere wachtkamer waar voermannen en schippers hun zaakjes beklonken. Op drukke dagen moet je je in alle bochten wringen om er een rustplaatsje te vinden. De Postel of Westmalletrappist van 't vat smaakt er des te beter, zeker bij een stuk Kempense vlaai.

Aan de brug over de **Kleine Nete (1)** ligt knooppunt **87**. De **Watermolen van Brustele** in het Kasterlees gehucht Houtum is een onderslagmolen die dateert uit de 13de eeuw. In 1583 werd de molen tijdens de Tachtigjarige Oorlog helemaal verwoest, maar enkele jaren later heropgebouwd. Molen en sluis werden in 1921 grondig verbouwd. De molen bleef draaien tot 1957. De laatste molenaar was Julius Josephus Biermans wiens afstammelingen nu het hotel De Watermolen uitbaten. Naast het hotel is in de vroegere molenwerkplaats een taverne ingericht. De weg naar knooppunt **26** loopt eerst parallel aan de rivier. Je kunt eventueel (met de fiets aan de hand) het wandelpad naast het water volgen door na 200 m links wandelwegwijzer 70 te volgen. Na 1 km sla je aan de tweede brug rechts af. Je bent dan weer op het netwerk richting knooppunt **26**. Even verder steek je de Kleine Nete voor de tweede keer over in de richting van knooppunt **27**. Je steekt verderop twee zijbeekjes van de Kleine Nete over: de Rode Loop en

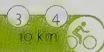
de Wamp. Tussen knooppunt **27** en **91** stijgt je lichtjes uit de Netevallei en meteen verschijnen de eerste dennenbossen. Op het grondgebied van Retie steek je eerst de Looieindse Nete over en na knooppunt **91** de piepjonge Kleine Nete zelf.

Langs kronkelende wegen bereik je de **Watermolen van Retie (2)**. Al in 1633 stond er aan de Witte Nete een watermolen: 's Heren Corenwatermolen hoorde toe aan de heren van Retie. De huidige stenen molen dateert van 1765. Deze onderslagmolen heeft een metalen waterrad met houten schoepen dat wacht op restauratie. Het geheel werd in 1975 beschermd tegen afbraak. Aan de molenvijver ligt **Taverne 't Meulezicht**. Op het zomerterras is het heerlijk verwijlen bij het geruis van vallend water en ondertussen genieten van een hapje en een drankje. Je kunt er een kano huren die je stroomafwaarts tot aan de watermolen van Brustele (Kasterlee) voert. Of je kunt er vragen om de watermolen te bezoeken.

Na de watermolen steven je naar knooppunt **93** > **96**. Onderweg steek je de drukke N18 Geel-Retie over en tegelijk ook de Witte Nete. Je fietst nu eventjes

op het grondgebied van Dessel waar je voorbij de historische hoeve **Boerentang** komt. Zo bereik je knooppunt **96** aan het **Kempisch Kanaal (3)**.

Je volgt het jaagpad naar rechts in de richting van knooppunt **95**.

Bij sas 6 staat een bijzonder huis. **Café Sas 6** is een vooroorlogs café in de stijl van een typisch Kempens hoevetje dat na de Eerste Wereldoorlog een ontmoetingsplaats was voor schippers die in de file stonden voor de sluis. Maar naast een pint drinken maakten de schippers er ook afspraken met voermanen wier paarden de schuiten 'jaagden'. Jagen

is het voorttrekken van een schip met een dik touw. Zowel mannen, vrouwen en kinderen als paarden werden daarbij ingezet. Vermoeide paarden rustten uit in de stallen uiterst rechts in de hoeve. Ondertussen is de grote drukte op het Kempisch Kanaal lang verleden tijd en hoeven schepen niet langer aan te schuiven voor de sluis. Toch heeft dit sascafé de tijden overleefd en maakt het deel uit van ons kanalenervergoed. Bij sas 7 (knoop-

punt 95) steek je de sluisbrug over naar de andere oever. Je komt voorbij **Dekshoevevijver**, een vijvergebied dat beheerd wordt door de stad Geel. Een rondje rond het vijvergebied telt zo'n 2 km.

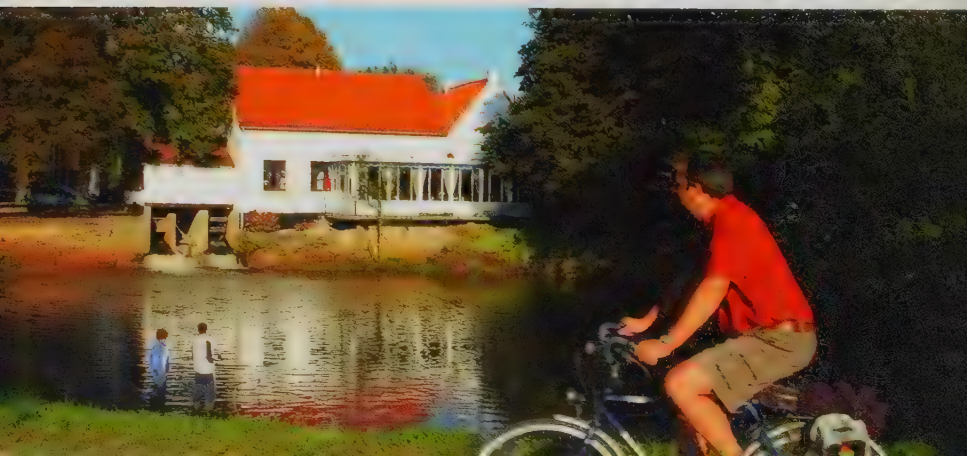
Na knooppunt 20 volgt 21 aan sas 8, waar je uitzonderlijk – maar op eigen risico – mag oversteken over de sluisdeuren ondanks

de verbodsvermelding 'Art. 95 van het KB 15.10.1935'. Je blijft het jaagpad volgen richting knooppunt 22 en passeert Ten Aard, het meest noordelijk gelegen kerkdorp van Geel. Bij knooppunt 22 moet je het **Kempisch Kanaal verlaten (4)** en ga je weer op zoek naar de loop van de Kleine Nete.

4 1
n km Je houdt richting knooppunt 30 aan en komt in een open weidelandschap terecht. Deze natte Netevallei was oorspronkelijk een ruig en moerassig laagveen. Kort na de Tweede Wereldoorlog werd het gebied ontwaterd door aanleg van kaarsrechte dijkwegen samen met een web van afwateringen. Zo ontstonden er geschikte weilanden voor de veehouderij. Elke boerderij kreeg 15 ha weiland toebedeeld. Je krijgt aan je rechterkant de **Molen van 't Veld** in 't vizier. Deze standaardmolen uit 1796 stond oorspronkelijk in Heist-op-den-Berg maar verhuisde in 1823 naar Geel-Elsum. Sinds

1992 staat hij op de Zeggedijk in de buurt van de Worfthoeve, waar ook een bakkerijmuseum gevestigd is. Op zondagnamiddag laat een gelegenhedsmolenaar je het binnenwerk van de windmolen zien.

Je blijft de Zeggedijk volgen; de sloot naast de weg is de Zeggeloop. Zegge is een geslacht van taaie grassen die het goed doen in vochtige, moerassige gronden. Maar **'De Zegge'** is ook een beschermd natuurgebied dat je links ziet liggen. Het is een moerassig, bijna ondoordringbaar gebied dat een verre herinnering is aan het oerlandschap.

Aan de brug over de Kleine Nete is er een aanlegplaats voor kajakkers. Aan de overkant ligt het recreatiegebied Ark van Noë, een dagrecreatiecentrum met een speeltuin en vijvers.

Bij het naderen van knooppunt 30 doemt de Kempische Heuvelrug van Kasterlee op. Daar houdt je richting Kasterlee aan maar de beklimming van de heuvel wordt nog even uitgesteld tot na knooppunt 31. Veel stelt deze klim door het Koningsbos eigenlijk niet voor. Aan de dorpsrand van Kasterlee staat **Keeses Molen**, een houten standaardwindmolen uit 1650. Je nadert het voorlaatste knooppunt 88 en vandaar is het nog 1 km tot aan de **Kleine Nete (1)**.

ARTIKEL 95

Artikel 95 van het 'Algemeen Reglement der scheepvaartwegen van het Koninkrijk' bepaalt dat het 'zonder toelating van de bedienden verboden is op de kunstwerken te gaan die niet dienen voor de doorgang van het publiek'. Het is een van de 11 artikelen van het Koninklijk Besluit van 1935. Aan alle sluisen wordt je hieraan herinnerd, soms met de vermelding 'Verboden toegang' of 'Verboden het kunstwerk te betreden'. Een sluis blijkt dus een kunstwerk te zijn dat 160 jaar geleden! op een ingenieuze manier tot stand kwam. Hoe de provincie Antwerpen erin geslaagd is om de Dienst der Scheepvaart te overtuigen om enkel bij sas & dit doorgangsverbod te versoepelen is merkwaardig, maar komt neer op een Belgisch compromis: artikel 95 is niet van toepassing maar je steekt wel over op eigen risico! Maar wees gerust de sasdeur heeft een stevige reling zodat je niet in het water kunt vallen.

2. Herentals

DE GROTE NETE IN EEN KANALENDRIEHOEK

Herentals is een historische stad aan de Kleine Nete, maar voor de fietser vooral een uitstekende uitvalsbasis want strategisch gelegen aan twee waterwegen. Eerst volg je het vooroorlogse en bescheiden Kempisch Kanaal. Gedurende 12 km maak je – verkeersvrij! – kennis met het eenvoudige Kempense platteland. Volg daarna een 'landtraject' waar je op een groene manier kennismaakt met de Molse Nete en de Grote Nete. Het contrast van deze riviertjes met het Albertkanaal zal je doen opkijken, want onze belangrijkste economische slagader ontplooit zich als een brede waterboulevard.

AFSTAND 41 (45) km

BEWEGWIJZERING Je volgt de bordjes van het fietsnetwerk: 12 > 13 > 23 > 22 > 21 > 20 > 2 > 3 > 9 > 6 > 10 > 41 > 64 > 61 > 12.

AARD VAN DE WEG Zo'n 28 km (73 %) fiets je verkeersvrij langs kanalen en rivieren. Langs de Grote Nete volg je 3 km lang een goed aangelegd groen grindpad.

VERTREKPUNT

- aanlooproute vanuit Hotel De Zalm (Herentals): met je rug naar Hotel De Zalm neem je de eerste straat rechts (Kerkstraat). Bordjes wijzen je verder de weg naar Sas 10 (1). Totale routeafstand: 39 km + (2 x 1 km) = 41 km.
- aanlooproute vanuit Hotel De Watermolen (Kasterlee): vanaf het hotel fiets je naar knooppunt 87 aan de overkant van de Kleine Nete. Je volgt een 100-tal meters richting knooppunt 24 maar in de haakse bocht sla je rechts de Breevensedijk in, een zandweg van 1,7 km door het onbewoonde natuurgebied Breeven. Aan de eerste hoeve recht door de asfaltweg volgen; je bent op weg naar knooppunt 21 aan Sas 8 (2). Totale routeafstand: 39 km + (2 x 3 km) = 45 km.

 Sas 10 (1) ligt aan knooppunt 12 en van daar volg je het kanaal in de richting van knooppunt 13. Terwijl alle volgende sluizen op dit **Kempisch Kanaal** slechts 2 m verval hebben, valt dit sas heel wat groter uit. Het overbrugt

maar liefst 7,5 m niveauverschil met het laaggelegen Albertkanaal. Je hebt de keuze tussen 3 benamingen voor deze waterweg: Kempisch Kanaal, Kanaal Bocholt-Herentals of Maas-Scheldekanaal. Het is in totaal 57 km lang en het graafwerk met schop en

Sas 10 (1) ligt aan knooppunt 12 en vandaar volg je het kanaal in de richting van knooppunt 13.

Terwijl alle volgende sluizen op dit **Kem-pisch Kanaal** slechts 2 m verval hebben, valt dit sas heel wat groter uit. Het overbrugt maar liefst 7,5 m niveauverschil met het laaggelegen Albertkanaal. Je hebt de keuze tussen 3 benamingen voor deze waterweg: Kempisch Kanaal, Kanaal Bocholt-Herentals of Maas-Scheldekanaal. Het is in totaal 57 km lang en het graafwerk met schop en kruiwagens duurde van 1843 tot 1846. Het is ontworpen voor schepen tot 600 ton en was de verwezenlijking van een oude droom om Maas met Schelde te verbinden. De ontbrekende schakel kwam er door tussen Lier en Herentals de Kleine Nete te

kanaliseren. Het Albertkanaal is sinds 1939 de rechtstreekse Schelde-Maasverbinding. Daarvóór deed een vrachtschip er tussen Luik en Antwerpen (via Bocholt, Herentals en Lier) gemiddeld 2 weken over om al de sluizen door te komen. De economische functie van dit kanaal is bijgevolg bijna helemaal uitgespeeld.

Vóór je bij de brug van Sint-Jozef-Olen komt, ontwaar je aan de overkant een uitgestrekt fabriekscomplex, dat bijna 2 km oever in beslag neemt. Hier opende Union Minière (nu Umicore) in de jaren 1920 een koper-verwerkingsfabriek die tot 2000 arbeiders tewerkstelde. Hieruit ontstond in 1923 de parochie Sint-Jozef, de katholieke patroon-heilige van de arbeiders. Aan je linkerzijde kun je de gevolgen zien van de grondver-

vuiling met zware metalen. Na de brug ben je in Geel en meteen beland je in een nagenoeg onbewoond gebied. Langs de ongerepte oevers kunnen struiken en bomen ongestoord in elkaar groeien. Weilanden en verspreide canada-aanplantingen bepalen het panorama. Van knooppunt **13** gaat het richting knooppunt **23** aan sas **9**. Verderop

verlaat je eventjes de kanaaloever om via knooppunt **22** weer op het jaagpad te komen. Je stevent af op knooppunt **21**.

In de verte ontwaar je al een groot fabrieksgebouw aan de brug van Ten Aard, een van de 12 kerkdorpen van Geel. Na de brug steek je het kanaal over aan **Sas 8 (2)**.

2 3
9 km

Vanaf knooppunt **21** volg je het jaagpad tot knooppunt **20**. Op weg naar knooppunt **2** toer je door een vlak landschap dat vroeger een ruig, nat heidegebied was maar mettertijd omgetoverd werd in weiden en akkers. De kaarsrechte wegen waren oorspronkelijk niet meer dan verhoogde dijken (Rendersvensedijk, Berkvensedijk).

Aan knooppunt **2** ben je in een hogergelegen, zandig gebied terechtgekomen met vooral dennenbossen en vanaf knooppunt **3** geraak je geleidelijk in de invloedssfeer van

de stad Geel. Wanneer je tussen knooppunt **3** en **9** aan de Molseweg oversteekt, staat links op de hoek, verscholen tussen de lindebomen, restaurant **De Waag**. Vanuit de drukte treed je binnen in prachtig verzorgd, antiek interieur uit de jaren dertig van vorige eeuw. De keuken en de wijnkaart zijn door en door Frans en een verrassingsmenu van 4 gangen kost 36 euro. Reserveren is verplicht.

Je steekt de drukke N103 naar Mol-Geel over in de richting van knooppunt **9** en bereikt zo de **tunnel (3)** onder de Geelse ringweg.

3 4
6 km

Na de tunnel steek je de Molse Nete over, een jonge zus van de Grote Nete. Op knooppunt **9** kies je voor knooppunt **16**. Bijna 3 km lang fiets je oog in oog met de Grote Nete. Het laaggelegen gebied waar

ze doorstroomt heet **Malesbroek**, een beschermd natuurgebied van 101 ha, waarvan 31 ha moerassen en vijvers. De zeer natte gronden rusten op een zandkleilaag die zeer moeilijk water doorlaat. In de loop der

CAFÉ DEN THIJIS

In het midden van de 19de eeuw stond hier een eenvoudig logementshuis voor de mannen, vrouwen en kinderen die de schepen langs het kanaal 'jaagden', dit wil zeggen op eigen kracht of met de hulp van paarden voorttrokken aan een touw. Zij kregen in de streek de bijnaam 'ketsers' omdat de paarden met hun hoefijzers een ketsend geluid maakten op de kasseien van het jaagpad. De eigenaar van deze herberg, Frans Verachtert, kreeg als bijnaam: den Thijs. Op zijn uithangbord was te lezen: 'Café STOP niet verder stappen, den Thijs zal wel tappen'.

tijden evolueerden vergane plantenresten tot veen en later tot turf. De huidige vijvers zijn de relictten van de intensieve turfontginning die duurde tot 1920. Tot die periode was de Nete bevaarbaar voor kleine schuiten die hier de plaggen turf laadden, bestemd voor Lier en Antwerpen.

Het grindpad wordt eventjes onderbroken door een drukke weg. Daar vloeit de Molse

Nete in haar grotere zus. Je steekt over naar de andere oever. Het pad naast de rivier dompelt je onder in het groen; alleen wintervogels laten hun kreten horen.

Aan de volgende brug verlaat je definitief de Grote Nete en volg je de bordjes naar knooppunt 10. Daarna fiets je 1 km op een grindweg richting knooppunt 41 aan het **Albertkanaal (4)**.

Indien je geïnteresseerd bent in hoe de Grote Nete onder het

Albertkanaal door gesluisd wordt, moet je 200 m het jaagpad naar links volgen. Voor het vervolg van de route draai je rechts het jaagpad op. Meteen krijg je een idee van de grootsheid van deze waterweg. Als een machtige, brede waterboulevard strekt hij zich tot ver achter de horizon uit, waar ergens de haven van Antwerpen ligt.

De route blijft langs dezelfde oever met achtereenvolgens knooppunten 64 > 61 > 12.

Op dit traject tot Herentals valt de industriële machtsontplooiing eigenlijk mee. Toch fiets je nog voorbij een groot metaalverwerkingsbedrijf. Maar meestal is de natuurontplooiing geruiststellend dichtbij met naaldbomen,

canada's, berken en daarachter vooral weiden en hier en daar wat akkerland.

Wanneer je naar rechts kijkt, steekt aan de overkant van het kanaal een windmolen de kop op. De **Buulmolen** dateert van 1362 maar werd bij de aanleg van het Albertkanaal in 1938 afgebroken en verhuisde naar Antwerpen. Maar... in 1991 werd hij weer afgestaan aan Olen die hem in de buurt van zijn eerste standplaats heropbouwde. Na een grondige restauratie is de Buulmolen sinds 2003 weer maalvaardig op zondagen.

Nadat je onder 4 bruggen doorgefietst bent, nader je Herentals. Vóór de 5de brug klim je omhoog naar knooppunt 12 in de buurt van **Sas 10 (1)**.

Op hoge winterdijken geruststellend verdwalen in de uiterwaarden van de Maas.

Tussen Kwaadmechelen en Dilsen wringt de Grensmaas zich kronkelend een weg door een smal dal. Daar krijgt ze bovendien het gezelschap van twee kanalen zij aan zij. Zowel de Zuid-Willemsvaart in Vlaande-

ren als het Julianakanaal in Nederlands-Limburg werden aan weerskanten van de Maas gegraven omdat de stroom te grillig was om er vrachtschepen op toe te laten. Haar wispelturige waterstanden worden nu definitief in toom gehouden door een lange winterdijk. Op deze hoge dijk kan naar hartenlust gefietst worden van Rekem tot Maaseik, terwijl je blik onbeperkt kan verdwalen over de vlakke verten.

Onze logiestips: Helemaal in het oosten van België, vlak bij de Maas, ligt een klein hotel waarvan je zult genieten. **Hotel Basil** is nieuw en jong en Fawltty Towers zorgt er voor de grappige noot en dan nog wel in het dorp met de toepasselijke naam 'Leut'.

Het kleine charmehotel **Vivendum** is dan weer gevestigd in een oude kapelaanswoning bij de Oude Maas en is een prima adres met een restaurant voor lekkerbekken geworden. Na een heerlijke maaltijd geniet je hier al evenveel van de comfortabele kamers.

Onze fietstips: Wanneer je in het bezoekerscentrum De Wissen eerst wat tijd uittrekt om de geologische ontstaansgeschiedenis van de Maas te bestuderen, zul je tijdens het fietsen meer begrijpen en dus meer plezier beleven van het huidige Maaslandschap. In de korte tocht loont het de moeite even halt te houden bij 't Eilandje in Neeroeteren dat gevormd wordt door de oude en de nieuwe Zuid-Willemsvaart.

Met John Cleese in bed

HOTEL BASIL

Een klein hotel waar alles verkeerd gaat en iedereen Basil Fawty achternazit? Neen, geen *Fawty Towers* hier, maar toch is Basil overal aanwezig in dit fijne logeeradres in Leut, in het oosten van Limburg.

Leut is een deelgemeente van Maasmechelen. De naam is afgeleid van het Duitse woord *Leute*, wat 'lieden' betekent en in dit geval waarschijnlijk verwijst naar kolonisten die zich hier eeuwen geleden langs de Maas vestigden. Het kasteel van Leut, dat door de eeuwen heen verschillende keren verbouwd werd, bewijst het belang van het kleine dorp. Tijdens de Spaanse overheersing van de Nederlanden was Leut een calvinistische enclave en in de 18de eeuw werd het kasteel bewoond door graaf Bernadotte, de stichter van het Zweedse koningshuis. Later kwam

het in handen van de Gentse burggraaf Charles Vilain XIII, een van de eerste ministers van Buitenlandse Zaken van het nieuwe België.

Zoals vroeger vaak het geval was, woonden de notabelen in grote woningen in het centrum. Mark Dessers en Sara Thevissen waren op zoek naar een geschikt pand voor een klein hotel en konden de oude dokterswoning op het kerkplein van Leut kopen. Het jonge paar renoveerde het grote pand. Met de hulp van een architect werden de ruimtes optimaal gebruikt en ingericht in een hedendaagse stijl.

Hotel Basil, Sint Pietersstraat 75, 3630 Leut (Maasmechelen)

☎ 0174 26 14 58, 🌐 www.hotelbasil.be

💰 vanaf 100 euro per kamer, inclusief ontbijt.

Hotel Basil telt slechts zes kamers, waardoor een persoonlijke aanpak gegarandeerd wordt. De sfeer is ongedwongen, maar wel met alle privacy en comfort dat een hotel gewoonlijk biedt.

Zodra je in het 19de-eeuwse pand binnenkomt, verbazen je de moderne inrichting en het designmeubilair. De

klassieke hotelreceptie is vervangen door een gezellig salon. Een hoek van het salon is bestemd voor wie wil surfen op het internet, maar de blik van de meeste gasten gaat onmiddellijk naar de grote tuin die achter het huis ligt. Bij goed weer wordt daar op het terras het ontbijt opgediend en wie wil, kan hier de rest van de dag doorbrengen rond de zwembijver of jeu de boules spelen.

De inrichting van de kamers is al even trendy als de rest van het huis: een paar kamers bieden uitzicht op het dorpsplein, andere op de tuin, maar alle zijn ze uitgerust met grote comfortabele bedden en gerieflijke badkamers. Elke kamer heeft haar eigen kleuraccenten en in de gangen zorgen de groene, blauwe en witte tegeltjes voor speelse decoratie.

Maar waar is Basil Fawlty? Sara is een grote fan van de Britse televisiereeks van de jaren 1970. 'Vele televisiezoekers herhalen steeds weer de reeks en ik blijf lachen met Basil en de knotsgekke toestanden in dat hotel', vertelt de gastvrouw. Blijkbaar vinden vele gasten dat ook want op elke kamer ligt een dvd klaar met een aflevering van de reeks die ze op de flatscreen-tv kunnen bekijken. 'Sommigen kunnen er niet genoeg van krijgen en vragen om extra dvd's', lacht Sara. Met John Cleese in bed dat kan alleen in Leut.

Zodra je in het 19de-eeuwse pand binnenkomt, verbazen je de moderne inrichting en het designmeubilair.

De kapelaanswoning

HOTEL-RESTAURANT VIVENDUM

In Dilsen, vlak bij de Oude Maas, hebben Alex Clevers en Annemie Brauns een 18de eeuwse kapelaanswoning heringericht tot hotel-restaurant.

Alex Clevers heeft ervaring opgedaan in verschillende sterrenzaken in binnen- en buitenland, maar wilde zich liefst in zijn eigen streek vestigen met een restaurant. Enkele jaren geleden kocht hij in Dilsen een oude kapelaanswoning die al sinds de jaren 1970 leegstond. Na een grondige renovatie verbergt de oude gevel nu een modern hotel dat de gasten wil verwennen met kwaliteit, authenticiteit en eenvoud.

Voor de inrichting van het pand kozen Alex en Annemie een jonge, hedendaagse stijl. Zowel in de kamers als in het restaurant en de bar overheersen de tinten beige, wit en bruin. Hoewel de inrichting en het meubilair geraffineerd modern zijn, vind je op vele plaatsen oude elementen van de woning harmonieus geïntegreerd in het nieuwe decor.

Het hotel telt slechts vier kamers, waaronder een grote suite met een luxueuze badkamer. Aan de badkamers is trouwens in alle kamers veel aandacht besteed: ruime open douches en kwaliteitssanitair. Een pluchen teddybeer op de grote comfortabele bedden verwelkomt de gasten.

Alex is er terecht trots op dat hij een hoog waarderingcijfer krijgt in de restaurantgidsen, maar blijft met beide voeten op de grond.

Het restaurant en de bar zijn van elkaar gescheiden door een open keuken waar Alex zijn werkterrein heeft. Als jonge chef en lid van de *Jeunes Restaurateurs d'Europe* baseert hij zijn keukens op de klassieke Franse gerechten, maar hij schrikt er niet voor

Hotel-restaurant Vivendum, Visserstraat 2, 3650 Dilsen-Stokkom

☎ 089 57 28 60, 🌐 www.restaurant-vivendum.com

💰 vanaf 120 euro per nacht per kamer, ontbijt inbegrepen

terug om daar zowel regionale als oosterse en mediterrane elementen aan toe te voegen. Omdat hij alleen seizoengebonden ingrediënten gebruikt, wordt de kaart zesmaal per jaar veranderd. De filosofie van Alex is eenvoudig: 'Eten is genieten van de juiste combinatie van smaken van verse producten.' Zijn creativiteit bewijst hij met originele gerechten als 'in Grimbergen en siroop gegaarde kalfswang' en 'koningsvis met compote van rode ui en pata negraham'. Op de wijnkaart staan Franse en Italiaanse wijnen.

Alex is terecht trots op zijn goede quotering in de restaurantgidsen, maar blijft met beide voeten op de grond. 'Een mooie erkenning, maar het is nog een grotere voldoening als ik de gasten zie genieten.'

Genieten doe je trouwens in Vivendum niet alleen binnen. Als het weer het toelaat, worden de tafels gedekt in de rustige tuin met uitzicht op de Oude Maas. Vivendum is de juiste naam voor dit adres, waar je een ongedwongen sfeer geniet van de rust van het Maasland.

Maasmechelen - Dilsen

praktisch

Niet alleen het fietsnetwerk Limburg is goed uitgebouwd aan de Maaskant, ook de horeca is er alomtegenwoordig om ervoor te zorgen dat je als fietser niks tekortkomt. Ook de veerponten van Bichterweert en Uikhoven brengen je zonder lang wachten naar de andere oever voor minder dan 1 euro (van 1 mei tot 30 september).

HOE KOM JE ER?

MET DE AUTO De E314 steekt ter hoogte van Maasmechelen de grens naar Nederland over. Afrit 33 nemen en de N78 richting Maaseik kiezen. Je passeert eerst Leut, daarna Dilsen.

MET DE TREIN Het dichtstbijzijnde station is Elsloo (NL), te bereiken via Maastricht (NL).

KAARTMATERIAAL

Kaart van het fietsnetwerk Limburg, schaal 1:65.000; NGI-kaarten nrs. 26 en 10-18, schaal 1:50.000.

INFORMATIE

- Toerisme Limburg, Willekensmolenstraat 140, 3500 Hasselt, ☎ 011 23 74 66, www.toerismelimburg.be.
- VVV-kantoor in bezoekerscentrum De Wissen, Maaspark, 3650 Dilsen-Stokkem, ☎ 089 75 21 71, www.dewissen.be.
- Toerisme Maaseik, Stadhuis, Markt 1, 3680 Maaseik, ☎ 089 81 92 90, www.maaseik.be.
- Info over de fietsveerponten: Uikhoven: ☎ 089 76 96 16; Bichterweert: ☎ 089 75 21 71.

FIETSVERHUUR

- Bezoekerscentrum De Wissen, Maaspark, 3650 Dilsen-Stokkem, ☎ 089 75 21 71, www.dewissen.be

LEKKER ETEN

- Neeroeteren: Cafetaria 't Eilandje, Komweg 11, 3680 Neeroeteren, ☎ 089 86 30 36, vvv.oeterdal@skynet.be. Alle dagen open van Pasen tot november.
- Leut: Brasserie-restaurant Kasteelhof, Dreef 148, 3630 Leut, ☎ 089 79 02 80, www.kasteelhof.be. Maandag gesloten.
- Meeswijk: Café-taverne-restaurant Molenveld, Molenveld 100, 3650 Stokkem, op 300 m van het veerpont, ☎ 089 75 53 07, rest.molenveld@skynet.be, gesloten op woensdag.

1. Maasmechelen

LANGS DE MAAS, HET JULIANAKANAAL EN DE ZUID-WILLEMSVAART

Tijdens deze tocht fiets je langs twee Hollandse kanalen aan weerskanten van de Maas. Koningin Juliana en koning Willem I lieten deze waterwegen graven omdat de Maas tussen Maastricht en Nederland niet het hele jaar door voor genoeg diepgang kan zorgen voor de scheepvaart. Als een slome, brede laaglandrivier stroomt ze tussen beide in en markeert meteen de grens tussen Belgisch- en Nederlands-Limburg. Aan water geen gebrek in deze Maasvallei, want na 50 jaar intensieve grindontginning is de Maasvlakte rijkelijk bezaaid met vijvers. De meeste daarvan zijn ondertussen geëvolueerd tot waardevolle biotopen voor allerlei watervogels.

AFSTAND 43 km

BEWEGWIJZERING Je volgt de bewegwijzering van het fietsnetwerk Limburg in de volgorde: 49 > 46 > 19 > 27 > 45 > 52 > 53 > 58 > 57 > 56 > 50 > 49.

AARD VAN DE WEG Je fietst zo'n **60 %** van het traject **verkeersvrij**, waarvan de helft op Nederlands grondgebied. Op de andere wegen heb je weinig last van autoverkeer, ook bij de dorpsdoortochten.

VERTREKPUNT Bezoekerscentrum De Wissen tussen knooppunt 49 en 50.

- aanlooproute vanuit Hotel Basil (Leut): geen.
- aanlooproute vanuit Hotel Vivendum (Dilsen): met je rug naar het hotel links langs de oude Maasarm naar knooppunt 49 fietsen (1 km).

Met je rug naar het bezoekerscentrum **De Wissen (1)** fiets je naar links in de richting van knooppunt **49**.

In dit bezoekerscentrum kom je alles aan de weet over de Maasvallei van vroeger en nu. Er is een toeristisch infokantoor in gevestigd en in het fietsinrijpunt zijn fietsen te huur. Scholen en groepen kunnen er terecht voor allerlei kant-en-klare educatieve activiteiten. De naam is afgeleid van wilgentwijgen die vroeger verwerkt werden in allerlei mand- en vlechtwerk. Dit verdwenen ambacht wordt weer tot leven gewekt in een heempark. Je kunt bovendien alle landschapselementen rond de Maas in miniatuur bestuderen. Vanaf het zomerterras van De Wissen kijk je uit over grindplassen die binnenkort opgewaard zullen worden tot het natuurgebied **Negenoord**.

Via knooppunt **49** fiets je naar knooppunt **46** aan het fiets- en voetveer over de Maas.

Daar kun je een grindverwerkingsbedrijf van dichtbij in actie zien waar rolkeien worden gewassen en naar grootte gesorteerd. Sintelhopen met kiezels in alle denkbare formaten en kleuren liggen klaar om met vrachtwagens weggevoerd te worden.

Misschien dat de aanblik van de Maas je wat tegenvalt. Misschien had je een breed uitwaaiierende, statige stroom verwacht die zijn naam en faam van grenswaterweg tussen Vlaanderen en Nederland alle eer aandoet. Hij sleept zich tergend moeizaam voort over een ondiepe bedding waar geen scheepvaart mogelijk is.

Aan de overkant ligt Grevenbicht (NL), maar het dorpscentrum vermijd je door vanaf knooppunt **19** de bordjes met **27** te volgen. Het volgende dorp is Obbicht dat geprangd ligt tussen de Maas en een Nederlands kanaal. Een lange klim brengt je tot bij dit **Ju-
lianakanaal** dat genoemd werd naar prin-

ses Juliana (1909 - 2004) die 32 jaar lang Koningin der Nederlanden was. Onder haar bewind werd in 1935 deze waterweg tussen Maastricht en Maasbracht gegraven ter vervanging van de Maas als waterweg. De Maas is immers maar goed 6 maanden per jaar bevaarbaar en de veel oudere Zuid-Willemsvaart, die tot dan toe deze functie vervulde, was/is te smal en te ondiep om zware vrachtschepen toe te laten. Het ka-

naal kan vrachtschepen tot 2000 ton aan, ook in duwvaartformatie.

Je volgt het Julianakanaal benedendijks, hoewel je ook de hoge berm kunt beklimmen en daar een smal betonpaadje naast het water kunt nemen tot de volgende brug. In **Berg (2)** kun je bij knooppunt **27** rechts naar het Maasveer, maar de route kiest voor knooppunt **45**.

Vóór je naast het Julianakanaal komt, toer je eerst door de dorpskernen van Berg (NL) en Urmond (NL), dat door de aanleg van het kanaal in tweeën verdeeld werd. Je blijft het Julianakanaal benedendijks zo'n 2 km volgen. Bij de aanleg van het kanaal moesten in de Maasvallei twee hoge bermen opgebouwd worden. Je krijgt de gelegenheid om even naar het kanaal zelf te klimmen. Boven spreidt de Maasvallei zich

aan je voeten breed uit. Ontelbare koeien bevolken de groene weilanden waartussen je de grillige meanders van de Maas vermoedt. Slechts af en toe verstoort een eenzame hoeve de horizon.

De route wijkt dan uit naar Maasband (NL) en Klein-Meers (NL), twee kleine Maasgehuchten. Daarna kronkelt de Maas zich naar het Julianakanaal en onder het **viaduct van de E314 (3)** omhelzen ze elkaar bijna.

Ter hoogte van Elsloo moest in 1929 de Scharberg worden doorgegraven. Bij deze werkzaamheden werden in een steenlaag uit het mioceen tientallen haaiëntanden ontdekt. Door de dichte bomenkant is het moeilijk te zien dat het Julianakanaal

hoger ligt dan de Maas. Bij Elsloo-brug blijf je rechtdoor fietsen naar knooppunt **52**. Ter hoogte van het gehucht Aan-de-Maas daal je via een veldwegel tussen de weiden af naar **Uikhoven-veer (4)** dat je voor een halve euro weer naar Vlaanderen overzet.

Van knooppunt **52** gaat het naar knooppunt **53 > 58** en ben je aan je derde waterweg toe. Net zoals het Julianakanaal

moest de **Zuid-Willemsvaart** de voor de scheepvaart diepe Maas doen vergeten.

DE ZUID-WILLEMSVAART

Deze waterweg is genoemd naar Willem I, Koning der Nederlanden, die deze waterweg liet graven tussen 1815 en 1826 aan de rand van het Kempisch Plateau. Maar in de jaren daarvoor liet keizer Napoleon al een begin maken met een kanaalverbinding naar Nederland vanaf het stadscentrum van Maastricht (NL). Door de val van de keizer in 1815 waren de graatwerken gevorderd tot Neerharen. Koning Willem I, Koning der Verenigde Nederlanden, besloot de kanaalwerkzaamheden voort te zetten. Hij stond bekend als een grote economische ondernemer, die heel wat investeringen deed in de Waalse kolen- en staalindustrie. Om de afgewerkte staalproducten naar Nederland te vervoeren was dit kanaal broodnodig, want de Maas als waterweg was vaak te ondiep voor volgeladen schepen. In 1826 werd het 123 km lange kanaal opengesteld voor de scheepvaart (maximaal 600 ton). Omdat er later ook een Willemsvaart in Drenthe werd aangelegd, werd het voorvoegsel Zuid aan de naam van de vaart toegevoegd.

Aan de overkant ligt Rekem waarvan je de oude dorpskern te zien krijgt. Daarbovenuit prijkt het **kasteel d'Aspremont-Lynden**, genoemd naar de adellijke familie die het in 1597 liet optrekken in Maaslandse stijl. Kenmerkend voor die stijl is het afwisselende gebruik van mergelzandsteen, de vensteromlijsting van blauwe Naamse arduinstein en de hoekblokken van natuursteen. Behalve voor bewoning door begunstigden van de Oostenrijkse keizer diende het kasteel ook als gevangenis en tot 1974 als psychiatrische inrichting. Hiertoe werden een klein hospitaal en verschillende werkplaatsen op het terrein gebouwd. Het poortgebouw dateert uit 1908.

Na Rekem kom je vanuit het besloten lommer weer in de openlucht waar je onbelemmerde vergezichten staan te wachten. Waar je ook kijkt, is de aarde bezaaid met vijvers, kleine en grote, ronde en ovale. Een en ander is een gevolg van de intensieve grindwinning. Links en rechts een weids doorkijklandschap, met in de oostelijke verte rijen en rijen canada's langs de einderrand. Je passeert af en toe zo'n grindbedrijf in werking. Voor de tweede keer ga je onder de E314 door en nader je Maasmechelen. Aan de brug die links naar het centrum leidt, bevindt zich knooppunt 57. Je blijft het kanaal volgen, maar na één kilometer moet je het **jaagpad verlaten (5)**.

Je stevent nu af op het gehucht Vucht en op knooppunt 56. Het

gehucht laat je echter links liggen en je richt je voorwiel naar knooppunt 50. Onderweg

doe je het schattige Maasdorp **Leut (4)** aan, een kleine woongemeenschap van amper 1500 mensen. Het dorpscentrum met zijn oude burgershuizen grenst aan een parkachtige omgeving. Een eeuwenoude kastanje- en eikendreef verbindt het kerkplein met het beschermde **kasteel Vilain XIII**, helemaal omringd door parkbomen en bijgebouwen. Charles Ghislain Vilain XIII leefde er in de 19de

eeuw en was kamerlid, ambassadeur bij het Vaticaan, gouverneur van Oost-Vlaanderen en minister van Buitenlandse Zaken. In het hoofdgebouw is nu een rust- en verzorgings- tehuis ondergebracht. De voormalige paardenstallen zijn ingericht als brasserie-restaurant **Kasteelhof**, waarvan het zomerterras uitkijkt op het hoofdgebouw en de Engelse landschapstuin.

Na Leut fiets je langs het gehucht Meeswijk waar ook het autoveer over de Maas en knooppunt **50** liggen. Je blijft dicht in de buurt van de Maas fietsen over de hoge winterdijk. Je kijkt vanaf de Oude Maasdijk uit over **Kerkeweerd**, recent nog een grindontginningsgebied van 40 ha, maar nu veranderd in een grote waterplas die reikt tot de Maas. De Stichting Limburgs Landschap wil dat vrijgekomen gebied, als-

ook het natuurgebied Negenoord er vlak naast, herwaarderen door er gallowayrunderen en konikpaarden te laten grazen. Zij eten ontkiemende boomscheuten zodat het landschap op lange termijn niet dichtgroeit. Op weg naar knooppunt **49** kijk je neer op Stokkem dat vroeger aan de Maas lag en bekendstond voor zijn wissenvlechterijen. Dan weet je dat je **De Wissen (1)** nadert.

2. Dilsen-Stokkem

TUSSEN DE MAAS EN DE ZUID-WILLEMSVAART

Maaseik en Neeroeteren liggen in de Maasvlakte amper 7 km van elkaar. Tussen beide centra fiets je door oude boskanten en natte heidegebieden waar weinig mensen wonen. Maar de mooiste landschapsuitzichten krijg je gratis aangeboden van de Maasstroom zelf. Haar brede kronkelingen en vochtige uiterwaarden kun je tussen Maaseik en Dilsen ongestoord gadeslaan, rustig fietsend op haar hoge winterdijk. Die moet achterliggende gehuchten beschermen wanneer zij onverwacht hoogzwanger wordt.

AFSTAND 28 km

BEWEGWIJZERING Je volgt de bordjes van het fietsnetwerk Limburg in de volgorde: 49 > 48 > 44 > 47 > 45 > 24 > 26 > 46 > 49 > 50.

AARD VAN DE WEG Overal goed geasfalteerde of betonnen wegen. **Op ruim 60% daarvan kom je geen auto's tegen.**

VERTREKPUUNT Bezoekerscentrum De Wissen tussen knooppunt 49 en 50.

- aanlooproute vanuit Hotel Basil (Leut): met de fiets is het 6 km fietsen tot De Wissen langs knooppunt 50. Met de auto kun je vanuit Leut het best naar de N78 rijden, dan richting Maaseik, maar in Lanklaar rechts naar Stokkem.
- aanlooproute vanuit Hotel Vivendum (Dilsen): geen

DE BOSBEEK EN ZIJN MOLENS

De Bosbeek is maar een bescheiden waterlooppje, maar heeft toch een grote rol gespeeld in de ontwikkeling van enkele Maaslandse dorpen. Hij ontspringt op het Kempisch Plateau op een hoogte van 76 m en mondt na 26 km uit in de Maas ter hoogte van Aldeneik. Niet minder dan 9 molens werden in de loop der tijden op zijn stroming gebouwd. Niet alleen graan werd tot bloem vermalen, ook uit vlas, lijn- en koolzaad werd olie geslagen (vandaar de benaming slagmolen). Een volmolen diende voor het vollen en viltten van linnen weefsels en het rad van een spinmolen diende om weefgetouwen aan te drijven. Op de Bosbeek waren ook een schorsmolen, papiermolen en een zaagmolen (Klaaskensmolen) actief. Al deze molens op de Bosbeek zijn van het onderslagtype. Het aanstromende water valt onderaan op de schoepen van het molenrad. Sommige van de Bosbeekmolens waren banmolens, dit wil zeggen dat de dorpelingsen verplicht waren hun graan in de molen van de plaatselijke heer te laten malen en een deel ervan aan hem af te staan.

1
9 km

Met je rug naar het bezoekerscentrum **De Wissen (1)** fiets je links in de richting van knooppunt **49** waar je de sierlijk gebogen contouren van een oude Maasarm volgt naar knooppunt **48**. Op het einde van het stilstaande water vind je de oude dorpskern van Dilsen terug. Dilsen is een van de oudste gemeenten van het Maasland. De opvallende stompe kerktoren stamt uit de 10de à 11de eeuw en tot 1910 speelde het Dilsense dorpsleven zich hier af. Het kerkschip werd in 1928 afgebroken en het voormalige kerkhof werd in 1960 omgevormd tot Mariapark. Je vindt

hier nog graftombes uit de 17de eeuw terug. In de omgeving van de oude toren staan de vroegere pastorie – nu restaurant ‘d’Auw Pastorij’ – en kapelanie.

De dorps sfeer van vroeger moet je echter achterlaten en ruilen voor het moderne Dilsen gelegen langs de N78. Aan de verkeerslichten steek je over en langs een even drukke hoofdstraat fiets je voorbij de moderne kerk uit 1910 en het kasteel Ter Motten uit 1725, waarin het stadhuis is ondergebracht.

Knooppunt **48** ligt aan de **Zuid-Willemsvaart (2)**.

2
5 km

Ten zuiden van Neeroeteren buigt de Zuid-Willemsvaart rond een uitloper van het Kempisch Plateau. Dit beboste plateau ligt zo'n 30 m hoger dan de Maasvallei en zijn randen zijn erg steil. Bij het begin van de bocht gedenkt de 'Ligue nationale du souvenir' een merkwaardige gebeurtenis uit de Eerste Wereldoorlog: 'Door dezen **duiker** ont-

vuchtten duizenden burgers en vrijwilligers om het vaderland te gaan dienen.'

Verderop lijkt het kanaal zich in tweeën te splitsen. De rechtse arm is het eigenlijke kanaal dat in 1934 rechtgetrokken werd, terwijl de oorspronkelijke kanaalbocht behouden bleef. Zo ontstond er een eiland dat je via een brug over de oude kanaalarm kunt

bezoeken. Op **'t Eilandje** is een watersportclub, een kampeerterrein en een fietscafé gevestigd. In de cafetaria kun je bij een eenvoudige maaltijd proeven van de sfeer van

een buitencamping helemaal omringd door water. Ter hoogte van het eiland moet je bij knooppunt **47** het **jaagpad verlaten (3)**.

Je volgt de bordjes naar knooppunt **45**, maar eerst maak je kennis met een speciale watermolen. De **Klaaskensmolen** op de Bosbeek in Neeroeteren is de enige nog werkzame houtzaagmolen in Vlaanderen. Hij werd in 1548 gebouwd om

oliehoudende zaden te 'slaan', maar later werd hij ingericht om boomstammen tot planken te verzagen. De stad Maaseik kocht de molen aan, liet hem beschermen (1986) en grondig restaureren. Je kunt het molenbinnenwerk bezichtigen of op het terras van

het bijbehorende café 't Bakhoes je dorst lessen. In de schaduw van de dorpskerk van Neeroeteren staat de bescheiden **Neermolen**. Het is de oudst bekende molen op de Bosbeek; hij werd voor het eerst vermeld als banmolen in 1330. Het huidige uitzicht dateert van 1859. In zijn buurt steek je de Bosbeek over naar de woonwijk Schootsheide. Na de laatste huizen voert een verhard fietspad je door de laatste moerasachtige delen van deze heide. Daar vloeit de Zanderbeek naast een verhoogde berm. Deze deed tot 1979 dienst als spoorberm voor de **spoorverbinding Genk-As-Maaseik**. Tussen

1874 en 1958 konden reizigers rechtstreeks van Hasselt naar Maaseik sporen.

Bij dit oude spoorwegpad vind je het bordje van knooppunt **45** terug. Je blijft dit fietspad 1,5 km volgen tot de volgende wegkruising. Daar neem je rechts richting knooppunt **24**. Via rustige landwegen nader je Maaseik waarvan je in de verte de torens kunt onderscheiden. Knooppunt **24** ligt aan de rand van het stadscentrum. De fietsroute gaat echter op zoek naar de Maas zelf en naar knooppunt **26**. Wanneer je de ringweg rond Maaseik bent overgestoken, krijg je de rustig stromende **Maas (4)** te zien.

De Maasoever ligt een eindje van de fietsweg af, de Maas blijft een hele tijd onbereikbaar voor wandelaar en fietser. Je fietst over de versterkte winterdijk met in de laagte de uiterwaarden van de Maas. Dit heeft

alles te maken met de bescherming van het achterland tegen overstromingen. Zo ligt het gehucht én **bedevaartsoord Heppeneert** extra beschermd achter een hoge betonnen muur. De Sint-Gertrudiskerk lijkt opeens te groot

DE KAARTRIDDER VAN HEPPENEERT

In Heppeneert woonde ridder Riddart die **al** zijn geld uitgaaf aan drank en aan kaartspelletjes. Toen de ridder alles was kwijtgeraakt, verkocht hij zijn ziel aan de duivel. In ruil daarvoor mocht de ridder **15** jaar lang in weelde leven. Omdat de ridder katholiek was, opgevoed, had hij de gewoonte iedere avond een kaars te branden voor de heilige Gertrudis. Vijftien jaar later gaf de ridder 's avonds een groot feest voor **al** zijn vrienden. Daarna reed hij op zijn paard naar de duivel in de buurt van de Sint-Geerterbrug. De ridder sprak tot de duivel: 'Het **is** twee voor twaalf. Over enkele minuten **is** ons contract afgelopen. Als je me dan wilt hebben, kun je me meenemen. Anders ga ik waar ik wil.' Daarop sprak de duivel tot de ridder: 'Jaag die zwarte heks die achter op je paard zit eens weg, want zo heb ik geen macht over je.' Enkele minuten na middernacht kon de ridder gewoon terugrijden naar huis. De ridder was beschermd door de heilige Gertrudis die achter op zijn paard was komen zitten. In het kerkje van Heppeneert staat de ridder zij aan zij met de heilige Gertrudis. De grafsteen van de ridder werd ingemetseld in de muur van de kerk. Aan de straatkant staat een fontein met speelkaarten die eveneens herinnert aan ridder Riddart.

voor de kleine buurtschap, maar dat komt omdat de Heilige Maagd Maria er sinds 1885 vereerd wordt als Onze-Lieve-Vrouw van Rust. Bij haar komen nog steeds gelovigen van heinde en verre hulp en troost zoeken. Het bedehuis is de hele dag open. In het achterliggende Mariapark alsook in een bijgebouw van de kerk vind je stilte en spirituele rust. Je blijft lange tijd fietsen over de winterdijk. Pas ter hoogte

van Elen krijg je opnieuw het gezelschap van de Maas. Aan je rechterkant verschijnt de langgerekte waterplas van Bichterweert, waar de grindontginning onverdroten voortgaat. Het verwerkingscentrum ligt pal tegenover het fietsveer naar Grevenbicht (NL). Je wordt dan omgeleid naar knooppunt **49** en vandaar is het niet ver meer naar **De Wissen (1)** dat je op je weg naar knooppunt **50** bereikt.

8. L'Escaut

DE SCHELDEVLAKTEN

Ten oosten van de Borinage ligt aan weerszijden van de Frans-Belgische grens een parel van een natuurpark dat de glans en glorie van het vroegere Pays Noir moet vervangen. Na de sluiting van de ontelbare steenkoolmijnen verstomde er na 1970 alle industriële bedrijvigheid. Om de streek van de ondergang te redden proberen sinds 1996 het Waalse Gewest én Le Département du Nord (F) de streek nieuwe impulsen te geven door een opwaardering tot Parc Naturel

des Plaines de l'Escaut. Er ontstond een netwerk van groene paden langs kanalen, en oude koolsporen veranderden in fiets- en wandelpaden.

Fietsend over groene
paden herinneringen
ophalen aan
het zwarte goud.

IN HENEGOUWEN

Onze logiestips: De **B&B La Naïade** ligt net buiten de historische stad Doornik en is een ideaal adres voor een betaalbaar en romantisch verblijf in een fraaie villa in een origineel park.

Doornik ligt net bij de Franse grens en daarom trokken we voor het tweede adres naar onze zuiderburen. Het **Château d'Aubry** biedt modern en betaalbaar comfort in een historisch kader en is omgeven door een mooie parktuin. Het grote natuurpark van de Schelde is vlakbij.

Onze fietstips: In de buurt van de Belgische Schelde doet een wat langere pauze aan de oevers van Le Grand Large (Péronnes) deugd aan je ogen, want op het uitgestrekte watervlak is er altijd wat te zien, zowel vanaf de gras-kant als vanaf een terrasje. En wanneer je vanuit het Henegouwse Bernissart terechtkomt in het natuurrecreatiegebied van Chabaub-Latour (Condé) kun je je eventjes laten verdwalen tussen de vijvers waar water-vogels elkaar speels achternazitten.

Slapen in het park

B&B LA NAIÁDE

Péruwelz, vlak bij Doornik, was dankzij de leer- en textielnijverheid ooit een van de rijkste steden van België. De villa's, kastelen en parken in de stad zijn daar vandaag de stille getuigen van. *La Naiade* is een villa van de vorige eeuw, midden in een origineel park.

Paqui en Luc Pinon konden twintig jaar geleden in het centrum van Péruwelz een villa kopen. Het huis werd in 1927 gebouwd voor dokter Boeckhaert, die in zijn één hectare grote tuin een miniarboretum liet aanplanten. De Engelse tuin met meer dan 70 boomvariëteiten werd ontworpen door Leon Rosseels, een van de grote tuinarchitecten van die tijd.

Het huis bood het gedroomde compromis voor de Pinons: dicht bij de stad en toch omgeven door veel groen. Luc Pinon heeft altijd al groene vingers gehad. Op basis van de originele plannen begonnen de Pinons het volledige park eigenhandig weer in ere te herstellen. Dat is zo goed gelukt, dat het Waalse Gewest de tuin ondertussen beschermde als natuurmonument. Voor Luc Pinon is dat een bekroning van jarenlang werken: 'We zijn natuurlijk trots, maar ik heb nog meer voldoening van de vele bezoekers die hier 's zondags komen als het park opengesteld wordt en de stedelingen de natuur herontdekken.' Sinds enkele jaren geeft hij op die zondagen ook cursussen over praktische thema's. 'In een tuin is het hele jaar wel iets te doen, maar de natuur en de seizoenen moeten worden gerespecteerd en wie die eenvoudige regels volgt, kan niet alleen een beter resultaat behalen, maar ook veel tijd

B&B La Naiade, boulevard Léopold III 75, 7600 Péruwelz

☎ 069 78 06 72, 🌐 www.naiade.be

💰 vanaf 70 euro per nacht per kamer, ontbijt inbegrepen.

winnen.' De bezoekers komen uit het hele land om kennis op te doen en te genieten van de parktuin, want omdat Luc ooit in Bredeene naar school ging, deelt hij zijn weetjes ook graag mee in het Nederlands.

Toen de kinderen het huis uit gingen om te studeren, verbouwden de Pinons een deel van hun villa tot gastenkamers. Twee van de vier kamers op de eerste verdieping bieden een uitzonderlijk zicht op het park, de vijver en het kleine jachtpaviljoen. De comfortabele kamers beschikken over een badkamer. Voor de gasten is er een gemeenschappelijke ruimte met tv, pc en bibliotheek. Bij goed weer wordt het ontbijt op het terras opgediend, met zicht op de vijver. Wie vroeg uit de veren is, kan hier reigers en wilde eenden gadeslaan.

La Naiade (de waternimf), genoemd naar het fijne beeldhouwwerkje dat in de vijver staat, is niet alleen een unieke plaats voor natuurliefhebbers, maar ook voor wie een stukje onbekend België of Noord-Frankrijk wil verkennen. Luc en Paqui vertellen daar graag over tijdens een aperitief met zelfgemaakte schuimwijn.

Wie vroeg uit de veren is,
kan hier reigers en
wilde eenden gadeslaan.

Grensgeval

CHÂTEAU D'AUBRY

Na vele oorlogen en conflicten heeft Frankrijk zowel een stuk van het oude graafschap Vlaanderen als van Henegouwen kunnen inpalmen. Gelukkig zijn de tijden veranderd. In het gebied waar de Schelde ontspringt, hebben Fransen en Belgen de handen in elkaar geslagen om een grensoverschrijdend natuurpark te creëren en gezamenlijk het toerisme te promoten.

Aubry ligt op een steenworp van Doornik, midden in het natuurlandschap van de Scarpe-Escaut. Twintig jaar geleden ontdekte het echtpaar Coquerelle er het verwaarloosde kasteel in het dorpscentrum. 'Het dak stond op instorten; het kasteel was leeggeroofd en we hadden een sikkkel nodig om ons een weg door de tuin te banen. Maar we voelden dat we hier iets mee wilden doen', vertelt Jean-Pierre. Het echtpaar kende het toeristische potentieel van de regio en kon banken overtuigen om te helpen bij het financieren van de verbouwing van het kasteel tot hotel met gastronomisch restaurant. De plannen kregen ook veel bijval in het dorp, want door de werkzaamheden konden onmiddellijk een dozijn bouwvakkers aan de slag in een regio die toen zwaar geteisterd werd door werkloosheid.

Het vervallen kasteel werd volledig in zijn oorspronkelijke staat geres taureerd. De dichtgeslibde slotgrachten werden vrijgemaakt en de reusachtige tuin nieuw aangelegd. Tijdens de werkzaamheden ontdekten men een onderaardse gang die de kasteelkelder verbond met de buitenwereld. Waarschijnlijk was die geheime tunnel ooit een ontsnappingsroute in geval van bestorming, maar heeft hij vaker gediend om de maitresses van de kasteelheren ongezien toegang te verschaffen tot het gebouw.

Het kasteel is
een weerspiegeling
van de geschiedenis
van de regio.

Château d'Aubry, 65 rue Henri Maurice, F-59494 Aubry-du-Hainaut

+33 (0)3 27 21 88 88, www.chateau-aubry.com

vanaf 99 euro per nacht per kamer, exclusief ontbijt. Gastronomische arrangementen.

Het kasteel is een weerspiegeling van de geschiedenis van de regio: het oudste gedeelte uit de 16de eeuw is opgetrokken in Vlaamse renaissancestijl met een robuuste rode bakstenen gevel, toren en slotgracht. De twee zijvleugels en de wintertuin werden pas in de 18de eeuw aangelegd en verraden een Franse bouwstijl.

Christine Coquerelle heeft de verschillende ruimtes stijlvol ingericht. Op de benedenverdieping bevindt zich het restaurant, waar het beste uit de Franse keuken opgediend wordt. De 17 kamers hebben alle een verschillende decoratie. Wie de echte kasteelromantiek wil beleven, moet kiezen voor de grotere kamers die op de parktuin uitkijken.

Tijdens een wandeling door de tuin van 4,5 ha ontdek je merkwaardige oude bomen en bij de slotgracht kom je bij de ingang van de geheime tunnel. Die is afgesloten, want hij leidt nu naar de nieuwe schat van het kasteel: de wijnkelder. Om die te ontdekken, kun je het best een tafeltje in het restaurant reserveren, waar je in alle intimiteit geniet van een romantische avond, met of zonder maitresse.

Péruwelz - Condé-sur-l'Escaut

praktisch

Beide steden liggen zo'n 8 km van elkaar en zijn de twee enige aantrekkingspolen voor de dorpen in de wijde omgeving. Voor de inwendige én uitwendige mens ben je dus aangewezen op winkels en horeca in die twee steden.

HOE KOM JE ER?

MET DE AUTO Péruwelz ligt dicht bij afrit 29 van de E42 tussen Bergen en Doornik. Aubry (F) ligt aan de westelijke rand van Valenciennes (F). Vanuit Bergen de E19 volgen tot Valenciennes en daar kiezen voor de A23 richting Lille (F). Aubry (F) ligt vlak bij afrit 7.

MET DE TREIN Péruwelz is een stopplaats op de lijn Bergen-Doornik. Aubry (F) is niet rechtstreeks met de trein te bereiken.

KAARTMATERIAAL

NGI-kaarten nrs. 44 en 45, schaal 1:50.000.

INFORMATIE

- La Maison du Parc Naturel des Plaines de l'Escaut, rue des Sapins 10, 7603 Bon-Secours, ☎ +33 069 77 98 10, 🌐 www.visithainaut.be en www.plainesdelescaut.be.
- Office de Tourisme de Péruwelz, hôtel de Ville, rue Albert Ier 35, ☎ +33 069 25 40 41, ✉ tourisme@peruwelz.be.
- Office de Tourisme du Valenciennnois, Le Beffroi, 26 place Pierre Delcourt, F-59163 Condé sur l'Escaut, ☎ +33 (0)3 27 28 89 10, ✉ otduvalenciennnois@wanadoo.fr.
- Office de Tourisme de l'Entité de Bernissart, rue Lotard 14, 7320 Bernissart, ☎ +33 069 58 03 15, 🌐 www.bernissart.be, ✉ oteb@bernissart.be.
- Museum van de Iguanodons, ruelle des Médecins, ☎ +33 069 76 66 13, 🌐 www.bernissart.be. Van begin april tot eind september alle dagen open van 10 tot 12 u en van 14 tot 18 u behalve op maandag.

FIETSVERHUUR

- indien je logeert in La Naïade, staan er fietsen ter beschikking. Ook in de plezierhaven van Péruwelz aan het kanaal kun je fietsen huren: info via het Office de Tourisme.

LEKKER ETEN

- Restaurant Auberge du Caudron, 12 place Rombault, F-59163 Condé-sur-l'Escaut, ☎ +33(0)3 27 40 75 71, gesloten op maandag-, dinsdag- en woensdagavond.
- Snack L'Iguane, place de Bernissart 2, 7320 Bernissart, ☎ +33 069 57 86 87, gesloten op maandag.
- Pizzeria La Gondola, rue de Valenciennes 213, 7320 Bernissart, ☎ +33 069 57 52 47, gesloten op maandag.

1. Bon-Secours

OUDE MIJNSPOREN EN INGESLAPEN KANALEN

De uitgedoofde mijnindustrie van de oostelijke Borinage heeft een diepe stempel gedrukt op het Oost-Henegouwse landschap. De vruchtbare grond werd er vroeger grotendeels ingenomen door uitgestrekte mijnsites. Spoorwegen en kanalen waren nodig om al dat zwarte goud naar elders uit te voeren. Met dit industrieel erfgoed maak je uitgebreid kennis vanaf jaagpaden en oude spoorbermen.

AFSTAND 32 km

BEWEGWIJZERING geen

AARD VAN DE WEG De tocht verloopt voor **80% over autovrije paden**, waarvan de helft langs kanalen en de andere helft over oude spoorwegbeddingen.

VERTREKPUNT Het Maison du Parc in Bon-Secours (Péruwelz) ligt in de buurt van de basiliek.

- aanlooproute vanuit B&B La Naïade: langs de boulevard Leopold III naar de basiliek (1 km).
- aanlooproute vanuit Château Aubry (F): afrit 7 nemen op de A23 richting Valenciennes. Deze sluit aan op de E19 richting Bergen. De E19 verlaten aan afrit 22 en daar richting Condé-sur-l'Escaut kiezen. De D935 brengt je via Bon-Secours naar het centrum van Péruwelz (26 km).

Het **Maison du Parc (1)** ligt in een parkgebied dat grenst aan het 'Forêt de Bon-Secours', waarin wandelwegen zijn uitgestippeld. Aan de ingang van het park volg je de eerste kilometers de bordjes van de Route Paysagère tot je op de N505 naar Blaton beland bent. Deze brede weg met apart fietspad loopt langs de rand van het woud.

Aan de overkant vertrekt het kanaal van Aat dat veel noordelijker aansluiting geeft op het Denderkanaal. Links loopt het nieuwe kanaal Nimy-Blaton-Péronnes verder naar Bergen. Maar pal vóór je ligt een schat van een '**ancien canal**' dat opvalt door zijn kleine afmetingen. Op een van de huizen staat te lezen: '**Tabac – épicerie de la marine – vins – liqueurs – charcuterie – articles de ménage**'. Toen het hier nog wemelde van de kolenspitsen, moesten schip-

pers lang wachten aan de sluis en daarvan maakten hun vrouwen dankbaar gebruik om proviand in te slaan, misschien ook wel een fles jenever voor hun schipper. Bij wijze van historisch bezoek ga je het afgedankte kanaal uit 1826 zo'n 2 km volgen. Je kiest voor het verlaten kanaal dat onder een spoorwegbrug doorloopt. Hoewel, lopen is sterk uitgedrukt want je kunt je spiegelen in het rimpelloze wateroppervlak. Op korte afstand van elkaar liggen 5 verweesde

pers lang wachten aan de sluis en daarvan maakten hun vrouwen dankbaar gebruik om proviand in te slaan, misschien ook wel een fles jenever voor hun schipper. Bij wijze van historisch bezoek ga je het afgedankte kanaal uit 1826 zo'n 2 km volgen.

Je kiest voor het verlaten kanaal dat onder een spoorwegbrug doorloopt. Hoewel, lopen is sterk uitgedrukt want je kunt je spiegelen in het rimpelloze wateroppervlak. Op korte afstand van elkaar liggen 5 verweesde

sluizen die getuigen van een ver verleden waarin kleine aken gevuld met steenkool uit Harchies en Bernissart voorbijvoeren.

Bij de laatste sluis lijkt het kanaal zich op te lossen in een wildernis van bossige ruigten en dus draai je rechts de chemin de Préau in maar sla je onmiddellijk links in. Deze breed uitgevallen weg loopt parallel aan het voormalige kanaal. Ook rechts verbergt

een dichte boskant een enorm vijvergebied 'Les Marchais de Bernissart', een beschermd natuurgebied.

Aan het volgende kruispunt zie je al een ander kanaal liggen, maar om er naast te geraken moet je eerst links en dan de volgende straat, rue d'Harchies, rechts inslaan. Aan het **kanaal Condé-Pommereul (3)** volg je het jaagpad naar links.

3 **4** Dit kanaal vormt zuidwaarts een verbinding met de Franse Schelde in Condé-sur-l'Escaut en naar het noor-

den met het Centrumkanaal. Je stevent af op de sluisdeuren van het sas van Pommereul dat een hoogteverschil van 13,5 m overbrugt.

Het is dus eventjes klimmen geblazen; boven draai je eerst mee naar de sluistoren, maar aan het water sla je links in. Even verder geeft dit wachtbekken aansluiting op het kanaal Nimy-Blaton-Péronnes dat je in de richting

van Blaton volgt. Aan de overkant ligt een uitgestrekt bosgebied dat reikt tot Beloeil. In een langzame bocht komt de **spoorwegbrug van Blaton (4)** tevoorschijn.

Net na de spoorwegbrug kun je met de fiets aan de hand naar boven klimmen.

Boven volg je de spoorberm naar rechts. Deze voormalige spoorlijn vervoerde antraciet van de mijn van Bernissart. Op het einde van dit pad staat het station van Bernissart er verwaarloosd bij. Om de route te vervolgen neem je links de rue Lotard. Hier heb je ook de mogelijkheid om twee ommetjes te maken. Het eerste uitstapje brengt je rechts naar 'le lac de Bernissart', ontstaan na het instorten van de mijnondergrond. Je kunt gerust een rondje maken om de waterplas heen. Een tweede ommetje gaat via de rue Lotard die je zo'n 500 m naar links blijft volgen. Je komt in het dorpscentrum van Bernissart waar je het **Museum van de Iguanodons** kunt bezoeken. Misschien kun je een bezoekje combineren met een snack in **L'Iguane** op het dorpsplein. Iguanodonvlees kun je er niet meer

krijgen maar een hamburger met frietjes, een croque-monsieur of een brochette kunnen wel je honger stillen.

Voor het vervolg van de fietstocht kies je op het kruispunt rechts de rue de Valenciennes. Pal op de grens vertrekt links de chemin de Courbois, een wat moeilijk befietsbare weg die je bij een uitgestrekt natuurgebied brengt. Op de T-splitsing met de chemin des Moulineaux nodigt een fiets- en wandelweg je uit in de **Site de Chabaud-Latour**. Je steekt de houten brug over en brede effen weg en openen voor jou een uniek natuurgebied dat ontstond na het onder water lopen van mijngangen. Bij de eerste T-splitsing houd je links aan; eigenlijk moet je gewoon de mijn-schacht in het vizier blijven houden. Op de plaats waar het een eeuw geleden wemelde van de koolputters, werd te hunner ere een **mijnbok (5)** tot monument verheven.

EEN GROENE LONG IN DE BORINAGE

In het begin van de 18de eeuw was het woud van Bon-Secours verdeeld in vier heerlijkheden. Aan de Franse kant: de heer van Condé, de heer van Bailloutin en de heer van Bruffoël, aan Waalse kant: de graaf van Henegouwen. Later kwam het hele woud in handen van de familie de Croy die er het Chateau de l'Ermitage liet bouwen, een klassicistisch jachtpaviljoen omringd door mooie tuinlandschappen. Via nalatenschap ging het woudgebied over naar het Duitse adellijke geslacht Van Arenberg. Na de Eerste Wereldoorlog werd het woud, als tot voor de Duitse nederlaag, gedwongen afgestaan aan de Belgische staat.

In de buurt van de mijnbok is een bezoekersparking aangelegd. Je blijft de geasfalteerde toegangsweg volgen tot het einde van de parkeerplaats. Links begint een fietspad dat min of meer parallel loopt aan de gewone weg. Dit pad werd aangelegd op de vroegere spoor-aftakking die in Vieux-Condé aansloot op de hoofdlijn. Fietspad en weg passeren een mijncité met grauwe huisjes. Daar buigt de verkeersweg rechts af, maar let wel op, want het fietspad loopt rechts bijna onmerkbaar een bos in. Het pad kruist eerst een secundaire verbindingsweg en daarna de D935. Aan de eerstvolgende kruising verlaat je het pad en draai je rechts de rue Antoine Lefebvre in, die in een T uitkomt op de avenue René Beth die voorzien is van een vrijliggend fietspad. Waar in een wegkromming het pad ten einde loopt, duik je rechts in een muuropening en meteen ben je in Le Forêt de Bon-Secours.

Uit de bosdreven die bij deze domeinuitgang samenkomen, kies je bij de Y-splitsing voor de avenue Menu-Bois. Dit asfaltpad loopt in rechte lijn naar het kasteel, maar een hoog ijzeren hek verspert je de weg. Vóór het hek neem je links een klein bospad dat eindigt bij een asfaltweg die je rechts inslaat. Onderweg is er een opening gemaakt in de ringmuur en zo krijg je het **Château de l'Ermitage** in het gezicht.

Daar neem je naast de domeinmuur de weg naar boven. Op de T-splitsing rechts afdraaien. Verderop versmalt het pad dat achter de huizen verder loopt maar uiteindelijk uitkomt in de rue du Cimetière. Die korte straat geeft uit op de rue Saint-Amand die je rechts indraait en die eindigt bij de basiliek van Bon-Secours. Je draait rechts om de basiliek en in de rue Royale herken je de wegwijzer naar het **Maison du Parc (1)**.

2. Péruwelz

GRENSOVERSCHRIJDENDE WATERWEGEN

Het Belgische Péruwelz was in de 19de eeuw samen met Verviers en Eupen een van de rijkste steden van België dankzij een bloeiende textielnijverheid. Daar is nu maar weinig van overgebleven. De Franse stad Condé-sur-l'Escaut, vroeger een 'ville fortifiée', was tot 1970 ook een welvarende stad vanwege de intensieve steenkoolontginning in haar achtertuin. Maar ook zij heeft veel van haar glans verloren. Beide steden liggen aan waterwegen waar nog nauwelijks een vrachtschip passeert. En de verdwenen spoorlijn tussen beide steden is ondertussen opgewaardeerd tot groen fietspad.

AFSTAND 41 km

BEWEGWIJZERING geen

AARD VAN DE WEG Zo'n **95%** van de tocht verloopt over **verkeersvrije paden** waarvan 9 km over een oude spoorwegbedding en 32 km langs kanalen. Het jaagpad langs de Schelde in Frankrijk is meestal een goede grindweg, maar sommige delen zijn van mindere kwaliteit. Dit is ook het geval met het oude spoorwegpad tussen Condé en Péruwelz.

VERTREKPUNT

- aanlooproute vanuit B&B La Naïade: boulevard Leopold III naar Péruwelz-centrum volgen. Naast de kerk de rue des Chauffours volgen tot aan het spoorwegpad (2 km).
- aanlooproute vanuit château Aubry (F): afrit 7 nemen op de A23 richting Valenciennes. Deze sluit aan op de E19 richting Bergen. De E19 verlaten aan afrit 22 en daar richting Condé-sur-l'Escaut kiezen. De D935 brengt je via Bon-Secours naar het centrum van Péruwelz (26 km).

1 2
9 km

Naast de kerk van Péruwelz leidt de rue des Chauffours je na 1 km tot een **oud spoorwegpad (n)** dat de weg kruist. Je draait rechts in. Het pad komt uit op de rue de la Ferté die je rechts indraait. Deze woonstraat eindigt op de spoorlijn die je oversteekt. De hoofdweg buigt dan naar links en verandert in de rue de Jaunay Clan. Bij de rotonde komen enkele straten samen en daar kies je links voor de rue du Boustiau. De eerstvolgende straat links (rue de la Guérison) brengt je naast het **Kanaal Nimy-Blaton-Péronnes**. Dit kanaal is eigenlijk de oos-

telijke verlenging van het 'canal du centre' dat tussen Bergen en Charleroi aangelegd werd. De afstand tussen Nimy, een voorstad van Bergen, en Péronnes aan de Schelde bedraagt ongeveer 40 km. Het kanaal werd plechtig ingewijd op 26 juni 1826. Op het jaagpad is de stilte te snijden. Het kanaal trekt als een mooi gebogen waterlijn door een open landschap waar huizen en dorpen ver te zoeken zijn. Na enkele kilometers schijnt de waterweg zich te splitsen. De smalle kanaalarm rechts is het oude kanaal naar Péronnes dat in 1968 buiten gebruik

werd gesteld. In dat jaar werd het kanaal aangepast voor schepen tot 1350 ton. De verbreding en verdieping ging gepaard met een nieuw tracé dat in rechte lijn naar de Schelde loopt. Daarvoor moesten de ingenieurs de nieuwe bedding wel door een heuvel graven. De waterweg ligt mooi ingesloten tussen zijn hoge oevers en samen met de bosrijke

omgeving kun je als fietser ongestoord dit landschap in je opnemen. In de verte wordt de waterstreep onderbroken door een hoge constructie. Bij het naderen van de **Sluis van Péronnes (2)** word je echter opnieuw in de economische realiteit geworpen. De sluis overbrugt een hoogteverschil van maar liefst 12,5 m in haar aanloop naar de Schelde.

Je steekt de sluisbrug over en daalt links af naar een groot wateroppervlak.

Le Grand Large is een kunstmatig meer van 50 ha aangelegd in het zog van het kanaal. Deze recreatieplas wordt door het ADEPS (= de Waalse tegenhanger van Bloso) gebruikt voor zeilstages, maar ook Tournai Yacht Club heeft er zijn thuisbasis. Ontelbare witte zeilen bewegen als maagdelijke vleugeltjes over de kabbelende watermassa op een achtergrond van diepgroene bossen. De weg komt uit op het **'ancien canal'** dat er onwezenlijk stil bijligt. De smalle sluizen op dit kanaal uit 1826 konden slechts schepen van 300 ton schut-

ten. Sinds de ingebruikname van het nieuwe kanaal in 1968 nemen allerlei waterplanten de plaats in van de 'péniches' en genieten vissers van de rust op zijn bermen.

Bij de groene wipbrug verander je van oever en volg je links de rue du Canal. De volgende brug steek je over en je komt dan uit bij de tweede sluis die de overgang maakt met de Schelde. Onmiddellijk na de sluisbrug daal je rechts af naast het laatste stukje kanaal voor je de Scheldeoever bereikt.

Na de haakse bocht onder de brug ontdek je links nog de resten van een oude Scheldearm. De Schelde is hier omgeturnd tot

een breed kanaal waarop vrachtschepen tot 1350 ton de dienst uitmaken. Na de drukte rond Le Grand Large ben je opnieuw alleen met de natuur die langs de Schelde vooral

ingevuld wordt door canadapopulieren. Luttele meters vóór de **grensovergang (3)** is langs een oude kronkelige Scheldearm een rust- en wandelzone ingericht.

Na de grensovergang heet de eerste verzameling huizen Mortagne-du-Nord, ontstaan rond La Zinguerie Asturienne, een grote zinkraffinagefabriek langs de Schelde. Je steekt de Scheldebrug over en blijft aan de rechterkant om het kanaalpad te bereiken dat je rechts onder de brug volgt. 12 km lang volg je deze gekanaliseerde Schelde door een woest niemandsland. Bij warm weer hangt er een broeierige sfeer rond het water, in de drassige oevergebieden trilt de zonnewarmte boven brandnetels en ruige struiken. Het jaagpad strekt zich kaarsrecht voor je uit en verdwijnt als een dunne streep in de verte. Ogenschijnlijk is hier weinig te beleven, maar vreemd genoeg verveel je je niet, integendeel. Je geraakt na een tijdje in de ban van deze

volmaakte stilte en van de verwildering. Soms schiet een betrapte vogel of een konijn plotseling weg door het hoge gras en een zoemende bij hoor je al van ver. Huizen, boerderijen, straten liggen onwezenlijk veraf en komen slechts als nietige stipjes tevoorschijn. In deze immense 'plaine de l'Escaut' vertrekt hier en daar een wandelpad of veldweg naar de bewoonde wereld. Enig teken van beschaving is Hergnies (F) waarvan de barokke kerktoeren boven het geboomte uitsteekt.

De Scheldeoevers zijn op de meeste plaatsen dichtgegroeid met hoge struiken. Door zijn gering verval stroomt de Schelde tergend traag en dus hebben allerlei planten en struiken de kans gehad om ongestoord uit te groeien. Het wegdek is van wisse-

VAN ZWAR(T)E INDUSTRIE NAAR GROENE RECREATIE

De ontdekking van rijke steenkooladers bracht vanaf 1720 een ware revolutie op gang in Belgisch en Frans Henegouwen. Om grondstoffen en afgewerkte producten doeltreffend te kunnen vervoeren werd de Schelde rechtgetrokken en in de eerste helft van de 19de eeuw werden de Schelde en de Maas kanaalsgewijs met elkaar verbonden. Na het einde van de steenkoolontginning rond 1970, werd het plots stil op de waterwegen. Waar het vroeger knoelde van de spitsen, zie je nog amper een vrachtschip voorbijvaren. Maar gelukkig zijn er nog de jaagpaden, zelfs enkele mijnspoorlijnen werden omgevormd tot fietspad. Hier en der torenen vervallen fabrieken en ingestorte mijngebouwen vaalgruis boven de Scheldevlakten uit. En de ingestorte mijngangen hebben zich mettertijd volgezogen met hemelwater zodat er moerassen en waterplassen ontstonden waar alleen de natuur de baas is.

lende kwaliteit, soms zacht berijdbaar door allerlei plantenresten tussen grindsteen-tjes en soms moet je even zoeken naar een comfortabel spoor.

4 1
8 km

Je moet hier de Schelde oversteken. Eerst fiets je van het jaagpad weg en rijd je de brug over. Naast de hoofdweg kom je op een oud-spoorwegpad terecht in de richting van Condé-sur-l'Escaut (F). Terwijl het verkeer naast je voortraast, fiets jij op een slimme manier rakelings langs de drukte van Condé-sur-l'Escaut (10.000 inwoners) zonder je zorgen te hoeven maken over je veiligheid. Je steekt de oude Scheldeloop over en aan weerszijden verschijnen verweerde resten van een oude stadsversterking. Onder Lodewijk XIV had de beroemde maarschalk Vauban de stad uitgebouwd als '**ville fortifiée**'. Hier kun je eventueel het pad verlaten

Het **einde van het Scheldejaagpad (4)** is in zicht bij een dubbele brug, waarvan de eerste een oude spoorwegbrug is.

om rond te wandelen tussen de 'fortifications' of/en het historische centrum van de stad bezoeken. In het oude stadsdeel kun je ook terecht voor een hapje en een tapje. In de **Auberge du Caudron** kun je zowel Franse als Italiaanse gerechten proeven en vanaf het buitenterras heb je een mooi uitzicht op een oude stadspoort met daarachter de verweerde Vaubanversterkingen.

Waar de avenue Jean Jaurès het pad kruist, moet je een grote open ruimte oversteken. Op dit vroegere stationsplein vertrekt er aan de avenue des Anglais rechts een pad op een vroegere spoorafkapping. Opgelet! Je bent geneigd dit pad in te slaan, maar

FRANSE JAAGPADEN

Ook langs Franse kanalen liggen er jaagpaden maar daar is toch iets eigenaardigs mee aan de hand, want een verkeersbord verbiedt elk verkeer, sauf autorisation! Misschien ben je er niet echt van geschrokken en dat is maar goed ook, want de Franse reglementering op het gebruik van jaagpaden is jaren achter op de dagelijkse praktijk. Franse fietsers lijken zich nauwelijks te storen aan die afstandse reglementering. De oorspronkelijke bedoeling van dit verbod gaat terug op de nood aan vrije doorgang voor de hulpdiensten in geval van een scheepsongeluk. Aan fietsers die nauwelijks een hinder betekenen voor les véhicules d'intervention, is blijkbaar niet gedacht, onterecht zo blijkt.

je moet rechtdoor aanhouden, ook al is het tracé van het oude spoorwegpad aanvankelijk niet duidelijk zichtbaar.

Omringd door een dubbele struikenband fiets je langs straten en wijken van Vieux-Condé. Wanneer de bewoning rond het pad schaarser wordt, vermindert ook de kwaliteit van het fietspad. Slechts weinig fietsers

stoten door tot de Belgische grens en dat merk je. Het grindpad degradeert geleidelijk tot een smal aarden paadje. Maar wanhoop niet, want als je eenmaal de landsgrens over bent, wordt het pad aanzienlijk breder en gaat over in een comfortabele betonbedekking. Tot je de plek herkent waar je aan het **oude spoorwegpad (1)** begon.

9. La Meuse

DE MAASVALLEI

Duizelen langs steile
rotsformaties terwijl
vrachtschepen
bezwaard met vermalen
rots voorbijvaren.

Thon-Samsøn is een van de 23
'plus beaux villages' van Wal-
lonië en ligt als een authen-
tieke parel te blinken in de
Condruzische Ardennen. Maar
ook de Maas vlakbij speelt een
hoofdrol in je fietsbeleving.

Door een geologische breuk in de oertijd stroomt de Maas
tussen Lustin en Hoei voortdurend langs grillige rotsfor-
maties zoals de 'koninklijke' rotsen van Marche-les-Dames
en 'les rochers de Samson'. Maar die hoogtes blijven je niet
insluiten want langs de Samson en de Andenellebeek klim je
heel geleidelijk naar het golvende plateau van de Condroz,
zo'n 130 m boven de Maas.

ÉN EEN VLEUGJE CONDROZ

Onze logiestips: In het centrum van de oude stad Hoi heeft de citadel een bewogen geschiedenis achter de rug. Rond de stad vind je rustig gelegen kasteeltjes zoals **B&B Château de Bonne-Espérance**, een betaalbaar verblijf in een kasteel met een groot park. Iets meer naar het zuiden en op slechts enkele kilometers van de stad Namen sta je in het gezellige **B&B La Maison Couleurs Nature** niet alleen in de volle natuur, maar ook in een van de mooiste dorpen van Wallonië. Fietzers én ruiters zijn hier van harte welkom.

Onze fietstips: Op de korte fietstocht volg je de 'ruisseau d'Andenelle' op de voet. Even buiten Andenelle staat een oude watermolen werkloos naast deze beek. Bij de Moulin de Kevret is het goed toeven terwijl een streepje water naar de grote Maas klatert. En op je tocht langs Namen kun je de dood van koning Albert I gedenken door even halt te houden aan het vervallen kasteel van Brumagne. Van hieruit stak de koning de Maas over naar de 'rochers de Marche-les-Dames', waar hij in 1934 verongelukte.

Geen blauw bloed

B&B CHÂTEAU DE BONNE-ESPÉRANCE

'Noem me alstublieft geen kasteelvrouwe. Ik heb geen blauw bloed en tot een paar jaar geleden werkte ik gewoon als bediende.' Joëlle en Henri Davidts woonden vroeger in een voorstad van Luik. Vooral Henri had behoefte om in een landelijke omgeving te wonen. Hij vond het *Château de Bonne-Espérance* via het internet en kon zijn gezin overtuigen te verhuizen van het levendige Luik naar het provinciale Hoei. Van de ene dag op de andere werden ze kasteelvrouwe en -heer, maar de Davidtsen blijven bescheiden en noemen hun woning liever 'een groot huis'.

Het *château* ligt in Tihange, een deelgemeente van Hoei waar wel meer kasteeltjes te vinden zijn. Welgestelde industriëlen

uit de stad bouwden hier in de 18de en 19de eeuw hun optrekje. Het *Château de Bonne-Espérance* is echter veel ouder en werd al in de 16de eeuw opgetrokken door een rijke Italiaan; het staat op grondvesten die nog vijfhonderd jaar ouder zijn. Het kasteel is genoemd naar de wijk en verwijst waarschijnlijk naar een religieuze overlevering. De familie Davidts kon het pand kopen van de erfgenamen van de laatste bewoners, de familie de Loen d'Enschede.

Henri heeft vier jaar nodig gehad om het kasteel eigenhandig te renoveren en aan te passen aan het comfort van vandaag. 'Sinds de dag dat we het kasteel gekocht hebben, hebben we alle weekends en vakanties gebruikt om hier te werken aan nieuwe elektriciteits- en waterleidingen, de herstelling van vloeren en daken en de heraanleg

B&B Château de Bonne-Espérance, rue Bonne-Espérance 36, 4500 Tihange (Hoei)

☎ 085 31 08 88, 🌐 www.chateau-de-bonne-esperance.be

💰 vanaf 70 euro per nacht per kamer, ontbijt inbegrepen.

van de tuin. Bovendien is het gebouw een beschermd monument, waardoor we strikte normen moesten respecteren.'

Joëlle en Henri zijn terecht trots op het resultaat. Terwijl Henri zijn zelfstandig beroep nu vanuit Hoei uitoefent, heeft Joëlle zich ontpopt als charmante gastvrouw van de drie gastenkamers die ze aanbieden. Ze zijn ruim en ingericht met meubilair dat ze meestal op antiek- of rommelmarkten vonden. De gasten kunnen ook gebruikmaken van de salons die door Joëlle gedecoreerd zijn met warme kleuren en klassieke meubels. De sofa's in de bibliotheek nodigen uit om weg te zakken met een goed boek. Vanuit de grote veranda en de ontbijtkamer heb je een schitterend uitzicht op de grote tuin met vijver. Achter de tuin begint het bos van Tihange, een paradijs voor wandelaars en natuurliefhebbers.

Joëlle en Henri doen er alles aan om hun gasten te laten meegenieten van het mooie kader dat ze gecreëerd hebben in deze historische omgeving. Het *Château de Bonne-Espérance* is een origineel en niet te duur adres voor een paar dagen rust en ontspanning.

Achter de tuin begint
het bos van Tihange,
een paradijs voor
wandelaars en
natuurliefhebbers.

Natuur bij de stad

B&B LA MAISON COULEURS NATURE

Thon-Samson is ooit ontstaan door een omstreden fusie van Thon en Samson. Het waren voor een keer niet de politici die moeilijk deden over het samengaan van de dorpen, maar de twee fanfares die vreesden ook te moeten fuseren. Het gemeentebestuur van het nieuwe Thon-Samson heeft plechtig moeten beloven dat de muziekkorpsen konden blijven bestaan. De plooiën zijn ondertussen gladgestreken en bij gebrek aan muzikanten zijn de meesten nu lid van beide fanfares.

De buitenkant
van het huis
ziet er weer uit zoals
honderd jaar geleden.

In het langgerekte dorp Thon in de Condroz ligt *La Maison Couleurs Nature*. De naam maakt het meteen duidelijk: de eigenaars houden van kleur en natuur. Manuelle en François Defourny woonden tot een paar jaar geleden aan de andere oever van de

Maas. Toen Manuelle haar baan verloor, kon ze haar echtgenoot overtuigen om haar droom te verwezenlijken en met *chambres d'hôte* te beginnen. Ze hadden een heel concreet lijstje met eisen: een oud huis dat betaalbaar was, dicht bij de stad en toch midden in de natuur. In Thon vonden ze een vervallen boerderij en Manuelle wist dat het hier moest gebeuren. Het kostte wat discussie om ook onze kinderen te overtuigen. Zij zagen enkel de vervallen en vieze stallen.

Samen met een architect hebben de Defourny's het gebouw gerestaureerd met respect voor de omgeving. Ze gebruikten de typische grijze kalksteen van de streek. De buitenkant van het huis ziet er nu weer uit zoals honderd jaar terug. De gastenkamers bevinden zich in de grote schuur die hoog genoeg was om er een etage in te bouwen.

La Maison Couleurs Nature, rue de Try 13, 5300 Thon-Samson

☎ 081 21 06 37, 🌐 www.thon-samson.be

💶 60 euro per nacht per kamer, ontbijt inbegrepen.

De benedenverdieping doet dienst als gemeenschappelijke ruimte voor het ontbijt en het avondmaal. De natuurstenen muren, de subtiele verlichting en het hedendaags meubilair zorgen voor een gezellige sfeer. Door het grote raam genieten de gasten van een weids uitzicht over de vallei van de Samson. Op de eerste verdieping bevinden zich vijf fraaie gastenkamers, alle met moderne badkamer. De combinatie van de originele robuuste muren met zachte pasteltinten zorgt voor een intieme sfeer.

Omdat Manuelle en François de streek heel goed kennen en grote natuurliefhebbers zijn, hebben ze parcours uitgestippeld voor wandelaars en mountainbikers. 's Avonds staat Manuelle graag in de keuken om de table d'hôte te bereiden, terwijl François liever een goede fles ontkurkt en met de gasten keuvelt, ook in het Nederlands. Tijdens het diner ontstaat altijd een heel ontspannen sfeer tussen de gasten die waarderen dat ze niet meer naar buiten hoeven en dus een glaasje meer kunnen drinken.

Ondanks de nabijheid van de stad Namen is *La Maison Couleurs Nature* puur genieten van de natuur, de gastvrijheid, het lekkere eten en de rust. Die wordt enkel verstoord als een van de fanfares uitgaat.

Thon - Hoei praktisch

Anders dan op Vlaamse jaagpaden zijn er langs de Maas weinig of geen horecazaken te vinden, behalve in de buurt van steden zoals Jambes, Namen, Andenne en Hoei. Ook op het Condrozplateau kun je in de verstilte dorpjes nauwelijks terecht voor een hapje of een drankje.

Je volgt in totaal zo'n 30 km jaagpad langs de Maas dat (slechts mondjesmaat) bewegwijzerd is met Ravel-bordjes.

HOE KOM JE ER?

MET DE AUTO Thon-Samson ligt aan de N90 die Namen met Luik verbindt. Net achter het viaduct van Beez de E411 verlaten via afrit 15 en aansluiten op de N90. Om Hoei te bereiken neem je het best afrit 6 of 7.

MET DE TREIN Vanuit Namen de verbinding naar Luik kiezen en in Namêche afstappen. Een brug over de Maas brengt je in Thon-Samson. Ook Hoei heeft een station op dezelfde lijn.

KAARTMATERIAAL

NGI-kaart nr. 47 en 48, schaal 1:50.000. Ravelfietsbrochures nr 1 en 2, ook te bestellen op met.wallonie.be/opencms/opencms/fr/ravel.

INFORMATIE

- Maison du Tourisme de Huy, quai de Namur 1, Huy, ☎ 085 21 29 15, ✉ mthuy@pays-de-huy.be.
- Les plus beaux villages de la Wallonie, rue Haute 7, 5332 Crupet, ☎ 083 65 72 40, www.beauvillages.be.
- Maison du Tourisme du Pays de Namur, square Leopold 5000, Namur, ☎ 081 24 64 49, www.pays-de-namur.be.
- Office du Tourisme de la Ville d'Andenne, place des Tilleuls 48, 5300 Andenne, ☎ 085 84 96 40, www.andenne.be.

FIETSVERHUUR

- Bill's Bikes Evasion, chemin du Grand Ry 107, 5100 Wépion, ☎ 081 47 05 10 of 0497 21 93 52.

LEKKER ETEN

- Pizzeria Venezia, rue Saint-Léger 8, 5170 Lustin, ☎ 081 41 30 15, open van 11.30 tot 14.30 u en van 18 tot 22 u, gesloten op dinsdag.
- Le Moulin de Kevret, rue de Hailot 153, 5300 Andenne, ☎ 085 84 49 33, www.moulindekevret.be.

1. Hoei

LANGS DE ANDENELLE, DE MAAS EN DE HOYOUX

Sinds 1818 waakt een versterkte vesting over de Maas en de stad Hoei, waarvan het historisch centrum erg wandelvriendelijk ingericht is. Hoewel het fort van Hoei vlak naast de Maas omhoogtorent, wijken verderop de heuvels van de Condruzische Ardennen ver terug. Ook wegen, woningen en steengroeven liggen buiten gehoorsafstand; je hoort alleen het water klotsen. In Andenelle, een randdorp van Andenne, ruil je de Maas met de Andenellebeek die je tegen een schilderachtige achtergrond stroomopwaarts volgt. Je wordt rijkelijk beloond met je klimwerk, want boven spreidt de Condroz zich kilometerslang open voor je uit. Met als enig dorpje Solières en zijn 'ancienne abbaye'.

AFSTAND 30 km

BEWEGWIJZERING Ravelwegwijzers langs de Maas.

AARD VAN DE WEG Zo'n 11 km fiets je **verkeersvrij** langs de Maas. Daarna stijg je 6 km van 70 naar 210 m met een gemiddelde hellingsgraad van 2,3%.

VERTREKPUNT De Koning Boudewijnbrug over de Maas in Hoei.

- aanlooproute vanuit La Maison Couleurs Nature (Thon): vanaf de Maas in Samson de Ngo volgen tot Hoei (22 km).
- aanlooproute vanuit Château de Bonne-Esperance (Hoei): afdalen naar Hoei-centrum (2 km).

Net vóór de **Pont Roi-Baudouin (1)** sla je de Ngo richting Namen in. Vóór je echt van start gaat, loont het de moeite om in het Hospice d'Oultremont binnen te gaan. Dat 16de-eeuwse gebouw leunt tegen het fort van Hoei aan en daar is de toeristische dienst van de stad en de streek gevestigd. De Ngo is een drukke verbindingsweg langs de Maas en zowat 1 km moet je intensief verkeer naast je dulden. Je kunt voor je veiligheid wel gebruikmaken van een smalle tegel- of kasseistrook. Na 1 km ben je verlost van de auto's en sla je rechts de rue Nicolas Jadot in die verderop uitloopt op het jaagpad langs de Maas. Aan de overkant verschijnt de **Sucrerie de Wanze**, een grote industriële suikerraffinaderij die de suikerbieten van Luiks Haspengouw verwerkt tot keukenklare suiker-

producten. In hetzelfde perspectief overspant sinds 1987 de **Pont Père Pire** de Maasstroom. De dominicaan Père Pire ontving in 1958 de Nobelprijs voor de Vrede voor zijn project van de Vredeseilanden. Hij trad op z'n 18de in het klooster van La Sarte te Hoei. Met deze brug werden zijn naam en werk vereeuwigd. Het jaagpad wordt de volgende kilometers ondergedompeld in grote stilte én in overdadig groen terwijl aan de overkant auto's en treinen voorbijrijden.

Les Îles de Bourie is een met groen overdekt eiland waar duizenden (water)vogels komen broeden of overwinteren. Het is een uniek natuurgebied, want geen mens zet er voet aan wal, al was dat vroeger anders. In Andenelle aan de brede quai de Brouckère de **Maas verlaten (2)** en de rue des Pipiers inslaan.

Aan de verkeerslichten oversteken en bij de Y-splitsing naast de kerk van Andenelle de rue de Moulin volgen. Kort daarna kies je rechts de rue de Haillot en daar

verschijnt de eerste wegwijzer van de route **Guerre des Vaches**.

Buiten het dorpscentrum komt le Ruisseau d'Andenelle je gezelschap houden. Terwijl je

nu eens dalend dan weer stijgend geleidelijk naar het plateau van de Condroz trapt, zie je met de kilometer het beekje kleiner worden. Onderweg staat een oude watermolen uit 1420, **Le Moulin de Kevret**, al jaren werkloos naast de beek. De molen is ingericht als B&B maar ook als restaurant, een ideale omgeving om er wat te eten.

Bij de afslag naar Solières ben je al 130 m de hoogte ingegaan. Daar volg je verder de route Guerre des Vaches. Je fietst hoogverheven in Condrozgebied en de bossen maken plaats voor vruchtbare akkers die als een eindeloze golfplaat aan de horizon vervagen. Het volgende trosje huizen is **Saint-Mort (3)**, genoemd naar de kapel waar de Condru-

zische heilige Mort vereerd wordt. Je kunt zo binnenstappen in de grote kapel waar altijd kaarsjes branden. Een legende vertelt het verhaal van een moeder die met haar doodgeboren kind naar de H. Maagd van La Vignette in Hoei trok. Maria zag het grote verdriet van de moeder en blies het kind nieuw leven in; de jongen kreeg Mort als doopnaam. Na zijn jeugd leefde deze Mort als een kluizenaar in de bossen van Coutisse. Eerder bij toeval werd hij vermoord door bandieten en op die plaats bouwden de dorpsbewoners in 1621 een kapel te zijner ere. En nog altijd komen zwangere vrouwen naar dit gehucht om er te bidden voor een voorspoedige bevalling.

3 4
8 km
Aan de kapel rechtdoor aanhouden. Voor je in Solières komt, passeer je twee hoge zendmasten en een

watertoren. Ter hoogte hiervan ligt Le Château Vert, een instelling voor mentaal gehandicapten. Maar het parkachtige domein

OROLOG VOEREN OM EEN KOE

In 1273 had een boer uit Jallet, een deelgemeente van Andenne, een koe gestolen van een rijke boer uit Ciney. Hij probeerde het beest te verkopen op de markt van Andenne, maar hij werd door iemand van Ciney ontmaskerd en meteen opgehangen, ook al toonde hij groot berouw. Maar de graaf van Namen van wie de boer een lijfeigene was, ontstak in woede en ontketende een heuse oorlog tegen de prins-bisschop van Luik. Twee jaar lang vochten de twee heren hun 'guerre des vaches' uit tot zij door tussenkomst van de Franse koning Philippe, bijgenaamd 'de Stoute', gestopt werden. Is dit verhaal echt gebeurd of is het maar een legende, wie zal het zeggen?

is vooral interessant vanwege de voormalige **abdij van Solières** die volop gerestaureerd wordt. In 1229 werd hier een abdij voor cisterciënzerinnen gebouwd. Het indrukwekkende geheel van gebouwen werd pas in 1984 beschermd.

De rue de Perwez eindigt in een T-splitsing. Je daalt rechts af, steekt de Ruisseau de Solières over en weer klimmend sta je opeens voor een monumentale middeleeuwse hoe-

ve: **La Cense de Solières**. Deze goedbewaarde herenhoeve dateert oorspronkelijk uit 1362 en wordt momenteel gerestaureerd met de financiële hulp van het Waalse Gewest. Je volgt de rue de Ruisseau die in een haakse bocht verandert in rue Wawehaye, die je opklimt naar de aansluiting met de N658. Vanaf dit punt moet je alleen maar dalen. Je draait links de weg op. In het verlengde staat in de verte het witte **kasteel van Frélon (4)**.

Vóór het kasteeldomein volg je rechts de wegwijzer naar Marchin. De eerste straat links (rustbanken) sla je in en je houdt rechtdoor aan. Je duikt een bos in, maar je tuimelt bijna halsoverkop naar beneden. Hard de remmen aanknippen is zeker geen overbodige luxe bij deze erg steile helling die eindigt op de N641 die links naar Hoei loopt. Deze drukke weg hoeft je gelukkig maar zo'n 500 m te volgen. Eenmaal onder de spoorwegbrug door verlaat je de hoofdweg en steek je via de Pont de Chinnet de Hoyoux over. Het korte straatje eindigt in een T-splitsing waar je links de rue Sainte-Catherine indraait. Langs vergane industriegebouwen en grauwe arbeiders-

huisjes fiets je richting centrum. Je slaat links de rue de Trois Ponts in waar een groot ziekenhuis staat. Dan rechts de rue Saint-Mort, Porte des Maillets, inslaan die naast de Hoyoux en parallel aan de grote invalsweg loopt. Alleen nog de N66 oversteken en je bent in het historisch centrum van Hoei. De Grote Markt is verkeersvrij en afgeboord met mooie patriciërshuizen. In het midden staat **La Bassinia**, een mooi gesmede fontein. Daartegenover pronkt het stadhuis uit 1766. Maar ook in de omliggende straten word je omringd door 'des anciennes demeures'. Als je op het einde van de Grote Markt links neemt, herken je de **Pont Roi-Baudouin (1)**.

2. Thon-Samson

LANGS DE SAMSON EN DE MAAS

In het kleine Samsongehucht mondt de gelijknamige beek uit in de Maas, maar eerst probeer je de Samsonbeek door een bosrijke omgeving te volgen naar zijn brongebied, zo'n 130 m hoger dan de Maas. Boven op de Condrozhoogte moeten je ogen weer wennen aan de verre, open ruimten. In Lustin sluit de Maas je in haar armen en beleef je de grootsheid van een trage stroom. Ter hoogte van Namen maakt ze een haakse bocht en vanuit deze okselholte kun je rustig elke havenactiviteit gadeslaan. Eenmaal Namen achter de rug ben je weer alleen met het breed stromende water, een bevreemdende maar tegelijk prettige ervaring.

AFSTAND 44 km

BEWEGWIJZERING Het jaagpad langs de Maas is (erg zuinig) bewegwijzerd met Ravel-bordjes.

AARD VAN DE WEG De eerste 12 km stijg je heel langzaam van 80 m (Maasvallei) tot 210 m (Condrozplateau), een klim van gemiddeld 1,5%. Bijna **50%** van de tocht fiets je **autovrij** op het jaagpad langs de Maas.

VERTREKPUNT In het centrum van Samson, een gehucht van Thon aan de Maas. Aan de afslag naar Thon-Bonneville is er parkeerplaats bij een supermarkt.

- aanlooproute vanuit La Maison Couleurs Nature (Thon): de rue de Thon en de ruelle Moireresse afdalen naar Samson (1 km).
- aanlooproute vanuit Château de Bonne-Esperance (Hoei): in Hoei-centrum vóór de Maas-brug links de Ngo richting Namen nemen (24 km).

LE ROCHER DU ROI ALBERT

Op de steile rotswand van Marche-les-Dames maakte op 17 februari 1934 Albert I een dodelijke val. Telkens als de koning naar de Maasvallei kwam om zijn geliefde bergsport te beoefenen, logeerde hij in het Château de Brumagne. Dit buitenverblijf uit 1738 was eigendom van graaf Edmond Carton de Wiart (1876-1959). Die bewuste 17de februari zette de plaatselijke veerman, Arsène Targez, in de loop van de voormiddag de koning over. De veerman heeft overigens nooit geweten dat hij de koning der Belgen naar de klimrotsen roeide; hij dacht dat hij 'un professeur d'université' was. Het buitenverblijf en de tuin van het kasteel liggen er nu verwaarloosd en vervallen bij. Alleen een arduinen blaasem met de leuze 'Ni fiel ni miel' herinnert nog aan het 'heerlijk' domein waar koning Albert I zo vaak te gast was.

Vanuit het kleine gehucht **Samson (h)** volg je de N942 in de richting van Gesves. Het loont zeker de moeite even achterom te kijken naar een bijzondere rotsformatie: **les rochers de Samson**, tussen de Maas en het gehucht in. Na de woonhuizen kom je in een weelderig groene bosomgeving terecht. Het schilderachtige van deze vallei komt vooral goed tot ontplooiing door de onverwachte afwisseling tussen donkergroene gedeelten en open weideplekken.

Het restaurant **Au Moulin** met chambres d'hôte, was vroeger een kasteel met watermolen gelegen op een idyllische plek aan de kabbelende rivier.

Aan de afslag naar Haltinne staan autobus- en personenwagens. Samen met het bordje '**Les Grottes de Goyet**' denk je automatisch aan een interessante bezienswaardigheid en het is er inderdaad een! In de grotten van Mozet leefden in de prehistorie generaties lang neanderthalers en later cromagnonmensen; archeologen hebben hier tonnen beenderen naar buiten gesleept. Met poppen en lichteffecten wil men in deze

holen een getrouw beeld oproepen van het dagelijkse leven in deze prehistorische grotten. Onmiddellijk na het kruispunt staat er nog een oude watermolen op de rivier: Le Moulin des Anglais. Ondertussen heb je al door dat de weg niet bij machte is de kleinste kronkelingen van de Samson te volgen. Aan de talrijke bruggetjes glinstert het zuivere water tussen de rotsen. Na een bocht verdwijnt de Samson tussen de weiden en stijgt de weg lichtjes naar het **kasteel van Faulx**. Zijn talrijke slanke torentjes geven het een romantisch cachet. In zijn huidige vorm dateert het van rond 1870; het werd toen grondig verbouwd en opgeknapt. Tegenover het kasteel met park ligt Faulx-les-Tombes, ingesloten door brede bosgebieden. Dicht bij de weg zie je al op een achtergrond van groene bossen een uitgebreid gebouwencomplex liggen, bekroond door een monumentale poort, hét uithangbord voor welvarende hoeven uit de 18de eeuw. De hoevegebouwen lagen naast de **cisterciënzerabdij Grand Pré**. Dit voormalige klooster had zijn eigen watermolen, aangedreven

door de Samson. Achteraan op het domein ligt een immense tuin met vijver, maar je mag er niet in. Als je aanbelt en er is iemand aanwezig, kun je tegen een kleine betaling de tuinen bezoeken. Links ligt Le Bois de Gesves en aan de rechterkant van de weg Le

Bois de Grand Pré, een natuureservaat van 340 ha dat naast prachtige beuken ook uitzonderlijk dikke eiken telt. De Samson is ondertussen opnieuw dichterbij gekomen en je blijft haar op de voet volgen tot de **afslag naar Courrière (2)**.

Nu volgt een moeilijke klim van 1 km, maar gelukkig is dit je laatste piekinspanning van deze fietsdag. Je bent nu aanbeland in de Condroz, een vruchtbare landbouwstreek die je op een panoramische manier met je ogen kunt afschuimen. Alleen

de lagergelegen bosgebieden rechts herinneren je nog aan de Maasvallei.

Aan de N4 kies je links voor Assesse-centre maar op de T-splitsing draai je rechts en rijd je naar Maillen. Voorbij de kerk volg je de wegwijzer naar Lustin, waar je naar de kerk

toe fietst. In de schaduw van de kerk vind je eindelijk een restaurant om je honger te stillen. Pizzeria Venezia is een eenvoudig eethuis in de schaduw van de dorpskerk van Lustin

aan een rustgevend pleintje. Tegenover de pizzeria sla je de rue Neuville in. Er wacht je een steile afdaling van 22% die je in razende vaart bij de **Maas (3)** brengt.

Je slaat rechts de N947 in en 1 km verder klim je over de Maasbrug. Aan de overkant houd je uiterst rechts en draai je de eerste straat rechts in (rue du Barrage). Je komt uit aan de sluis van Tailfer die met z'n 100 m lengte schepen tot 1350 ton kan schutten. De Maas stroomt hier 120 m breed voorbij. Even verder kun je door de boemenkant een langgerekte vijver onderscheiden. Deze afgesneden Maasarm doet nu dienst als paaiplaats voor de vissen. Tussen de waterarm en de Maas kunnen de vissen via een kunstmatige pijp heen en weer zwemmen. In Wépion is het jaagpad ingericht als een wandelpromenade voor zijn inwoners die er

hun hond uitlaten. Maar het dorp is vooral bekend om zijn aardbeien die hier massaal gekweekt worden en die van mei tot juli tot op de Maasoevers aan de man gebracht worden. Het Île de Dave is 's lands grootste eiland (1 km lang en 200 m breed). Op dit dichtbebost eiland hebben watvogels het rijk voor zich alleen. En enkele kilometers verder ontdek je nog een natuureiland in de stroom: Île Va-s'ti Frotte, een waar toevluchtsoord voor reigers, eenden en zwanen die er zich onbeperkt kunnen vermenigvuldigen. Stilaan komen Namen en zijn stadsdrukte dichterbij en dus wordt het tijd om een rustiger oever op te zoeken. Je steekt over bij de **sluis van La Plante (4)**.

Niet alleen de sluis steek je over, je wandelt over de stuwinstallatie die het

debiet van de Maas regelt. Als een ervaren sasmeester heb je aandacht voor de opge-

trokken 'schotbalken' en overschouw je de breed stromende Maas, in de verte geflankeerd door de versterkte citadel van Namen. Aan de overkant ligt Jambes en daar volg je links de oever langs een gewone straat.

De Maas maakt dan een langzame bocht van 90°, ontvangt het water van de Sambre en stroomt verder oostwaarts naar Luik. Aangemeerde vrachtschepen en overslaginstallaties ademen de sfeer van een drukke handelshaven. Aan de overkant staan **'Les Moulins de Beez'**, industriële graanmolens uit 1889, in een strakke militaire opbouw. De molens bleven in bedrijf tot 1984, daarna kocht het Waalse Gewest het complex op om er na een grondige restauratie zijn archieven in onder te brengen.

Pas na het hemelhoge viaduct van Beez (E411 Brussel-Luxemburg) keert de rust rond de Maasoevers weer. Hoewel, het jaagpad geraakt dan een tijdje geprangd tussen de Maas en de Ngo, maar omdat je lager fietst dan de weg is de hinder beperkt.

De Maas schuurt aan de overkant tegen een steile rotsformatie die haar naar rechts doet afbuigen. De rotsen horen bij het gehucht Marche-les-Dames.

Uit het piepkleine gehucht van Marche-les-Dames steken het kasteeltje en de dorpskerk boven de oever uit. De weinige huizen liggen ingeklemd tussen de rotsen.

Na de Maasbocht krijg je de brug van Namêche in het oog. Net vóór de brug zie je hoe de kleine Samson in de grote Maas uitmondt. Hier verlaat je definitief de Maasoever en naast de bijrivier ga je enkele meters te voet langs een graspaadje en kom je op een grote verkeersweg uit. Deze Ngo verbindt Namen met Luik. Je steekt hem voorzichtig over en volgt een smalle asfaltweg (verkeersbord max 8 T) naast de Samson die je in het gelijknamige gehucht brengt. Waar de weg doodloopt, steek je de rivier over en zo kom je na dit korte, rustige ommetje in het bescheiden centrum van **Samson (1)**.

DE LEGENDE VAN FREYA

De reus Niord, heerser over waters en winden, was gehuwd met Skada, die baas was over bossen en rotsen. Ze kregen twee kinderen, Freyr en Freya. Deze laatste was gedoopt om te heersen over de nacht en donkere spelonken. Toch droomde zij van heider, licht en mooie spiegelingen. Na honderd jaar kreeg zij van haar broer, die het licht en het geluk bezat, een betoverd zwaard waarmee zij wilde dieren en natuurrampen kon bedwingen. Met de hulp van Gullimborste, een reuzeneverzwijn, reisde ze naar het land van het licht en ze kwam terecht op de Maasoever. Door het zonlicht werd haar gezicht, dat zij nooit mocht aanschouwen, weerspiegeld in het water, omgeven door een gouden stralenkrans. Met haar zwaard sneed zij haar beeltenis uit het water. Het beeld was een spiegel geworden. De kracht van de spiegel was zo groot dat zij op slag verlost werd van haar donkere verdoemenis.

10. La botte

DE LAARS

In het gebied Sambre-et-Meuse vormt Henegouwen een smalle strook in de vorm van een laars (*botte*). Dit vruchtbare land is de westelijke voortzetting van de Condroz. In een heuvelgebied tot 200 m liggen akkerlanden, bosgebieden en grasgroene weiden in een mooi contrast met elkaar. Enkele grote *ruisseaux* monden er uit in het Samberkanaal. De loop van La Tûre en La Hantes probeer je te volgen in de kleine fietstocht. Met de derde rivier, L'Eau d'Heure, maak je ken-

nis in een ongewone vorm. Op zijn bovenloop werd immers een enorm stuwmerencomplex aangelegd waarrond je zorgeloos kunt fietsen.

Toeren rond weidse
stuwmeren en schilder-
achtige zijbeekjes van
de Samber ontdekken.

du Hainaut

VAN HENEGOUWEN

Onze logiestips: Rond de meren van de Eau d'Heure is bijna geen bebouwing te bespeuren en dat maakt het fietsen nog aantrekkelijker. De gekozen verblijfsadressen liggen daarom iets verder. In het **Domaine de la Carrauterie** mag je rustig gelegen gastenkamers verwachten waar een gezellig verblijf gecombineerd wordt met wellness. **Le Prieuré Saint-Géry** ligt verscholen in een klein dorp, maar staat garant voor pure gastronomische verwennerij door een beloftevolle jonge chef.

Onze fietstips: Tijdens de kleine fietstocht volg je La Tûre tot in het Franse Cousoleire waar een juweeltje van een muziekkiosk op het marktplein pronkt. Maar ook het antieke dorpscentrum van het Henegouwse Merbes-le-Château bezit een rijk bouwkundig erfgoed en oogt bovendien bijzonder charmant door zijn ligging op een flank van de Samber. Aan de stuwmeren van L'Eau d'Heure kun je de fiets even aan de kant laten om je naar de hoge uitkijktoren te laten gidsen. Daar wacht je een adembenemend uitzicht.

De omweg waard

LE PRIEURÉ SAINT-GÉRY

'Wie om 12 uur aankomt in Beaumont, wordt om 13 uur opgehangen.' Die onheilspellende uitspraak geldt gelukkig niet voor de deelgemeente Solre-Saint-Géry. Wie hier 's middags aankomt, is wellicht op weg naar een lekkere lunch in de *Prieuré Saint-Géry*.

Volgens een van de vele legendes over keizer Karel werd de vorst in de bossen rond Beaumont overvallen door drie Franse handelsreizigers die op weg waren naar de jaarmarkt en niet wisten met wie ze te doen hadden. Toen de reizigers met hun slachtoffer rond de middag in Beaumont aankwamen, duurde het niet lang voordat de keizer bevrijd was. Een uur later werden de overvallers al opgeknoopt.

De tijden zijn veranderd. In Beaumont wordt **niemand meer** gehangen en in de bossen rond het stadje tref je vooral fietsers en wandelaars aan. Solre-Saint-Géry is een klein en afgelegen landelijk dorp dat nu deel uitmaakt van Beaumont. De jonge sterrenchef Vincent Gardinal heeft er jaren geleden een vervallen priorij opgekocht om ze te verbouwen tot charmehotel met kwaliteitsrestaurant. Het gebouw dateert uit de 17de eeuw en ligt vlak bij het riviertje de Hantes.

Vincent Gardinal besteedt niet alleen veel aandacht aan zijn inventieve gerechten, ook de inrichting van de kamers en het restaurant kregen alle aandacht. De met klimop begroeide gevel verbergt een moderne *hostellerie* die gebouwd is rond een charmante binnenplaats.

Gardinals talent wordt vooral aan tafel zichtbaar, waar klassieke gastronomie opgefrist wordt met doordachte creativiteit.

De zes idyllische kamers liggen op de eerste verdieping en zijn met alle moderne comfort uitgerust. Elke kamer is anders ingericht

Le Prieuré Saint-Géry, rue Lambot 9, 6500 Solre-Saint-Géry (Beaumont)

☎ 071 58 97 00, 🌐 www.prieurestgery.be

💰 vanaf 75 euro per nacht per kamer, ontbijt inbegrepen. Gastronomische arrangementen.

met veel aandacht voor het kleinste detail. In de decoratie werd gekozen voor een moderne landelijke stijl: ruwe bakstenen muren wisselen af met warme kleuren, grote comfortabele bedden staan naast heden-
daags en antiek meubilair.

Deze stijl wordt doorgetrokken in het restaurant, zodat het karakter van het gebouw behouden blijft, maar tegelijkertijd duidelijk wordt dat hier jong talent aan het werk is. Dat talent wordt vooral aan tafel zichtbaar, waar klassieke gastronomie gepaard gaat met doordachte creativiteit. Het resultaat is topkwaliteit die door foodies geapprecieerd wordt.

Solre-Saint-Géry ligt niet onmiddellijk naast de meren van de Fau d'Heure, maar de locatie, het bijzondere kader en de overheerlijke gerechten zijn de extra kilometers meer dan waard.

Innerlijke rust

B&B DOMAINE DE LA CARRAUTERIE

Alleen al voor een paar dagen rust in een natuurlijke omgeving zou je naar het *Domaine de la Carrauterie* in Sautin in Henegouwen kunnen reizen, maar het wordt nog leuker als je gebruikmaakt van de originele wellnessarrangementen.

Françoise Godart had zich haar beroepsleven anders voorgesteld. Ze studeerde verpleegkunde en volgde daarna nog cursussen om te kunnen solliciteren naar een leidinggevende functie in het ziekenhuis waar ze werkte. Door rationalisering en fusies werd haar baan echter geschrapt en werd ze werkloos. Stilzitten ligt niet in de aard van Françoise en in afwachting van een nieuwe

job richtte ze een gastenkamer in op het grote domein waar ze met haar drie kinderen woonde. 'De inrichting van woningen was altijd al mijn hobby geweest en de eerste kamer was puur tijdverdrijf. Omdat er al vlug vraag was naar meer gastenkamers, begon ik ook de andere ruimten in het huis geschikt te maken voor gasten. Ik moest niet meer naar een nieuwe baan zoeken.'

Ondertussen biedt Françoise al vele jaren gastenkamers aan en daar heeft ze nog geen moment spijt van gehad. De kamers zijn inmiddels al een paar keer heringericht, want ze heeft steeds weer nieuwe ideeën om haar gasten te verwennen.

Domaine de la Carrauterie, rue de la Station 11b, 6470 Sautin

☎ 060 45 53 52, 🌐 www.carrauterie.be

💰 vanaf 90 euro per kamer, inclusief ontbijt, Wellnessarrangementen.

Het *Domaine de la Carrauterie* bestaat uit twee huizen die in de 18de eeuw gebouwd werden voor een klompenmaker, en een atelier waar tegels gemaakt werden. Van die vroegere functies is niets meer te bespeuren: een huis doet dienst als privéwoning, in het andere zijn vijf gastenkamers in pure Laura Ashley-stijl ingericht.

Lang voor wellness een modetrend werd, begon Françoise zich te verdiepen in lichaamsverzorging, massages en innerlijke gezondheidszorg. Ze volgde cursussen en bezocht verschillende wellnesscentra alvorens haar eigen concept vorm te geven. Ze wil betaalbare arrangementen aanbieden in een persoonlijke en rustige omgeving.

De verzorgingen zijn steeds voor twee personen bedoeld, zodat een echtpaar of vriendenstel samen kan genieten van weldoende massages, lichaamsreinigingen of de sauna. Verwacht geen hoogtechnische apparatuur, wel persoonlijke professionele aandacht. De behandelingen gebeuren in houten chalets in de tuin en elk chalet is anders ingericht. De warme kleuren, de Marokkaanse lampjes en de Indiase achtergrondmuziek zijn extra rustgevende elementen. Het zwembad is enkel tijdens de zomermaanden open, maar de verwarmde openluchtjacuzzi blijft het hele jaar toegankelijk. Terwijl de gasten daar van een glas champagne genieten, worden hun badjassen en handdoeken warm gehouden, zodat ze zelfs bij vriesweer niet bang moeten zijn voor de korte afstand naar het salon met de open haard.

Françoise biedt al vele jaren gastenkamers aan en daar heeft ze nog geen moment spijt van gehad.

Merbes-le-Château - Walcourt praktisch

Aan de Samber is alleen Merbes-le-Château voorzien van winkels. In Frankrijk is Cousolre een aangename plaats om even halt te houden. Het stuwmerencomplex in de buurt van Walcourt is op korte tijd uitgegroeid tot een toeristische attractiepool waar niet alleen watersporters maar ook fietsers worden verwend.

HOE KOM JE ER?

MET DE AUTO De Laars van Henegouwen bereik je vanuit Vlaanderen het snelst via autowegen naar de ring rond Charleroi. In Solre-St-Géry kom je door op de R3 rond Charleroi afrit 5 te nemen en vervolgens de N53 naar Beaumont te volgen. Sautin bereik je door vanuit Charleroi eerst naar Beaumont (N53) te rijden en vervolgens richting Chimay (N53) aan te houden.

MET DE TREIN Walcourt ligt op de spoorlijn Charleroi - Philippeville. Sautin heeft geen treinstation.

KAARTMATERIAAL

NGI-kaarten nrs. 57 Chimay en 52 Thuin, schaal 1:50.000. Fiets- en wandelkaart van het NGI Meren van Eau d'Heure, schaal 1:25.000.

INFORMATIE

- Maison du Tourisme Val de Sambre et de Thudinie, place Albert I 2, 6530 Thuin, ☎ 071 59 54 54, www.opt.be.
- Office du Tourisme de Merbes-le-Château Ecluse de La Buissière, rue Jean Jaurès 9, 6567 Labuissière, ☎ 071 55 48 66, www.merbes-le-chateau.be.
- Office de tourisme du Nord-Est Avesnois, 153 place Charles de Gaulle, F-59149 Cousolre, ☎ 03 27 39 49 25, <http://ot.cousolre.free.fr>.
- Onthaalcentrum van La Plate Taille, 6440 Boussu-lez-Walcourt, ☎ 071 50 92 92, www.lacsdeleaudheure.com.

FIETSVERHUUR

- Le Clicotiat, lacs de l'Eau d'Heure, Boussu-lez-Walcourt, ☎ 071 60 92 92, www.lacsdeleaudheure.com.

LEKKER ETEN

- Le Relais de Falemprie gelegen aan het gelijknamige stuwmeer (rondrit 2), ☎ 071 50 69 55, geen sluitingsdag, www.lacsdeleaudheure.com.
- Au Bon Accueil, grand Place 36, 6567 Merbes-le-Château, ☎ 071 55 32 89, gesloten op woensdag en zaterdagmiddag.
- Café-Brasserie Le père Mathieu, place du Général de Gaulle 167, F-59149 Cousolre (F), ☎ +33 (0)3 27 63 21 10, geen sluitingsdag.

1. Merbes-le-Château

TOEREN LANGS DE SAMBER EN DE TÛRE

La Thudinie is de Henegouwse regio waar de Samber vanuit Noord-Frankrijk Wallonië binnenstroomt. De streek is genoemd naar Thuin, de grootste stad aan haar oevers. In deze landbouwstreek worden volop 'rijke' gewassen geteeld zoals bieten en tarwe en dat is onderweg goed te merken aan enkele grote hoevecomplexen. Ook de scheepvaart op de Samber bracht in een ver verleden een grote economische welvaart met zich, maar sinds het wegwijnen van de steenkool- en metaalnijverheid in het nabijgelegen Bergen liggen de sluizen er werkeloos bij. Je maakt ook eventjes kennis met de Franse Avesnoisstreek.

AFSTAND 27 km

BEWEGWIJZERING geen

AARD VAN DE WEG Het eerste deel van de tocht langs La Tûre is vlak tot licht stijgend. Vanaf Cousolre (F) klim je langzaam tot 210 m, maar na 15 km al daal je geleidelijk naar de Samber, waarvan je het jaagpad 5 km volgt.

VERTREKPUNT Aan de kerk van Solre-sur-Sambre (B).

- aanlooproute vanuit Solre-Saint-Géry: de rue de Grandrieu leidt je naar de N53 die je richting Beaumont volgt. Na 1 km links de N597 nemen naar Cousolre (F) (10km).
- aanlooproute vanuit Sautin: de N40 volgen tot Solre-le-Château (21km).

De dorpskern van Solre heeft zich geschaard aan de voet van de Sint-Medarduskerk, op een rotsachtige uitloper boven de samenloop van de Samber en de Tûre. Met je rug naar de **kerk van Solre-sur-Sambre (1)** fiets je naar links en volg je de rue de la Halle; die blijf je ook na het volgen de kruispunt volgen. Indien je het **'château fort'** van dichtbij wilt bekijken, moet je op dat kruispunt links de rue du Château Fort afdalen.

Aan de oevers van La Tûre werd op het einde van de 13de eeuw een versterkt kasteel gebouwd, waarvan de slotgracht aansloot op de Tûre. Deze burcht moest het graafschap Henegouwen verdedigen tegen aanspraken van het bisdom Luik dat vlakbij een enclavegebied bezat. Het kasteel werd gebouwd op een vierkant grondplan met vier torens. Het onderging in de loop der eeuwen heel wat verbouwingen en kende veel eigenaars. Zo kwam het in 1629 door huwelijk in be-

zit van de familie de Merode en sinds 1834 is de familie Wignacourt de trotse bezitter. Het kasteel kan niet bezocht worden, maar het buitenwerk kun je in alle rust bewonderen vanaf het ruime plantsoen dat in zijn schaduw werd aangelegd. Een muziekkiosk en een afboording met pilaren van blauwe steen maken dit kasteelcomplex tot een rustgevende plek.

Terug in de rue de la Halle draai je links de rue Saule Godaux in waar in de laagte tussen de bomen La Tûre stroomt. Aan de N40 Mons-Chimay steek je over naar de korte rue Court Tournant die stijgend overgaat in de rue de Bersillies. Dat is eventjes klimmen, maar snel fiets je hoog boven de vallei van La Tûre.

Op de T-splitsing steek je deze 'ruisseau' over en draai je rechts de rue de la Tûre in. Op die vlakke weg blijf je voortdurend oogcontact houden met deze zijbeek van de Samber. La

Tûre vormt de volgende twee kilometer de grens met Frankrijk. Je fietst voorbij enkele stofverwekkende steengroeven vooraleer je de eerste huizen van Bersillies-l'Abbaye (B) bereikt. Dit dorp ligt als een nietig schiereiland bijna helemaal ingesloten door Frans grondgebied. Je laat het dorpscentrum links liggen en kort daarna verandert de hoofdweg van naam: de rue de la Tûre wordt D380, wat betekent dat je in het Franse departement du Nord bent. Links bemerk je trouwens het voormalige douanekantoor, nu een doodgewoon woonhuis. Je toert door Cousolre (F), 'commune du Parc Naturel Régional de l'Avesnois'. Waar de hoofdweg plots stijgend een haakse bocht naar rechts maakt, daal je links een straat met plaatselijk verkeer ('sauf riverains') af. Op de T-splitsing volg je links de route nationale D936. Je steekt voor de laatste maal La Tûre over en bereikt het **centrum van Cousolre (F) (2)**.

Op het grote dorpsplein staat de imposante 'mairie' uit 1866 oog in oog met een opvallende **muziekkiosk**, versierd met

fijn ijzersmeedwerk. Deze achtkantige kiosk heeft een omtrek van 26 m. Het smeedkantwerk is een realisatie van twee plaatselijke

'forges' en voor de onderbouw gebruikte het lokale steenatelier Viennois blauwe steen uit Soignies (B). De huidige kiosk werd ingewijd in 1908 en vervangt de oorspronkelijke kiosk uit hout, die het begaf na een sneeuwstorm in 1903. Vanuit het gezellige kader van **café-brasserie Le père Mathieu** kun je zowel het monumentale stadhuis als het fijn uitgewerkte smeedwerk van de kiosk van dichtbij bewonderen.

In het centrum volg je eerst de wegwijzer naar Beaumont (B), maar in de volgende haakse bocht sla je links af in de richting van

Boussignies-sur-Roc (F). Op het volgende kruispunt blijf je links richting Boussignies-sur-Roc aanhouden. Je bent ondertussen begonnen aan een langzame klim die je op de top van een heuvel (211 m) brengt. Daar krijg je een weids uitzicht op de omgeving en vooral op Boussignies-sur-Roc (F) dat zich rechts beneden in het groen koestert. In die laagte stroomt La Hantes, een zijbeek van de Samber, parallel aan La Tûre. Bij een trosje huizen moet je aan de Y-splitsing links indraaien (fietswegwijzer Circuit des deux rivières). Tussen de Tûre en de Hantes daal je

KIOSQUES À MUSIQUE, KIOSQUES À DANSER

Het woord kiosk komt uit het Turks 'krouchk' en betekent tuinpaviljoen dat aan alle kanten open is. Kiosken deden hun intrede in West-Europa in de 18de eeuw en evolueerden van een religieuze plek naar een romantische ontmoetingsplaats waar geliefden elkaar trouwbeloofden. Pas in de 19de eeuw krijgt de kiosk vooral een muzikale rol en verschijnen er op marktplaatsen en in parken van de Avesnois de typische kiosken. Zij geven aan de dorpskernen in de streek rond Avesnes-sur-Helpe een pittoresk cachet. Vorm en model van kiosk verschillen van dorp tot dorp. Naast de kiosk met breed platform waar orkestjes hun muziek brachten (kiosque à musique) tref je ook kleinere modellen aan. Die hebben als enige basissteun een stevige pilaar die als een paraplu naar boven uitwaaiert. Op dat kleine verhoogt is er plaats voor enkele muzikanten, terwijl onderaan in de beschutting van het platform rond de pilaar gedanst wordt (kiosque à danser).

af naar Le Bois de Beumont. Eenmaal uit het bos fiets je voorbij het hoevecomplex van La Hurtebise. Zonder een bord tegen te komen steek je de landsgrens over en ben je terug in de provincie Henegouwen.

Je steekt de drukke N40 over; deze rue de Wihéries blijf je afdalen tot je La Hantes oversteekt. Daar verandert de straat in de rue du Vieux Moulin. Een kort maar hevig klimmetje brengt je op het dorpsplein van Hantes-Wihéries dat omgedoopt werd tot place Jeu de Balle. Het voormalige schoolgebouw op het plein lijkt reusachtig groot in verhouding tot het aantal dorpsbewoners (900). Dezelfde richting aanhoudend bereik je de rue du Calvaire die uitkomt op de N561, die je oversteekt. De Samber

nadert en dus blijft de weg dalen. Op het grondgebied van Labuissière verandert de rue du Calvaire eerst in de rue des Usines en verder in de rue Jean Jaurès. Aan je linkerkant ligt het fabriekscomplex van de Société Anonyme Merbes-Sprimont Granite, waar granietblokken verwerkt worden tot muur- en vloerplaten voor de bouw. De beboste helling aan je rechterkant verbergt 'les carrières de l'imaginaire', een verlaten steengroeve die samen met de locatie van een verdwenen feodaal kasteel opgewaard werd als **Parc Médiéval**. Via een lange stenen trap in de rue Jean Jaurès nr. 9 kun je hoog boven de Sambervallei klimmen. Terug beneden steek je de **Samber (3)** over.

De sluis van Labuissière is amper 5 m breed zodat alleen kleine schepen gescht kunnen worden. Dit Samberkanaal voldoet echter nauwelijks aan de moderne vervoersbehoeften in Wallonië. Niet ver-

wonderlijk dat de sluis en zijn omgeving er werkeloos bijliggen. Als fietser heb je echter lak aan de vervlogen economische waarde van de waterweg en wil je volop genieten van de stille omgeving.

Zodra je de spoorlijn Charleroi-Erquelines voorbij bent, verschijnt aan de overkant het **réserve naturelle de Labuissière**, een drassig natuurgebied van 14 ha waar La Hantes zich bij haar grotere zus de Samber voegt. Dit ontoegankelijke moerasgebied trekt tal van nestbouwers en watervogels aan. Met wat geluk kun je er de blauwe reiger, de kleine ijsvogel en de watersnip waarnemen. Er werden ook vier camarguepaarden te grazen gezet.

Na een brede bocht stroomt de Samber door een open landschap en zie je in de verte al de contouren van Merbes-le-Château. Een oude tramlijnbrug over de Samber en rechts de imposante Ferme de l'Abbaye vervullen de prentkaart. Merbes-le-Château ligt op een heuvelflank en is meer dan een gewoon dorp aan de Samber. Met zijn vredigerecht, zijn winkels en horeca bedient het heel wat dorpen. Bovendien kun je in het centrum nog heel wat herenhuizen uit de 18de en 19de eeuw bewonderen.

De laatste 2 km kijk je rechts tegen een milde heuvelflank aan met rustig grazende koeien. In het zicht van Solre ga je onder de spoorlijn door en bereik je Ecluse N° 1, de eerste Sambersluis op Belgisch grondgebied. Links bemerk je een brede stuw annex een industrieel gebouw en rechts de eigenlijke sluis. Het gebouwencomplex laat de vervallen **watermolens van Blarieux** zien, die wachten op een nieuwe bestemming. Al rond 1750 was er sprake van een watermolen.

Over de smalle sluisdeuren kun je naar de andere oever en met de fiets aan de hand het bruggetje over de molenstuw oversteken. De korte rue Blarieux komt uit op de rue de la Halle met rechts de **kerk van Solre-sur-Sambre (1)**.

2. Cerfontaine

ROND DE STUWMEREN VAN L'EAU D'HEURE

In het geografisch centrum van Sambre-et-Meuse werd tussen 1973 en 1978 uit het niets een kunstmatig landschap geschapen. Vijf bosrijke dalen ten noorden van Cerfontaine werden afgedamd en de waters van L'Eau d'Heure verdrongen zich terstond achter drie stuwdammen. Haar verzamelde water werd pas in de lagerstromende L'Eau d'Heure losgelaten als deze zijrivier van de Samber tijdens droge zomers niet meer bij machte was het waterpeil van het Samberkanaal en het Kanaal Brussel-Charleroi op peil te houden.

AFSTAND 16 km (rondrit 1) + 24 km (rondrit 2) = 40 km

BEWEGWIJZERING Rondrit 1 is aangeduid met een groen vlaggetje; bij rondrit 2 volg je de blauwe vlaggetjes.

AARD VAN DE WEG Rondrit 1 (La Plate Taille) is zogoed als vlak. Rond L'Eau d'Heure (rondrit 2) komen sporadisch kleine hellingen voor; de laatste kilometer vormt wel een stevige klim naar de stuwdam. Je fietst voor **90%** over **verkeersvrije fietspaden** die de oevers van de stuwmere getrouw volgen.

VERTREKPUNT

- aanlooproute vanuit Walcourt: via de N978 richting Cerfontaine en vervolgens rechts afslaan naar het onthaalcentrum (centre d'accueil) gelegen aan het Lac de la Plate Taille (13 km).
- aanlooproute vanuit Sautin: de N61 in de richting Chimay volgen; in Rance naar Froidchappelle afslaan en verder naar Cerfontaine en de Barrage de la Plate Taille (18 km) rijden.

EEN WATERVOORRAAD VOOR DE SCHEEPVAART

De bouw van de 5 stuwdammen viel zowat samen met het upgraden van de Waalse economie, die met het verdwijnen van kolen en staal nieuwe impulsen kon gebruiken. De modernisering van de Sambre en van het Kanaal Brussel-Charleroi pasten in die planning. Maar intensiever vrachtvervoer over water leidt tot meer sluisgangen en dus vloeit er meer water naar zee. Bovendien verschenen er geleidelijk aan grotere schepen op de kanalen die grotere sluisen nodig hadden en die verloren op hun beurt nog meer water aan de zee. De waterbevoorrading van beide kanalen kon door de rivieren in hun buurt niet langer het hele jaar door gegarandeerd worden. Oplossing: een watervoorraad aanleggen in stuwmuren en het laten lopen telkens als het waterpeil op de vaarwegen te laag dreigde te worden. Van een waterdichte garantie gesproken. Een extra voordeel van stuwdammen is de productie van groene elektriciteit, en dat is mooi meegenomen.

1. BOUCLE DE LA PLATE TAILLE 16 km

Vanaf het **onthaalcentrum (1)** fiets je over de **Barrage de la Plate Taille** in de richting van Cerfontaine. De afdamming is meer dan 1 km lang en werd genoemd naar de vallei waarin het stuwmeer gevormd werd. Dit kunstmatige meer is met z'n 350 ha het grootste van het land, tot groot plezier van zeilers, waterskiërs, vissers, zwemmers en duikers. Midden op de barrage verheft zich een slanke toren die je met een gids kunt bezoeken. Voorbij de stuwdam volg je eventjes de hoofdweg om dan rechts de wegwijzer naar 'Club de Voile' te vol-

gen. De rondrit zelf is aangeduid met een groen vlaggetje, hoewel het water zelf je de weg wijst. De fiets- en wandelweg volgt immers haarfijn alle kronkelingen en inhammen van het meer, zodat je na elke bocht weer andere uitzichten krijgt over het wateroppervlak. De eerste 8 km word je ondergedompeld in groene loofbossen die tot aan de waterkant reiken (zie kaderstukje). De eerste open plek en het eerste teken van menselijke activiteit is het **ADEPS-sportcentrum (2)** (ADEPS = de Waalse tegenhanger van Bloso), waar je kunt leren zeilen en surfen.

Hier kun je kiezen tussen een ommeetje langs het sportcentrum of verder de grindweg volgen tussen de open velden. De weg duikt dan weer omlaag naar de oever en naar het Bois du Four. Je bent nu aan de uiterst westelijke kant van het meer. Als je uit het bos fietst, beland je in Landal, een nieuw gebouwd vakantiedorp met tientallen huisjes, die neergezet werden op de oe-

verhellingen. Hier heb je de keuze: ofwel de kronkelweggetjes tussen en langs de huizen volgen, ofwel links de rechte weg die naar een secundaire weg leidt. Op het kruispunt rechts afslaan waarbij je later opnieuw de keuze krijgt tussen de hoofdweg verder volgen tot de parkeerplaats, ofwel afdalen naar het klinkerpad dat zich rond de waterinhammen kronkelt.

2. BOUCLE VAN DE EAU D'HEURE 24 km

Je vertrekt aan het **onthaalcentrum (1)** en fietst over de stuwdam richting Cerfontaine. Op deze drukke N589 kun je ge-

lukkig terecht op een fietspad. Na een felle afdaling op de T-splitsing rechts afslaan. Op de rotonde de wegwijzer 'Tour de Falemprie' volgen. Deze rondrit is eveneens bewegwij-

INTENSE NATURBELEVING

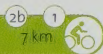
In 1995 verkende ik voor de eerste keer de vijf stuwweren. Dat viel toen tegen want slechts af en toe kon ik met de fiets de oevers volgen en al te vaak moest ik klimmend naar het binnenland uitwijken. Toch zag het merengebied er maagdelijk mooi uit. Ik had dit project allang afgeschreven toen ik in 2003 vernam dat er twee 'boucles' rond de stuwweren aangelegd zouden worden. Mijn blijdschap kon niet op toen ik recent de twee bewegwijzerde paden affietste die getrouwd de kronkelingen van de meren volgen. Draaiend en kerend verschijnen er steeds weer verrassende panorama's. Je beleeft er de natuur heel intens want daar is fietsen als wandelen door geurende bossen terwijl je een rimpelloos uitzicht blijft houden op zwanen, eenden en waterhoenders. Zij zoeken bij de zomerse drukte bij voorkeur de kleine inhammen op, verdreven door het snelle geweld van de waterskiërs. Daar strijken meeuwen en eenden neer en laten het roerloze water eindeloos uitkringelen. Tot de zwerm plots klapwiekend opvliegt als je erlangs fietst.

zert met een blauw vlaggetje. Weer het water opzoeken via de rue du Moulin (links).

Via deze smalle inham bevoorraadt de Eau d'Heure, die ontspringt in het uitgestrekte Bois de Senzeille, het gelijknamige langgerekte stuwmeer. Maar nog andere beken zorgen voor een hoge waterstand. Het **Lac de Falemprie** bijvoorbeeld wordt gevoed door de Ruisseau de Soumoy. Aan de oever van dit meer ligt een recreatiepark waar het **restaurant Le Relais** deel van uitmaakt. Je kunt er alleen eenvoudige snacks krijgen, maar vanaf het buitenterras kun je kinderen zien spelen in de speeltuin of surfers gadeslaan op het water. Je cirkelt helemaal rond dit Falempriemeer om dan een kort stukje te

klimmen naar het eigenlijke stuwmeer via de N978 en de rue de Falemprie. Na enkele kilometers trek je voor de tweede keer oostwaarts om helemaal rond de lange tong van het voorstuwmeer van de Ri Jaune te fietsen. Je steekt onderweg de drukke N978 over.

Ondertussen blijven bossen en struiken aan de overkant van het water zich spiegelen in de roerloze watermassa en zitten meeuwen, meerkoeten, zwanen en eenden elkaar waterspattend achterna. Het stuwmeer valt tamelijk smal uit en je kunt gemakkelijk de fietsweg aan de overkant onderscheiden. Je bereikt dan de **Barrage de l'Eau d'Heure (2b)**, die het stuwmeer gebruikt om elektriciteit op te wekken.

Aan het uiteinde van de afdamming links de fietsweg 'Acces Ravel' nemen. Terwijl er tijdens de eerste 17 km amper klimwerk aan te pas kwam, gaat dit pad soms van de oever omhoog, maar echt lange beklimmingen zijn er niet.

Je vertoeft bijna onafgebroken in het Bois de Mazarin. De laatste kilometer is de moeilijkste van de hele rondrit, want je moet bijna 1 km stevig klimmen naar je vertrekpunt aan het **onthaalcentrum (1)** van La Plate Taille.

legende kaarten

	fietsroute over gewone wegen		windmolen
	fietsroute over verkeersvrije wegen		watermolen
	aanlooproute vanuit het logies		kasteel
	fietspad op oude spoorwegbedding		hoeve
	logiesadres (B&B, hotel, hoeve)		abdij
	dorpskerk		aanduiding van de tochtonderdelen
	kapel		knooppuntnummer van het fietsnetwerk
	museum		

www.lannoo.com

© Lannoo Uitgeverij nv, Tielt, 2008

Omslagontwerp en lay-out: Keppie & Keppie

Omslagfoto's vooraan: Jens Compernelle (onder en linksboven) en Ward Van Loock (rechtsboven)

Omslagfoto's flap: Katrijn Van Giel (rechtsboven) en Ward Van Loock (linksboven)

Teksten: Ward Van Loock (fietsstochten) en Erwin De Decker (logiesbeschrijvingen)

Fotografie panoramafoto's: Johan De Meester

Fotografie logies: Auberge du Pêcheur p. 44; Karl Bruininx p. 28; Jens Compernelle p. 12-13, 47, 61, 62, 110, 113, 128-129, 146-147, 149, 163; Erwin De Decker p. 94, 97, 131; Stefanie Deleu p. 30-31; Bart Dewaele p. 164; Kasteelhoeve Viconia p. 14; Katrijn Van Giel p. 76, 78.

Fotografie fietsstochten: Ward Van Loock

Cartografie: Elke Feusels

D/2008/45/108 - ISBN 90 209 7567 3 - NUR 502, 504

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Gedrukt en gebonden bij Drukkerij Lannoo

Heerlijk logeren in een charmehotel of een gezellige B&B en een of meerdere dagen **ontspannen fietsen langs het water** ... Dat zijn de ingrediënten van deze sfeervolle gids. Op het menu staat een welverdiende adempauze, een weekendje actief genieten.

Een toerist vergeleek het uitzicht onlangs met Toscane. Maar ook als de zon niet van de partij is, zorgen Daniël en Carine voor een zuiders gevoel.

Erwin De Decker, expert in de wereld van de hotellerie, stelt in deze gids een persoonlijke keuze voor van **20 heerlijke overnachtingsadressen** in België. Van een modern designhotel in een beschermd historisch pand tot een achttiende-eeuws kasteel met onderaardse gangen en een romantische wijnkelder. De adressen worden telkens per twee gebundeld in 10 boeiende streken.

Ward Van Loock, ervaren fietsauteur, stippelt in deze regio's telkens **twee fietstochten** uit langs de mooiste waterwegen van België. Met deze gids fiets je langs schilderachtige kanalen uit de tijd van Napoleon, oude koolsporen, uitgestrekte mijnsites ... en dit alles in een omgeving die je volledig tot rust brengt.

Uiteraard bevat deze gids alle nuttige praktische informatie zodat je in een handomdraai het fietsweekend van jouw keuze kunt samenstellen.

De verlatenheid van de IJzerbroeken,
de absolute stilte rondom ... en in
de verte doemt de Kemmelberg voor je op.

9 789020 975673

ISBN 978-90-209-7567-3